

**Gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště a vyšší
odborná škola, Hořice Husova 1414, 508 22 Hořice**

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Gymnázium NG

2009

OBSAH	1
1. ÚVOD	2
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	
2.1 Velikost školy	4
2.2 Vybavení školy	6
2.3 Charakteristika pedagogického sboru	7
2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	7
2.5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	8
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP	
3.1 Zaměření školy	9
3.2 Profil absolventa	9
3.3 Organizace přijímacího řízení	10
3.4 Výchovné a vzdělávací strategie	10
3.5 Zabezpečení výuky pro žáky se speciálními potřebami	12
3.6 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	12
3.7 Začlenění průřezových témat	13
4. UČEBNÍ PLÁN	15
5. POVINNÉ A VOLITELNÉ PŘEDMĚTY	
5.1 Český jazyk a literatura	17
5.2 Anglický jazyk	31
5.3 Německý jazyk	38
5.4 Ruský jazyk	43
5.5 Matematika	48
5.6 Chemie	62
5.7 Biologie	77
5.8 Zeměpis	92
5.9 Dějepis	105
5.10 Občanská výchova	120
5.11 Fyzika	135
5.12 Výtvarná výchova	146
5.13 Hudební výchova	152
5.14 Tělesná výchova	159
5.15 Výchova ke zdraví	165
5.16 Člověk a ochrana zdraví	171
5.17 Informatika	178
5.18 Projekty v angličtině	183
5.19 Konverzace v angličtině	187
5.20 Cvičení z českého jazyka	191
5.21 Dramatická výchova	195
5.22 Nebojme se matematiky	199
5.23 Hravá matematika	202
6. KLASIFIKACE A EVALUACE	
6.1. Pravidla hodnocení žáků	205
6.2 Autoevaluace školy	208
7. PŘEHLED ZKRATEK POUŽITÝCH V ŠVP	211

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
zpracováno podle RVP ZV v nejnovějším znění čj. 15523/2007-22

Vzdělávací program:	Gymnázium NG
Kód a název oboru vzdělávání:	79 – 41 – K/81, gymnázium
Délka a forma vzdělávání:	4 roky, denní forma
Stupeň vzdělávání:	střední vzdělání s maturitní zkouškou
Údaje o škole	
Název školy:	Gymnázium a Střední odborná škola, Hořice
Adresa:	508 22 Hořice, Husova 1414
IČ:	60 116 927
Rezortní identifikátor školy:	600 012 085
IZO:	110 200 039
Ředitel školy:	PaedDr. Josef Lindauer
Koordinátor pro tvorbu ŠVP:	RNDr. Lenka Bednářová, RNDr. Helena Trkalová
Kontakty:	e-mail: info@ghorice.cz telefon: 493 623 821 web: www.ghorice.cz
Zřizovatel	
Název:	Královéhradecký kraj
Adresa:	500 03 Hradec Králové, Pivovarské náměstí 1245
Kontakty:	Odbor školství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, telefon: 495 817 111
Platnost dokumentu:	od 1. září 2009 počínaje 1. ročníkem

Pro sloučenou školu s názvem Gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště a vyšší odborná škola Hořice, Husova 1414, 508 22 Hořice s platností od 1. 8. 2011 potvrzuje platnost

Mgr. Hana Richtermocová
ředitelka školy

podpis ředitelky školy

razítko školy

2. Charakteristika školy

2. 1. Velikost školy

Škola vznikla k datu 1. 8. 2011 na základě usnesení ZK/19/1337/2011 Zastupitelstva Královéhradeckého kraje, kterým byl schválen optimalizační návrh týkající se sloučení Gymnázia a Střední odborné školy, Husova 1414, IČO 60116927, Obchodní akademie, Hořice, Šalounova 919, IČO 00527564 a Vyšší odborné školy rozvoje venkova a Střední zemědělské školy, Hořice, Riegrova 1403, IČO60116790.

Od 1. 8. 2011 vystupuje škola pod názvem Gymnázium, střední odborná škola, střední odborné učiliště a vyšší odborná škola, Hořice, Husova 1414.

Škola se nachází v objektech v ulici Husova 1414, Blahoslavova 2105, Šalounova 919, Šalounova 2164, Riegrova 1403 a Riegrova 900.

Vyšší odborná škola je umístěna v objektu v ulici Riegrova 1403.

Součástí školy jsou domovy mládeže v ulicích Šalounova 1822 a Riegrova 2004 a školní jídelny, které jsou umístěny v ulicích Riegrova 1403 a Šalounova 919.

Škola využívá sportovní halu v Šalounově ulici 2164, která byla postavena v roce 2002 a slouží kromě naší školy i ostatním školám ve městě. V roce 2009 bylo uvedeno do provozu víceúčelové hřiště, jež bylo pořízeno z dotace EU. I ono slouží nejen škole, ale i pro další sportovní vyžití ve městě, hlavně však pro mládež.

Součástí školy je hospodářství, Jižní 2118, Hořice, které slouží pro výkon praxe žáků jednotlivých ročníků oboru agropodnikání.

Kapacita školy:**Střední škola: 1 158 žáků**

41-41-M/001	Agropodnikání	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ano
41-41-M/01	Agropodnikání	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ne
63-41-M/004	Obchodní akademie	denní	4 r. 0 měs.	150	Platné	Ano
63-41-M/02	Obchodní akademie	denní	4 r. 0 měs.	150	Platné	Ne
64-41-L/51	Podnikání	denní	2 r. 0 měs.	30	Platné	Ano
64-41-L/524	Podnikání	denní	2 r. 0 měs.	30	Platné	Ano
66-41-L/008	Obchodník	denní	4 r. 0 měs.	150	Platné	Ano
66-41-L/01	Obchodník	denní	4 r. 0 měs.	150	Platné	Ano
66-51-H/004	Prodavač - smíšené zboží	denní	3 r. 0 měs.	90	Platné	Ano
66-51-H/005	Prodavač - elektrotechnické zboží	denní	3 r. 0 měs.	60	Platné	Ano
66-51-H/006	Prodavač - drogistické zboží	denní	3 r. 0 měs.	60	Platné	Ano
66-51-H/01	Prodavač	denní	3 r. 0 měs.	255	Platné	Ne
75-41-M/004	Sociální péče - sociálněsprávní činnost	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ano
75-41-M/01	Sociální činnost	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ne
78-42-M/006	Přírodovědné lyceum	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ano
78-42-M/05	Přírodovědné lyceum	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ne
79-41-K/401	Gymnázium - všeobecné	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ano
79-41-K/41	Gymnázium	denní	4 r. 0 měs.	132	Platné	Ano
79-41-K/801	Gymnázium - všeobecné	denní	8 r. 0 měs.	264	Platné	Ano

79-41-K/81	Gymnázium	denní	8 r. 0 měs.	264	Platné	Ne
------------	-----------	-------	-------------	-----	--------	----

Vyšší odborná škola: 270 žáků

41-31-N/001	Obnova a rozvoj venkova	denní	3 r. 0 měs.	180	Platné	Ano
-------------	-------------------------	-------	-------------	-----	--------	-----

41-31-N/001	Obnova a rozvoj venkova	dálkové	3 r. 0 měs.	75	Platné	Ano
-------------	-------------------------	---------	-------------	----	--------	-----

68-43-N/02	Obnova a rozvoj venkova	denní	3 r. 0 měs.	170	Platné	Ne
------------	-------------------------	-------	-------------	-----	--------	----

68-43-N/02	Obnova a rozvoj venkova	dálkové	3 r. 0 měs.	100	Platné	Ne
------------	-------------------------	---------	-------------	-----	--------	----

Na základě usnesení RK/12/724/2011 Rady Královéhradeckého kraje byly na základě optimalizačního návrhu sníženy počty žáků v následujících oborech:

Gymnázium	RVP 79-41-K/41	z počtu 132 žáků na 0
Podnikání	RVP 64-41-L/51	z počtu 30 žáků na 0
Obchodník	RVP 66-41-L/01	z počtu 150 žáků na 0

Kapacita domovů mládeže: 210 žáků

Kapacita školních jídelen: 895 žáků

2. 2. Vybavení školy

Všechny budovy, které škola využívá, jsou ve stavu, kdy vyžadují soustavné investice k zajištění plynulého provozu. Průběžně, dle naléhavosti, popřípadě havarijního stavu, jsou zajišťovány opravy a rekonstrukce malého a středního rozsahu. Všechny budovy, v nichž se vyučuje jednotlivým oborům, mají počítačové i jazykové učebny odpovídající svým charakterem počtu vzdělávaných žáků. Součástí školních budov jsou třídy vybavené připojením na internet, v budovách, v nichž probíhá výuka, je vybavení kopírkami pro potřeby žáků i pedagogů, multimediální učebna, knihovny, odborné učebny fyziky, chemie, biologie, výtvarné a hudební výchovy a dalších odborných předmětů.

Sportovní hala je vybavena pro provozování všech druhů míčových her, je vybavena horolezeckou stěnou.

Ve všech budovách, ve kterých škola poskytuje vzdělání oboru gymnázia je celkem 22 velkých učeben pro celou třídu, 5 malých učeben pro dělenou třídu do 17 žáků, jedna tělocvična, kterou lze dělit na dvě části pro souběžnou výuku tělesné výchovy, jedna posilovna, jedno školní atletické a víceúčelové hřiště s umělým povrchem včetně dostatečného počtu šaten a umývár.

Všechny velké učebny jsou vybaveny základním nábytkem a tabulemi, speciální vybavení je v učebnách fyziky, chemie, biologie, zeměpisu, dějepisu, českého jazyka a literatury, výtvarné výchovy, hudební výchovy.

Všechny malé učebny jsou speciálně vybaveny pro anglický jazyk (jedna učebna), německý jazyk (jedna učebna, počítače (2 učebny), posilovna (jedna učebna).

V šesti učebnách jsou instalovány dataprojektory s počítačem a promítacím plátnem, ve třech učebnách jsou interaktivní tabule s počítačem a dataprojektorem.

Učitelé v oboru gymnázia mají k dispozici sborovnu, 20 vybavených kabinetů (z toho 10 s připojením na internet) včetně vybavení učebními pomůckami, učebnicemi a literaturou, v tělocvičně je dostatečné vybavení pro vnitřní i venkovní sporty.

Hygienické podmínky jsou na standardní úrovni a všechny školní prostory jsou schváleny okresním hygienikem k užívání.

2. 3. Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor školy byl vytvořen ze tří bývalých školských subjektů. Velikost sboru je 104 přepočítaného úvazku. Podle současného platného zákona o pedagogických pracovnících platného od 1. 9. 2012 je 95% kvalifikovaného pedagogického sboru. Jeho kvalita je poměrně stabilizovaná. Škola nabízí výuku anglického, německého, francouzského, španělského a ruského jazyka. Mnoho učitelů si doplňuje vzdělání dalším studiem na vysoké škole, popřípadě v krajských centrech vzdělávání. Výchovným problémům se věnují tři výchovné poradkyně /dle rozmístění oborů v jednotlivých budovách/. Na škole působí i protidrogoví koordinátoři. Součástí týmu jsou i pracovníci ICT. Vedení školy je tříčlenné – ředitelka a dva zástupci. Vzhledem k tomu, že dochází k útlumu výše zmiňovaných oborů na škole, je nutné každoročně přistoupit k redukci členů pedagogického sboru. Nutností je zajistit kvalitní základnu pedagogů, což se daří i díky externistům, kteří na škole působí.

2. 4. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola dlouhodobě spolupracuje s partnerskými školami v zahraničí, organizuje výměnné pobyty žáků

Innsbruck – Rakousko

Greifswald, Cottbus – Německo

Trstená – Slovensko

Dle zájmu žáků se pořádají zájezdy do anglicky a francouzsky mluvících zemí

Škola dokončila projekt na výstavbu tělocvičny v roce 2002 (40 mil. Kč).

Škola dokončila projekt na výstavbu školního víceúčelového hřiště s umělým povrchem (11 mil. Kč).

Škola se přihlásila do projektu „Cizí jazyky interaktivně“ na roky 2010 – 2013. Jedná se o zavádění a rozvoj interaktivních a multimediálních metod výuky cizích jazyků. Program je podpořen z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost v celkové výši 770 tis. Kč.

2. 5. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Při škole je (dle zákona) zřízena školská rada – předseda Ing. Bc. Jaroslav Kostelníček.

Rodiče a zákonní zástupci žáků spolupracují s vedením školy prostřednictvím pravidelných schůzek, jak u oborů gymnázia, tak i agropodnikání a přírodovědného lycea.

V rámci prevence sociálně patologických jevů škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami a s Pyramidou v Pardubicích.

Významným prvkem je i spolupráce s Univerzitou Hradec Králové a dalšími vysokými školami, jejichž studenti vyhledávají pro svou praxi právě naši školu.

Škola disponuje v současnosti několika certifikáty pro výkon speciálních zemědělských činností, např. Kurz odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin, Kurz pro výkon obecných zemědělských činností.

Škola ve spolupráci s městem Hořice, Královéhradeckým krajem a za podpory mnoha okolních obcí a soukromých subjektů vydává vlastivědný časopis Pod Zvičinou.

Prostřednictvím místního i regionálního tisku a internetových stránek školy je veřejnost informována o dění ve škole.

Samotnými žáky je vydáván na škole časopis Tempus a časopis pro němčináře NG.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

Škola nabízí studium ve vzdělávacím programu Gymnázium NG. Hlavními rysy programů jsou:

- účelné rozložení základního - společného - učiva do nižších ročníků studia
- velká možnost profilace studia podle zájmů a zaměření studenta
- rozumné zastoupení všech forem výuky.

Škola umožní všem studentům získat dostatečné všeobecné znalosti a dovednosti ve všech všeobecně vzdělávacích předmětech a hluboké odborné znalosti ve všech zvolených volitelných předmětech.

Během celého studia je kladen důraz na vlastní zodpovědnost studentů za své vzdělání a budoucí úspěšnost u maturitní zkoušky a při studiu na vysoké škole.

ŠVP je zpracován podle RVP ZV (nižší stupeň gymnázia) a vyhovuje všem jejich požadavkům.

Obsah ze všech vzdělávacích oblastí RVP GV rovnoměrně rozložen do vyučovacích předmětů - je tak vypracován základ pro pozdější profilaci studia.

Postupně je žákům dána možnost výrazně profilovat své studium podle svých studijních zájmů formou volitelných předmětů.

Během studia je kladen důraz na souvislosti a mezioborové vztahy.

Během studia je kladen důraz na výuku cizích jazyků.

Prvním cizím jazykem je jazyk anglický

Další cizí jazyk si žák volí pro studium od třetího ročníku z aktuální nabídky. Možnosti jsou zpravidla jazyk německý a jazyk ruský. Výuka jazyka je zahájena pouze při dostatečném počtu zájemců, změna v průběhu studia ani při přechodu na vyšší stupeň gymnázia není možná.

Je zachována klasická nabídka předmětů - bez integrace, je však kladen velký důraz na provázanost učebních osnov ve všech předmětech.

ŠVP dále žákům poskytuje:

- větší motivaci ke studiu díky možnosti pracovat s žáky v mladším věku
- trvalejší a hlubší pracovní návyky
- častější projektovou výuku
- lepší znalost cizích jazyků díky dlouhodobější práci s žáky stejné úrovně
- nabídku aktivit pro volný čas žáků

3.2 Profil absolventa

Profil absolventa ŠVP Gymnázium NG.

Žáci jsou po absolvování čtvrtého ročníku - posledního ročníku povinné školní docházky - vybaveni znalostmi, které odpovídají všem požadavkům RVP ZV ve všech vzdělávacích oblastech.

Žáci jsou po absolvování čtvrtého ročníku - posledního ročníku povinné školní docházky - vybaveni znalostmi, které převyšují požadavky RVP ZV ve všech vzdělávacích oblastech, zejména v oblastech, jejichž rozšíření si zvolí formou volitelných předmětů pro druhý, třetí a čtvrtý ročník studia.

Žáci jsou po absolvování čtvrtého ročníku - posledního ročníku povinné školní docházky - připraveni úspěšně složit případnou zkoušku potřebnou k postupu na vyšší gymnázium.

Mají dobré předpoklady ke studiu na jakémkoliv střední škole a mají dobrý základ pro úspěšné složení maturitní zkoušky a bezproblémový postup na studium VŠ.

Díky účelné provázanosti studijních programů na nižším a vyšším stupni jsou znalosti absolventů zařazeny do souvislostí mezi jednotlivými vzdělávacími oblastmi.

Žáci během studia získají návyky a dovednosti potřebné pro další profesní orientaci - práce s více zdroji informací, týmová práce, schopnost prezentace výsledků, schopnost diskuse.

Díky účelné provázanosti studijních programů na nižším a vyšším stupni a pestré škále výchovných a vzdělávacích strategií již na nižším stupni mají návyky a dovednosti absolventů trvalý charakter.

Podrobnější informace lze nalézt v kapitole 3.5 Výchovné a vzdělávací strategie.

Na internetových stránkách www.ghorice.cz jsou uvedeny statistiky úspěšnosti žáků čtvrtých ročníků při přijímacích zkouškách na vyšší stupeň gymnázia, statistiky absolventů gymnázia při přijímacích zkouškách na VŠ, statistiky výsledků žáků u maturitních zkoušek a další aktuální informace.

3.3 Organizace přijímacího řízení

Přijímací řízení se řídí příslušnou vyhláškou MŠMT.

Všichni uchazeči o studium skládají přijímací zkoušku - prominutí zkoušky je možné jedině v případě, že se nepřihlásí v prvním kole dostatečný počet uchazečů.

Každý uchazeč obdrží pro účely přijímacího řízení body za studijní výsledky v předchozím studiu a za úspěchy v mimoškolních činnostech.

O přijetí ke studiu rozhoduje pořadí uchazečů o studium, které je dáno součtem všech bodů přidělených v přijímacím řízení (jak bodů ze všech zkoušek, tak bodů za předchozí studium).

Uchazeči o studium podle ŠVP Gymnázium NG - první čtyři roky studia skládají přijímací zkoušku z matematiky - písemnou formou, z českého jazyka - písemnou formou a test obecných studijních předpokladů. Každá část zkoušky je obodována. Náplň zkoušek je dána požadavky RVP ZV pro žáky studující 5. ročník ZŠ.

Uchazeči o studium, u kterých byla diagnostikována některá specifická porucha učení (dyslexie, dysgrafie atd.), či studenti se zvláštními potřebami vyplývajícími z jejich zdravotního stavu, mají průběh přijímacích zkoušek upraven.

Přesné informace o bodování jednotlivých částí přijímací zkoušky, o bodech přidělovaných za výsledky předchozího studia a za úspěchy v mimoškolních činnostech, o úpravě průběhu přijímací zkoušky pro potřebné uchazeče o studium lze najít na internetových stránkách www.ghorice.cz.

3.4 Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výuce jsou ve vhodném poměru zastoupeny jak klasické metody výuky, tak metody moderní. Jde zejména o

- podporu výuky pomocí didaktické techniky,
- semináře a diskuse,
- samostatné a týmové projekty,
- dlouhodobou samostatnou práci,
- prezentaci a obhajobu výsledků (i v cizím jazyce),
- praktickou výuku (exkurze, školy v přírodě).
- ve výuce je kladen důraz na vlastní zodpovědnost studentů za své vzdělání a výsledky svého studia.

Učební plán a osnovy předmětů jsou sestaveny s důrazem na vztahy a souvislosti mezi předměty.

Učební plán je sestaven jako variabilní. Žáci tak mají možnost díky široké nabídce volitelných předmětů zejména později na vyšším stupni gymnázia studovat obory podle svého profesního zájmu.

Při dělení tříd na skupiny je brán ohled zejména na pokročilost žáků.

Škola nabízí další aktivity pro volný čas studentů formou nepovinných předmětů.

Žáci mají možnost podílet se na řízení a organizaci školního života prostřednictvím studentského parlamentu na vyšším stupni gymnázia.

Škola soustředěně rozvíjí všechny klíčové kompetence žáků. Následující tabulka podává ucelený přehled hlavních aktivit, které jsou součástí výuky.

Nižší stupeň gymnázia

<p>Frontální výuka</p> <ul style="list-style-type: none"> • je běžně používanou strategií • je zařazena v každém ročníku studia 	kompetence k učení
<p>Pamětné učení, zvládnutí faktů</p> <ul style="list-style-type: none"> • je běžně používanou strategií, žáci jsou vedeni k poznání, že k pochopení učiva je třeba dostatečné množství znalostí 	kompetence k učení
<p>Laboratorní práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • jsou zařazovány průběžně v předmětech Biologie, Chemie a Fyzika 	kompetence komunikativní kompetence k řešení problémů kompetence pracovní
<p>Srovnávací písemné práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • jsou zařazovány na konci prvního, druhého a třetího ročníku ve vybraných předmětech, výsledky jsou významnou součástí klasifikace žáků 	kompetence k učení
<p>Kurz start</p> <ul style="list-style-type: none"> • pro žáky prvního ročníku probíhá na začátku studia, zpravidla v září délka trvání je 5 - 7 dní, jejím hlavním cílem je vytvoření třídního kolektivu a seznámení žáků mezi sebou a s vyučujícími 	kompetence sociální a personální kompetence občanské kompetence komunikativní
<p>Lyžařský kurz</p> <ul style="list-style-type: none"> • délka trvání je 6 - 7 dní, může být zařazen v každém ročníku 	kompetence občanské kompetence komunikativní
<p>Projekt</p> <ul style="list-style-type: none"> • je zařazen pro žáky všech ročníků, pro každý ročník jinou formou, je zadáno centrální téma, žáci si volí problém, který řeší, důraz je kladen na řešení problému v týmu, mezipředmětové vztahy a na prezentaci výsledků, důraz je kladen na praktickou výuku 	kompetence k řešení problémů kompetence sociální a personální kompetence občanské kompetence komunikativní
<p>Exkurze</p> <ul style="list-style-type: none"> • jsou zařazeny pro žáky všech ročníků, pro každý ročník jinou formou 	kompetence k učení
<p>Dramatická výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> • žáci navštěvují program zpřístupnění divadelních představení podporovaný Spolkem přátel školy, je určen pro žáky všech ročníků jde o doplnění výuky Českého jazyka a literatury • žáci mají možnost navštěvovat volitelný předmět 	kompetence sociální a personální kompetence občanské
<p>Předmětové soutěže</p> <ul style="list-style-type: none"> • je podporována účast žáků ve všech předmětových soutěžích • je vedena tabule úspěchů ve všech předmětových soutěžích 	kompetence k učení kompetence k řešení problémů
<p>Sportovní soutěže</p> <ul style="list-style-type: none"> • škola se pravidelně zúčastňuje sportovních soutěží škol • každoročně je koncem roku pořádán přebor gymnázia ve vybraných sportovních disciplínách (jednotlivci i kolektivy) • je vedena tabule rekordů ve vybraných disciplínách 	kompetence sociální a personální

3.5 Zabezpečení výuky pro žáky se speciálními potřebami

Žáci se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysgrafie, dysortografie ...) mají k dispozici nepovinný předmět Cvičení z českého jazyka, který probíhá v učebně vybavené počítači pro každého studenta.

Žáci, kterým zdravotní stav neumožňuje studovat běžným způsobem, mohou studovat podle individuálního vzdělávacího plánu - způsoby takového studia jsou uvedeny v kapitole 3.6 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných.

Rodiče či zákonní zástupci studentů se studijními problémy jsou včas informováni, ve vzájemné spolupráci je hledáno řešení.

Škola spolupracuje s Pedagogicko - psychologickou poradnou a s Centrem pro prevenci sociálně patologických jevů.

3.6 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Žáci, kteří dosahují výborných výsledků ve sportu, hře na hudební nástroj apod. mohou studovat podle individuálního vzdělávacího plánu.

Žáci, kteří dosahují výborných výsledků v některé z předmětových soutěží mohou svůj studijní zájem rozvíjet formou studia podle individuálního vzdělávacího plánu.

O studium podle individuálního vzdělávacího plánu mají možnost požádat všichni žáci.

Škola rozlišuje tři typy individuálních vzdělávacích plánů:

1) Termínované zkoušení. Žák je přezkušován (jakoukoli formou) po předchozí domluvě s vyučujícím. Obvykle mají tito studenti dohodnut den v týdnu, kdy mohou být z daného předmětu přezkušováni. Žák navštěvuje vyučování v plném rozsahu, je mu umožňována účast na soustředěních.

Tento studijní plán je udělován zpravidla žákům, kteří dosahují výborných výsledků v předmětových soutěžích (Matematická olympiáda apod.), věnují se výkonnostně sportu, hře na hudební nástroj či jiné, časově náročné aktivitě a dosahují v ní výborných výsledků.

2) Úlevy z výuky. Kromě termínovaného zkoušení je žákovi povolena absence v přesně stanovených vyučovacích hodinách. Žák uzavírá klasifikaci v řádném termínu, v předmětech s vyšší absencí skládá, kromě běžných povinností, doplňující zkoušku před komisí.

Tento studijní plán je zpravidla udělován vrcholovým sportovcům (může však jít i o žáky, kteří se věnují jiným aktivitám na vrcholové úrovni), kterým rozvrh tréninků či příprav koliduje s rozvrhem školní výuky. Může se jednat i o žáka, jemuž jeho zdravotní stav neumožňuje plně docházet do školy.

3) Samostatné studium. Student dochází do školy podle individuálního rozvrhu, termíny zkoušek a uzavírání klasifikace jsou dohodnuty na individuální termíny.

3.7 Zařazení průřezových témat do jednotlivých předmětů a ročníků:

Osobnostní a sociální výchova

1. Osobnostní rozvoj

1.1 - 1.5 - Bi - tercie

1.1 - OV - prima, tercie, ČJ - prima - kvarta, VkJ - sekunda, VV - prima - kvarta

1.2 - OV - prima, tercie, Čj - prima - kvarta, VkJ - sekunda

1.3 - OV - tercie, kvarta, Čj - prima - kvarta, VkJ - sekunda

1.4 - OV - prima, tercie, Čj - sekunda, VkJ - sekunda, VV - prima - kvarta

1.5 - OV - prima, tercie, kvarta, Čj - sekunda, VV prima - kvarta

2. Sociální rozvoj

2.1 - OV - prima, tercie, kvarta, Čj - prima - kvarta, VkJ - prima, VV - prima - kvarta

2.2 - OV - prima, tercie, kvarta, Čj - prima - kvarta, VkJ - prima, VV - prima - kvarta

2.3 - OV - prima, tercie, kvarta, Čj - prima - kvarta, VkJ - prima, VV - prima - kvarta

2.4 - OV - prima, tercie, kvarta, Čj - prima - kvarta, VkJ - prima, VV - prima - kvarta

3. Morální rozvoj

3.1 Bi – tercie, OV – prima, tercie, kvarta, Čj – prima, tercie, kvarta, VkJ – sekunda,
VV – prima – kvarta

3.2 Bi - tercie, OV - prima, tercie, kvarta, Čj - prima, tercie, kvarta, VkJ - sekunda,
VV - prima - kvarta

Výchova demokratického občana

1. OV - prima, tercie, kvarta

2. OV - prima, tercie, kvarta

3. OV - prima, tercie, kvarta, D - prima - kvarta

4. OV - prima, tercie, kvarta, D - prima, tercie, kvarta

Výchova k myšlení v evropských souvislostech

1. OV - tercie, kvarta, VV - prima - kvarta, D - sekunda, Aj - prima - kvarta.

2. Nj - tercie, kvarta, Rj - tercie, kvarta, HV - prima - kvarta, Z - tercie

3. OV - tercie, kvarta, VV - prima - kvarta, D - sekunda, Aj - prima - kvarta.

4. Nj - tercie, kvarta, Rj - tercie, kvarta, HV - prima - kvarta, Z - tercie

5. OV - tercie, kvarta, D - sekunda - kvarta

Multikulturní výchova

1. OV - kvarta, D - prima - kvarta, Čj - tercie - kvarta, Hv - sekunda - kvarta,
VV - prima - kvarta

2. OV - sekunda- tercie, D - sekunda

3. OV - kvarta, D - sekunda - kvarta, Čj - tercie, kvarta

4. OV - kvarta, D - prima - sekunda, HV - sekunda - kvarta, VV - prima - kvarta

5. OV - prima - kvarta, D - prima, tercie, kvarta, ČJ - tercie, kvarta

Environmentální výchova

1. Bi - prima, VV - prima - kvarta
2. Bi - prima, kvarta, CH - tercie, kvarta, F - tercie, kvarta, VV - prima - kvarta
3. Bi - prima, kvarta, CH - kvarta, VV - prima - kvarta
4. VV - prima – kvarta

Mediální výchova

1. Receptivní činnosti
  - 1.1 - OV - prima - kvarta, Čj - prima - kvarta, Bi - tercie - kvarta
  - 1.2 - OV - prima - kvarta, Čj - prima - kvarta
  - 1.3 - OV - prima, Čj - prima - kvarta
  - 1.4 - OV - prima ,kvarta, Čj - prima - kvarta
  - 1.5 - OV - prima , kvarta, Čj - prima - kvarta, HV - tercie, kvarta
2. Produktivní činnosti
  - 2.1 - OV - prima, kvarta, ČJ - prima - kvarta, Bi - tercie, VkJ -prima, VV - prima - kvarta
  - 2.2 - OV - kvarta, Čj - prima - kvarta

4. Učební plán

Školní vzdělávací program Gymnázium NG
platí od školního roku 2007/2008

Předmět	Počet hodin:				Celkem
	Ročník:				
	prima	sekunda	tercie	kvarta	
Český jazyk a literatura ¹	5	4	4	4	17
Anglický jazyk ²	4	3	3	3	13
Matematika ³	5	4	4	4	17
Informatika	1	1	0	1	3
Dějepis	2	2	2	2	8
Občanská výchova ⁴	1	1	2	2	6
Fyzika ⁵	0	2,5	2,5	2,5	7,5
Chemie ⁶	0	0	2,5	2,5	5
Biologie ⁷	3	2,5	0	1	6,5
Člověk a ochrana zdraví ⁸	0	0	3	0	3
Zeměpis ⁹	2	2	1	2	7
Hudební výchova	1	1	1	1	4
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
Cizí jazyk 2 ¹⁰	0	0	3	3	6
Výchova ke zdraví ¹¹	1	1	0	0	2
Volitelný předmět	0	1/1	1/1	1/1	3
Celkem	29	29	32	32	122

¹ 2 hodiny přidány z disponibilních.² V primě je jedna hodina přidána z disponibilních.³ 2 hodiny přidány z disponibilních⁴ 1 hodina přidána z Člověk a svět práce a 2 hodiny přidány z disponibilních.⁵ Vzdělávací oblast Člověk a příroda je posílena o 1 hodinu z oblasti Člověk a svět práce – práce s labor. technikou, o 1 hod. z oblasti Výchova ke zdraví, o 5 hod. z disponibilních hodin.⁶ viz 5⁷ viz 5, biologie se vyučuje samostatně v 1., 2., a 4. ročníku, ve 3. ročníku je vzdělávací obsah součástí předmětu Člověk, podpora a ochrana zdraví⁸ viz 5⁹ viz 5 + zintegrováno průřezové téma Environmentální výchova a 1 hodina z disponibilních.¹⁰ německý nebo ruský jazyk¹¹ Jako samostatný předmět se vyučuje v 1. a 2. ročníku, jedna hodina přidána z disponibilních.

Volitelné předměty

Projekty v angličtině - sekunda
Konverzace v angličtině - sekunda
Cvičení z českého jazyka – tercie
Dramatická výchova – tercie
Nebojme se matematiky – kvarta
Hravá matematika - kvarta

Využití disponibilní časové dotace	Vázaná	Volitelné předměty	3
		Cizí jazyk 2	6
	Volná	Český jazyk a literatura	2
		Anglický jazyk	1
		Matematika	2
		Informatika	1
		Člověk a příroda	5
		Zeměpis	1
		Občanská výchova	2
		Výchova ke zdraví	1

5.1 Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Český jazyk* vychází ze vzdělávacího oboru *Český jazyk a literatura*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získání dobré úrovně jazykové kultury a mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání, a vybavit žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Dále vytvořit předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Český jazyk* má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří specifických složek: komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých specifických složek vzájemně prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy.

Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Vyučovací předmět *Český jazyk* se vyučuje v primě až kvartě s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. V každém ročníku je jedna hodina půlená. Průřezová témata jsou realizována formou různě dlouhých projektů. Začlenění průřezových témat, ve kterých je konkretizována návaznost a prolínání s vyučovacím předmětem *Český jazyk*.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	5	4	4	4

Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací. Vhodnou součástí výuky je také týdenní kurz zaměřený na regionální problematiku, nejlépe ve spojení s dějepisnou, biologickou a zeměpisnou částí.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu *Český jazyk*

Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic. Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností jazykovou, literární, komunikační a slohovou výchovou.

Vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu.

Podporuje zvyšování čtenářské gramotnosti žáků.

Využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků, tiskoviny volí přednostně z regionu školy. Pracuje s vlastními chybami.

Prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např. ve školním, třídním časopise, webových stránkách školy apod.

Volí metody a formy (prezentace, výpočetní technika, poster, vlastní výpisky apod.) práce podporující zájem žáků o mateřský (český) jazyk, vytváří dostatek stimuluů pro aktivní práci žáků.

Vede žáky k používání jazykových příruček.

Využívá automatické opravy textu prostřednictvím ICT a zná jejich omezení.

Při zadávání slohových prací a výběru témat literární výchovy přihlíží k zájmům žáků a k aktuálním otázkám regionu.

Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.

Nepřeceňuje význam pravopisu, volí jevy základní.

Vede žáky ke zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností a dovedností.

Rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva.

Zařazuje průřezová témata dle organizace jednotlivých projektů.

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost" - připravujeme je na celoživotní učení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace na mezinárodní úrovni v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na kulturní úroveň komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt, prezentace apod.).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svojí práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi - cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- 1.2. rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- 1.3. rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- 1.4. dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- 1.5. odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- 1.6. v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- 1.7. zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- 1.8. využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- 1.9. uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- 1.10. využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- 2.2. rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- 2.3. samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- 2.4. správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- 2.5. využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- 2.6. rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- 2.7. v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- 2.8. rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- 3.2. rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- 3.3. formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- 3.4. tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- 3.5. rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- 3.6. rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- 3.7. uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- 3.8. porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- 3.9. vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Český jazyk - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá jazykové příručky-Pravidla, SMČ, SSČ - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný a morfologický - správně třídí slovní druhy a bezpečně je poznává - určí mluvnické kategorie u podst. jm. a aplikuje jejich znalost v písemném projevu - chápe rozdíly mezi podst. jm. konkrétními a abstraktními, pomnožnými, hromadnými, látkovými - zná mluvnické kategorie přídavných jmen, rozliší jejich druhy, zvládá s učivem související pravopis, dokáže stupňovat přídav. jména - poznává druhy zájmen a číslovek - tvoří tvary frekventovaných zájmen, zvládne skloňování frekvent. číslovek - určí slovesné kategorie: os., číslo, způsob, čas - vyhledává základní větné členy a zdůvodní shodu přísudku s podmětem - zvládá syntaktický pravopis ve větě jednoduché a v souvětí - rozliší základní slohové útvary - sestaví osnovu, dodrží časovou posloupnost - užívá vhodných jazykových prostředků - vyjadřuje se souvisle a výstižně v mluveném projevu - vybírá vhodná slova při nácviku popisu 	<p>Jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - jazykověda, jazykové příručky - stavba slova a pravopis - slovní druhy - podstatná jména - přídavná jména - zájmena, číslovky - slovesa - větná stavba-věty jednoduché - rozlišení souvětí a věty jednoduché <p>Komunikační a slohová výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - sloh – slohové útvary - vypravování - člověk ve společnosti – telefonování, vzkazy, formy společ. styku 	<p>T, DC, Pis., Pě, Di, PÚ, PP, PS, Jh, Pv2</p> <p>SÚ, MoS, PS, PP, B, E, PD, PÚ, V, Jh, Mcv, Pv 2, R+D</p>	<p>OVO : 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.7, 2.8</p> <p>PT : Osobnostní a sociální výchova 1.1, 2.1</p> <p>OVO : 1.1, 1.4, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10</p> <p>PT : Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 2.4, 2.5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - podává informace stručně a zřetelně - využije různých forem infor. textu - vyhledá hlavní myšlenku textu - stylizuje dopis, používá kultivovaný písemný projev - napíše 2 pololetní slohové práce - používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků - uvede základní znaky poezie - rozliší sloku od verše, lyriku od epiky - chápe smysl rýmů, rozliší druhy rýmů, a rozpozná základní básnické umělecké prostředky - reprodukuje přečtený text, zhodnotí hlavní postavy - odliší pověst a báje od pohádky - vysvětlí vznik bajky - vysvětlí znaky dobrodružné literatury - posoudí vztah literatury k životu - poodhalí tajemství hry se slovy - naučí se z paměti 2-3 básně či dram.text - zpracuje připravené podklady pro literární exkurzi a vyvodí závěry z jejího absolvování - poučeně sleduje film a nebo divadelní představení - seznámí se s příslušným stupněm kurzu bibliografické gramotnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - popis - zpráva a oznámení - výpisky, výtah - dopis, SMS, e-mail Literární výchova - lidová slovesnost - poezie - pohádky, pověsti, báje - dobrodružné příběhy - povídky se zvířecím hrdinou - humanistická literatura, hra se slovy - literárně výchovné aktivity 	<p>T,Ú, MoS, E, KMD, R, PS, PP, BČD, Pú, ŘR, V, Jh, Pv2, R+D, R</p>	<p>Mediální výchova 3</p> <p>OVO : 3.1, 3.3, 3.6, 3.9</p> <p>PT : Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1</p> <p>Multikulturní výchova 1, 3, 5</p>
---	---	---	---

<p>popisu, dokáže využívat různé informační zdroje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší hlavní myšlenky textu a dokáže je vyjádřit v souvislém zestručněném textu - porovnává rozdíly mezi klas. a moderní pohádkou - odhalí skryté významy slov i celých textů - pochopí slovní humor, orientuje se ve slovních hříčkách - snaží se pochopit vztahy mezi lidmi, orientuje se v různých formách zpracování tématu - rozšíří si vědomosti v oblasti teorie verše - vyhledává ve slovnících a encyklopediích význam pojmů epos, báje, mýtus, balada, pověst - seznámí se s formou divadelní hry - doplní si vědomosti o dobrodružné literatuře - sleduje prostředky dramatizace textu - pochopí využití prostředků popisu v souvislém autorském textu - porozumí různým formám humoru, jeho místu v literatuře a v životě - naučí se zpaměti 2-3 básně či dram. text - zpracuje přípravné podklady pro liter. exkurzi a vyvodí závěry z jejího absolvování - poučeně sleduje film nebo divad. představení - seznámí se s příslušným stupněm kurzu bibliograf. gramotnosti - představí spolužákům autora a jeho knihu - vede čtenářský deník 	<p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - V krajinách fantazie - O přátelství a lásce - Věčné příběhy- věčná témata - Nikdy se nevzdávej - Jak jsem potkal lidi - S úsměvem jde všechno líp 	<p>TÚ,MoS, E KMDR,R,PS,PP,B,ČD,PÚ ,ŘP,V,Jh,Pv2, R+D,R</p>	<p>OVO : 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.6, 3.8, 3.9</p> <p>PT : Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>Mediální výchova 1.5, 2.1</p> <p>Multikulturní výchova 1, 3, 5</p>
--	--	---	--

Český jazyk - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede rozdíl ve skloňování podstatných jmen přejatých, vytvoří jejich správné tvary - zařadí sloveso do třídy a ke vzoru - orientuje se ve větě jednoduché - určí druhy vedlejších vět, využívá tyto vědomosti v psaní interpunkce - rozpozná hlavní způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - orientuje se v různých vrstvách jazyka a využívá je podle funkce jazykového projevu - umí charakterizovat osobu na základě četby - využívá prostředky typické pro subjektivně zabarvený popis ve vlastní tvorbě - vypracuje výklad s pomocí osnovy, použije vhodnou terminologii, ústně ho přednese - zestruční text - seznámí se se znaky úvahy, sám se zamýšlí nad problémy, snaží se zformulovat své názory - rozliší základní funkční styly - používá literaturu jako zdroj poznání - zhodnotí obraz historie v literatuře, uvede historická období a jejich nejvýznamnější 	<p>Jazyková výchova</p> <p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozšíření učiva o jménech, přehled slovesných tříd, slovesa dokonavá a nedokonavá <p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> - věta jednoduchá, druhy vedlejších vět, souvětí podřadné <p>Nauka o slovní zásobě</p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní zásoba a tvoření slov, slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis <p>Obecné výklady o českém jazyce</p> <ul style="list-style-type: none"> - útvary českého jazyka, čeština jako jeden slovanský jazyk <p>Komunikační slohová výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika literárních postav - líčení - výklad, výtah - úvaha - shrnutí o slohu <p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - setkání se starší českou a světovou literaturou - od romantismu k moderní české a světové literatuře 19. století 	<p>T, DC, Pís, Pě, Di, PÚ, PP, PS, Jh, Pv2</p> <p>SÚ, MoS, PS, PP, B, E, PD, PÚ, V, Jh, Mcv, Pv2, R+D</p> <p>T, Ú, MoS, E, KMD, R, PS, PP, B, ČD, PÚ, ŘR, V, Jh, Pv2, R+D, R</p>	<p>OVO : 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8</p> <p>PT : Mediální výchova 2.1</p> <p>OVO : 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10</p> <p>PT : Mediální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2</p> <p>Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2</p> <p>OVO : 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9</p>

<p>literární představitele</p> <ul style="list-style-type: none"> - posoudí úlohu lidové slovesnosti - zhodnotí význam práce spisovatelů národního obrození - porovná českou a světovou literaturu - zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo 	<ul style="list-style-type: none"> - moderní česká a světová literatura 20. století - humor v literatuře - chvála jazyka - science fiction 		<p>PT : Multikulturní výchova 1, 3, 5</p> <p>Mediální výchova 1.1</p> <p>Osobnostní a sociální výchova 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2</p>
---	--	--	---

Český jazyk – kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - využívá znalostí z učiva skladby při řešení interpunkce - odstraňuje skladební nedostatky - určí poměry mezi větami - využívá získaných poznatků k vytváření jazykových projevů - rozlišuje pravopisné jevy lexikální, morfologické, syntaktické - dbá na spisovnou výslovnost slov českých i přejatých - využívá znalostí o zvukové stránce věty v mluveném projevu - zvládá základní pravopis - chápe způsoby obohacování slovní zásoby - správně volí slova vzhledem k účelu jazykového projevu - v praxi využívá obecná poučení o jazyce, rozlišuje skupiny rozvrstvení - uvede základní poznatky o vývoji českého jazyka - vytvoří vypravování se všemi charakteristickými znaky jak ve formě ústní, tak písemné - pochopí složitější kompozici v uměleckém vypravování 	<p>Jazyková výchova</p> <p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> - odchylky větné stavby, souvětí souřadné, složité souvětí, čárka ve větě jednoduché a v souvětí <p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní druhy, jména, jejich druhy a tvary, skloňování obecných jmen přejatých, skloňování cizích vlastních jmen, slovesa, přechodníky, psaní velkých písmen <p>Zvuková stránka jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> - hláskosloví, spisovná výslovnost, zvuková stránka věty, psaní a výslovnost slov přejatých <p>Tvoření slov</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba slova a tvoření slov, pravopis související se stavbou slova a s tvořením slov <p>Význam slova</p> <ul style="list-style-type: none"> - slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, termíny <p>Jazyky slovanské, obecné výklady o jazyce</p> <ul style="list-style-type: none"> - vývoj českého jazyka, útvary českého jazyka <p>Komunikační slohová výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - vypravování v běžné komunikaci - vypravování v umělecké oblasti 	<p>T, DC, Pís, Pě, Di, PÚ, PP, PS, Jh, Pv2</p> <p>SÚ, MoS, PS, PP, B, E, PD, PÚ, V, Jh, Mcv, Pv2, R+D</p>	<p>OVO : 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8</p> <p>PT : Mediální výchova 2.1</p> <p>OVO : 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10</p> <p>PT : Mediální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zvládne popis prostý, odborný i líčení - používá prostředky charakteristické pro popis - zpracuje charakteristiku osoby přímou i nepřímou formou - vyplní běžné tiskopisy - sestaví 2 formy životopisu - vypracuje samostatný výklad, dokáže ho adekvátním způsobem přednést - stylizuje jednoduchou úvahu - připraví si kratší proslov a přednese ho před kolektivem - umí řídit diskusi, zapojit se do ní, provést zápis z ní - rozliší základní publicistické útvary - orientuje se v tisku, formuluje svůj vlastní názor - vědomosti získané ve slohu aplikuje v řečnických cvičeních - využívá při rozboru literárního díla základní literární pojmy - charakterizuje významné literární žánry a jejich typy, orientuje se v základních literárních směrech a má přehled o významných představitelích české a světové literatury - tvoří vlastní literární texty - zformuluje písemně i ústně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo 	<ul style="list-style-type: none"> - popis a charakteristika - tiskopisy, životopis - výklad - úvaha - projev, proslov, přednáška - diskuse - publicistické útvary - souhrnné poučení o slohu Literární výchova - česká a světová próza 20. století - česká dramatická tvorba 20. století - česká a světová poezie 20. století - literárně výchovné aktivity 	<p>T, Ú, MoS, E, KMD, R, PS, PP, B, ČD, PÚ, ŘR, V, Jh, Pv2, R+D, R</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2</p> <p>OVO : 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9</p> <p>PT : Multikulturní výchova 1, 3, 5</p> <p>Mediální výchova 1.1</p> <p>Osobnostní a sociální výchova 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2</p>
---	--	--	---

Zkratky:

B	beseda
ČD	čtenářský deník
DC	doplňovací cvičení
Di	diktát
E	exkurze
Jh	jazykové hry
KMD	klub mladého diváka
Mcv	mluvní cvičení
MoS	modelové situace
PD	popis s demonstrací
Pě	pětiminutovky
PP	praktické provedení
Pš	písemná práce
PS	práce ve skupinách
PU	problémové úlohy
Pv2	práce ve dvojicích
R+D	recitace, dramatizace
R	referát
ŘR	řízený rozhovor
SÚ	slohový útvar
T	test
Ú	ústní zkoušení
V	vyprávění
OR	Osobnostní rozvoj
SR	Sociální rozvoj
MR	Morální rozvoj
MV	Mediální výchova

5.2 Anglický jazyk

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět *Anglický jazyk* je zařazen do výuky v prvním až čtvrtém ročníku nižšího stupně gymnázia. Vychází z obsahu vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*, vzdělávacího oboru *Cizí jazyk* a navazuje na výuku *Českého jazyka*.

Výuku *Anglického jazyka* absolvují všichni žáci. V primě se vyučují 4 hodiny týdně, sekundě, tercií a kvartě tři.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	4	3	3	3

Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky má být v případě výuky cizího jazyka dosaženo jazykové úrovně typu B1: „Žák rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné vstupní informace týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.“

Výuka *Anglického jazyka* je vedena v cizím jazyce, popřípadě mateřském jazyce. Učebnice jsou doplněny o pracovní sešity určené zejména k domácí přípravě. Všechny hodiny jsou půlené a skupiny pracují v běžných či jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky např. hraní rolí, dramatizace, improvizace ap., využívá se nahrávek, písniček a jiných textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné počítačové programy, práce s internetem a různé tištěné i audiovizuální autentické materiály. Příležitostně nabízíme studijní pobyt ve Velké Británii (obvykle v délce jednoho týdne), návštěvu anglického divadla. Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Výuka *Anglického jazyka* směřuje k „praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka – do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na 5 základních „oblastí“ cizího jazyka – poslech, gramatika, samostatný ústní projev, čtení a psaní.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata: *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme svět a Evropu)*.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- pravidelně do hodin zařazuje skupinovou i samostatnou práci s různými výstupy
- zadává žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (učebnice, internet, literatura, mapa)
- hodnotí práci žáků a učí žáka pracovat s chybou
- vede žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání
- na praktických příkladech vysvětluje smysl a cíl učení a posiluje pozitivní vztah k učení
- učí trpělivosti, toleranci

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- vytváří praktické problémové úlohy a situace a učí žáky problémy řešit pomocí metody hraní rolí
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporuje týmovou práci při řešení problémů
- podporuje využívání moderní techniky

Kompetence komunikativní :

Učitel:

- rozvíjí schopnosti žáka prezentovat a publikovat své názory a myšlenky (projekt, školní časopis, web, prezentace apod.).
- nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím (dle možnosti)
- klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- podporuje integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- připravuje žáky na komunikaci s jinými lidmi, na naslouchání druhým
- nacvičuje nonverbální komunikaci společně s žáky

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- zařazuje do hodin kooperativní vyučování a týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí
- rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- nacvičuje s žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňuje v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu

Kompetence občanské:

Učitel:

- zadává referáty a mluvní i písemné projevy, aby žáci museli formulovat vlastní postoje, hájit svá práva a práva ostatních a sledovat dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu
- vede žáky k sebeúctě a k úctě k druhým
- neustále monitoruje chování žáků, včas přijímá účinná opatření
- vede žáky k aktivní ochraně zdraví a k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní:

Učitel:

- napomáhá žákům používat při práci vhodné pomůcky a technologie (různé druhy slovníků a jejich specifika, počítačový výukový software apod.)
- zadáváním domácích úkolů vytváří u žáka pravidelné studijní a pracovní návyky a pomáhá žákovi s výběrem vhodného způsobu zaznamenávání a učení slovní zásoby

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu
- 1.2. rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpoví na otázky
- 1.3. rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci
- 1.4. odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu
- 1.5. používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy
- 2.2. písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty
- 2.3. stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace
- 2.4. vyžádá jednoduchou informaci

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích

Anglický jazyk - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumí krátkým dialogům a popisům v učebnici, rozumí instrukcím v učebnici - odpoví na jednoduché otázky, plní příkazy učitele - rozumí nahrávkám v učebnici - používá slovník a svůj slovníček - sestaví jednoduché dialogy nebo sdělení související s tématickými okruhy - tvoří otázku a zápor v základních časech - obměňuje přísudek podle podmětu - aplikuje základní pravidla aj slovosledu při sestavování vět a otázek - používá jednoduché věty rozkazy - používá slovník, seznam nepravidelných sloves a svůj slovníček - zeptá se na čas, datum, cenu, co kdo umí a jaké je jeho hobby - podá základní informace o sobě a své rodině - osloví, pozdraví, rozloučí se, poděkuje, omluví se vyjádří souhlas či nesouhlas, prosbu, určí čas a datum - napíše jednoduchý dopis nebo pohled 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - abeceda a spelling - přítomný čas slovesa to be, to have - Wh otázky - záporny sloves - vazby there is/are - rozkazy - modály can/can't - zájmena ve funkci předmětu - přítomný čas prostý a otázka - přítomný čas prostý a zápor - slovesa like/hate + podstatné jméno - frekvenční příslovce (sometimes, usually, never..) - some/any – otázka, zápor, kladná oznam.věta - počítatelná a nepočítatelná podstatná jména - přítomný čas průběhový - přivlastňovací zájmena - přítomný čas prostý x přítomný čas průběhový - minulý čas prostý – otázka, zápor <p>Tématické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikační prostředky - rodina a její členové - denní program - povolání a co lidé dělají - volný čas a zájmy - nakupování - sport - popis lidí - bydlení – můj dům/byt, mé město - škola 	<p>T, Ú, PP, PD, SÚ, Mos</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>OVO: 3.1</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět

Anglický jazyk - sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu z učebnice, časopisů, napodobuje výslovnost učitele a mluvčího z nahrávek - rozumí textům s malým procentem neznámých slov - vyhledává v textu odpovědi na otázky - reprodukuje ve svém jazyce čtený či poslouchaný text - odhaduje pravděpodobný význam neznámých slov z kontextu - učí se používat jednojazyčný slovník - sestaví dialog nebo jednoduché sdělení o sobě a svém životě, o své rodině, příteli, popíše minulé události, dá radu, popíše osobu, počasí, podá informaci - vyjádří co umí, uměl a bude umět - porovná děj, který skončil, trvá nebo se teprve stane - porovná věci a skutečnosti - stručně reprodukuje čtený a poslouchaný text za pomoci struktur zapamatovaných z textu - zeptá se na informaci o různých místech, na množství, cenu - osloví a pozdraví i neznámého člověka, představí se, omluví, poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas, prosbu, blahopřání, dotaz, určí čas a datum - napíše jednoduchý dopis či pohled 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas průběhový a otázka - přítomný čas průběhový a zápor - modály must/mustn't a jejich opisy - minulý čas prostý a otázka - going to <i>pro budoucnost</i> - přítomný průb. pro budoucnost - návrhy – why don't we...? - předložky on, at, in - předložky before, after - porovnávání as...as - stupňování přídavných jmen - much, many, a lot of - like, don't like, good at, interested in + ing forma - vyjadřování směru + předložky along, across, opposite, between.... <p>Tématické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cestování - zvířata domácí a divoká - počasí - média - škola - nakupování - jídlo - popis lidí 	T, Ú, PP, PD, SÚ, Mos	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>OVO: 3.1</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - Objevujeme Evropu a svět

Anglický jazyk - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - vyhledává informace i v delších textech s větším procentem neznámých slov a rozumí jejich obsahu - rozumí obsahu zřetelně artikulované výpovědi s malým procentem neznámých slov - odvodí pravděpodobný význam slov z kontextu - používá jednojazyčný i dvojjazyčný slovník - popisuje a opisuje výrazy jinými slovy - použije složitější fráze při představování, rozlišuje výrazy vhodné pro rozhovor s kamarádem a neznámou osobou, podá informace týkající se situací souvisejících s běžným životem (vyjádří se o sobě, svých přáních, ambicích, aktivitách, pocitech, vztazích v rodině) - vyplní dotazník, napíše dopis či sdělení - popíše jednotlivé věci a reprodukuje události - mluví o budoucnosti - používá opis tam, kde mu chybí slovní zásoba - reprodukuje svými slovy psaný a mluvený text přiměřené náročnosti - vyžádá si informaci ve městě, obchodě, nádraží, informacích - jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích, vybírá vhodné jazykové prostředky 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minulý čas průběhový - could/couldn't - feel/look + adj. - must/mustn't - should/shouldn't - příslovce způsobu - will pro budoucnost - podmínkové věty - první podmínka - might/might not - have to/don't have to - přítomný čas – trpný rod - podmínkové věty - druhá podmínka - návrhy Let's go... - vyjadřování názoru - I think, I agree, I don't agree - kontrolní otázky - kind of/sort of - too much/too many - předminulý čas prostý - could/couldn't - used to 	<p>T, Ú, PP, PD,SÚ, Mos</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>OVO: 3.1</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - Objevujeme Evropu a svět

Anglický jazyk – kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hlasitě čte bez potíží, odhadne přibližnou výslovnost neznámých slov - rozumí i delším textům v učebnici, časopisech, brožurách, i dalších autentických materiálech, v textu vyhledá požadované informace - rozumí obsahu promluvy a konverzace s určitým procentem neznámých slov - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve výkladovém slovníku nebo slovníku elektronickém - sestaví gramaticky víceméně správně krátké sdělení o běžných životních situacích - napíše formální a neformální dopis, vyplní formulář, napíše životopis, krátký příběh, obsah knihy - popíše přítele, místo - kreativně obměňuje krátké texty - stručně svými slovy reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a konverzace - zdvořile požádá o informaci (ústně i písemně) kolemjdoucího, v hotelu, obchodě, informaci si vyžádá i po telefonu - vyjádří přání, použije běžné fráze v obchodě, v hotelu, popíše cestu, vyjádří pocity, ambice, popíše příznaky nemoci, uskuteční jednoduchý telefonický rozhovor 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepřímá řeč - vyjadřování reakcí - so + přídavné jméno - příslovce + that - nechat někoho něco udělat (let somebody do something) - minulý čas - trpný rod - had to – didn't have to - porovnávací příslovce, <i>looks like</i> - <i>must be/can't be</i> - <i>so/neither</i> - třetí podmínka - nepřímá <i>wh</i> otázka - nepřímá <i>yes/no</i> otázka - vyjádření možnosti - předpřítomný průběhový čas - <i>although/however</i> - složená slovesa 	<p>T, Ú, PP, PD, SÚ, Mos</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>OVO: 3.1 PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - Objevujeme Evropu a svět

5.3 Další cizí jazyk – německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Německý jazyk je vyučovací předmět, který si žák vybere z nabízených volitelných cizích jazyků v rámci oboru *Další cizí jazyk*. Jeho postupné osvojování pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak i v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání ve výuce cizího jazyka směřují v ŠVP k dosažení úrovně A1, Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Německý jazyk (jako další cizí jazyk) se začíná vyučovat v tercií 3 hodinami týdně. S jeho výukou se pokračuje v kvartě – také 3 hodiny týdně.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	3	3

Konkrétní vzdělávací obsah pro třídu určuje vyučující ve svém časovém plánu na daný školní rok. Skupiny pracují ve třídách vybavených audiovizuální technikou a v počítačové učebně. Výuka směřuje k praktickým dovednostem. Náročnost a rozsah učiva použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka dalšího cizího jazyka na NG směřuje více než k ovládnutí cizího jazyka k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku. Získávání praktických dovedností žáka je zaměřeno na 5 základních oblastí cizího jazyka: poslech – rozhovor – samostatný ústní projev – čtení – psaní.

Ve výuce cizího jazyka jde především o praktické dovednosti (aby se žáci uměli zeptat na cestu, nakoupit v obchodě, objednat si v restauraci...). Cílem výuky je také probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytvoření vztahu k němu. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v běžných situacích každodenního života. Slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Při výuce se pracuje s tištěnými i audiovizuálními materiály, zařazuje se používání cizího jazyka v kombinaci s počítačem a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. Vyučující vhodně využívá odlišnosti žáků v různých činnostech. Podporuje další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s německy mluvícími osobami. Zájem lze získat i vydáváním časopisu, který je určen pro úplné začátečníky, a to jak na ZŠ, tak na gymnáziu. Díky tomuto časopisu je praktikována spolupráce se žáky ZŠ. Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu NĚMECKÝ JAZYK

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost - připravujeme je na celoživotní učení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky nebát se problémů (problémy byly, jsou a budou a jsou výzvou).
- Učíme žáky problémy řešit vytvářením praktických problémových situací.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Akceptujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Zařazujeme týmovou spolupráci při řešení problému.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“.
- Podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (časopis, různé prezentace...).
- Učíme žáky naslouchat druhým (nezbytný prvek mezilidské komunikace).
- Připravujeme žáky na komunikaci s jinými lidmi v různých situacích.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, uvědomovat si vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci jednotlivých členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
- Neustále sledujeme chování žáků.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- V hodnocení žáků se snažíme používat prvky pozitivní motivace.
- Jsme ochotni vždy žáky vyslechnout a podat jim pomocnou ruku.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Při výuce vytváříme tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní způsoby a podmínky, vedeme žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Motivujeme žáky k dosažení vybraného povolání.
- Na konkrétních příkladech (inzeráty v tisku a na internetu) upozorňujeme žáky na lepší možnosti uplatnění při zvládnutí vyučovaného cizího jazyka.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby
- 1.2. rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám
- 1.3. rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje
- 1.4. rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku
- 1.5. používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů
- 2.2. reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace
- 2.3. napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace

Další cizí jazyk - německý jazyk - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zná rozdíly mezi českou a německou abecedou, hláskuje, opakuje - umí pozdravit, omluvit se, poděkovat, poprosit - rozumí pokynům učitele a adekvátně na ně reaguje, chápe zadání cvičení v učebnici - rozumí krátkým dialogům a popisům v učebnici - odpoví na jednoduché otázky, plní příkazy učitele - sestaví jednoduché dialogy nebo sdělení související se životem - umí vytvořit větu oznamovací i otázky, zápor, aplikuje základní pravidla německého slovosledu - používá jednoduché rozkazy - umí se představit, představí i jinou osobu - užívá jednoduché obraty, aby se zeptal, jak se komu daří, kde bydlí, kolik mu je let, kolik co stojí - napíše krátký pozdrav na pohlednici nebo jednoduchý dopis - používá abecední slovník v učebnici - umí pracovat s velkým cizojazyčným slovníkem 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - abeceda a výslovnost - slovosled (Aussagesatz, Wort- und Satzfrage) - přítomný čas sloves (Präsens) - náhrada podstatných jmen osobním zájmenem - rozkazy - člen podstatných jmen - zápor - využití 4. p. podstatných jmen i osobních zájmen - modální slovesa (möchten, dürfen, können, müssen) - časové údaje - užití osobních zájmen - užití záporu nicht a kein - přivlastňovací zájmena - základní číslovky 1 – 1000 <p>Tématické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikační prostředky - první kontakty - povolání a co lidé dělají - domácnost a nákup vybavení - jídlo a pití, návštěva restaurace (objednání, zaplacení) - volný čas a dovolená - bydlení 	<p>Ú, T, ŘR, MoS, SÚ, Di, PP</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2., 2.3 OVO: 3.1</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět

Další cizí jazyk - německý jazyk - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napodobuje výslovnost učitele a mluvčího z nahrávek - čte nahlas a foneticky správně texty z učebnice nebo z časopisu (přiměřené náročnosti) - vyhledá v textu odpovědi na otázky nebo žádané údaje - reaguje na jednoduché otázky - rozumí textům s malým množstvím neznámých slov, odhaduje pravděpodobný význam neznámých slov z kontextu - řeší situace, jak si o něco říci a adekvátně reaguje na žádost druhého - reprodukuje čtený nebo poslouchaný text v češtině - sestaví dialog na dané téma - zapojí se aktivně do konverzace dalších osob - prezentuje krátké básničky (nebo písničky), reprodukuje přiměřeně obtížný text - orientuje se v situaci a dokáže se zeptat na místo a čas - řekne, o jaké věci má/nemá zájem v obchodě, pomáhá si gesty - napíše režim dne - dokáže oslovit i neznámého člověka, pozdraví, omluví se, představí se, zeptá se na neznámou věc, na požadovanou informaci - napíše blahopřání (Vánoce, Velikonoce, narozeniny) - používá abecední slovník v učebnici - umí pracovat s velkým cizojazyčným slovníkem 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procvičování fonetiky – cvičení - procvičování přivlastňovacích zájmen - způsobové sloveso „sollen“ - rozkazovací způsob ve 2. os. jednotného i množného - perfektum pravidelných, nepravidelných pomocných sloves - préteritum „haben“ a „sein“ - osobní zájmena ve 4. pádě - předložky <ul style="list-style-type: none"> a) jen se 3. pádem b) jen se 4. pádem c) se 3. a 4. pádem - stupňování (komparativ a superlativ) - datum - 2. pád podstatných jmen <p>Tématické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikační prostředky - Krankheit - Alltag - Orientierung in der Stadt - Deutsche Sprache und deutsche Kultur 	<p>Ú, IT, ŘR, MoS, SÚ, Di, PP, Pís, PS, V</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2., 2.3</p> <p>OVO: 3.1</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět

5.4 Další cizí jazyk – ruský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ruský jazyk je vyučovací předmět, který si žák vybere z nabízených volitelných cizích jazyků v rámci oboru *Další cizí jazyk*. Jeho postupné osvojování pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak i v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance. Vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Požadavky na vzdělávání ve výuce cizího jazyka směřují v ŠVP k dosažení úrovně A1, Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Ruský jazyk (jako další cizí jazyk) se začíná vyučovat v tercii 3 hodinami týdně. S jeho výukou se pokračuje v kvartě – také 3 hodiny týdně.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	3	3

Konkrétní vzdělávací obsah pro třídu určuje vyučující ve svém časovém plánu na daný školní rok. Skupiny pracují ve třídách vybavených audiovizuální technikou a v počítačové učebně. Výuka směřuje k praktickým dovednostem. Náročnost a rozsah učiva použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka dalšího cizího jazyka na NG směřuje více než k ovládnutí cizího jazyka k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku. Získávání praktických dovedností žáka je zaměřeno na 5 základních oblastí cizího jazyka: poslech – rozhovor – samostatný ústní projev – čtení – psaní.

Ve výuce cizího jazyka jde především o praktické dovednosti (aby se žáci uměli představit, zeptat na cestu, nakoupit v obchodě, objednat si v restauraci...). Cílem výuky je také probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytvoření pozitivního vztahu k němu. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v běžných situacích každodenního života. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum. Slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Při výuce se pracuje s tištěnými i audiovizuálními materiály, zařazuje se používání cizího jazyka v kombinaci s počítačem a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. Vyučující vhodně využívá odlišnosti žáků v různých činnostech. Podporuje další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s rusky mluvícími osobami (prostřednictvím internetu a osobními kontakty). Zvládnutí ruštiny napomůže i lepší komunikaci s lidmi mluvícími dalšími slovanskými jazyky (slovenština, lužická srbština, polština). Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu RUSKÝ JAZYK

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost - připravujeme je na celoživotní učení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.

- Učíme žáky práci s chybou, učíme trpělivosti, povzbuzujeme

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Učíme žáky nebát se problémů (problémy byly, jsou a budou a jsou výzvou).
- Učíme žáky problémy řešit vytvářením praktických problémových situací.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Akceptujeme různé přijatelné způsoby řešení problému.
- Zařazujeme týmovou spolupráci při řešení problému.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- Podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (časopis, různé prezentace...).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- Učíme žáky naslouchat druhým (nezbytný prvek mezilidské komunikace).
- Přípravujeme žáky na komunikaci s jinými lidmi v různých situacích.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, uvědomovat si vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci jednotlivých členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
- Neustále sledujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- V hodnocení žáků se snažíme používat prvky pozitivní motivace.
- Jsme ochotni vždy žáky vyslechnout a podat jim pomocnou ruku.
- Vedeme také žáky k pomoci druhým.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Při výuce vytváříme tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní způsoby a podmínky, vedeme žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Motivujeme žáky k dosažení vybraného povolání.
- Na konkrétních příkladech (inzeráty v tisku a na internetu) upozorňujeme žáky na lepší možnosti uplatnění při zvládnutí vyučovaného cizího jazyka.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby
- 1.2. rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám
- 1.3. rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje
- 1.4. rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku
- 1.5. používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů
- 2.2. reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace
- 2.3. napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace

Další cizí jazyk - ruský jazyk - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zná rozdíly, shody a podobnost mezi českou abecedou a azbukou, hláskuje, opakuje, učí se přízvuky - umí pozdravit, omluvit se, poděkovat, poprosit - rozumí pokynům učitele a adekvátně na ně reaguje, chápe zadání cvičení v učebnici - rozumí krátkým dialogům a popisům v učebnici - odpoví na jednoduché otázky, plní příkazy učitele - sestaví jednoduché dialogy nebo sdělení související se životem - umí vytvořit větu oznamovací i otázky, zápor, aplikuje základní pravidla ruské intonace tázacích, oznamovacích a zvolacích vět - umí se představit, představí i jinou osobu - užívá jednoduché obraty, aby se zeptal, jak se komu daří, kde bydlí, kolik mu je let, - zvládá základní obraty při telefonování - umí vyjádřit, čím kdo je nebo čím chce být (kdo kde pracuje) - odstraňuje jazyková nedorozumění (slova podobně znějící v ruštině i češtině, která ale mají jiný význam) - zná z paměti pořadí písmen azbuky a používá abecední slovník v učebnici - umí pracovat se středním cizojazyčným slovníkem 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - azbuka tištěná, psaná a výslovnost - základní poučení o přízvuku (rozlišení přízvučných a nepřízvučných slabik) - pohyblivý přízvuk u sloves - přítomný čas sloves (I. a II. časování) - zápor u sloves „ne a zápor celkový „нет» - intonace oznamovacích, tázacích a zvolacích vět - výslovnost tvrdých a měkkých hlásek - časové údaje - užití osobních zájmen v 1. – 4. pádě - budoucí čas - přivlastňovací zájmena v 1. pádě jedn. a množ. čísla - základní číslovky 1 – 100 - řadové číslovky 1 - 30 <p>Tématické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - představování - pozdravy , setkání a loučení, telefonování - na návštěvě v ruské rodině - povolání a co lidé dělají - pozvání do kina a divadla - vyjadřování dojmů z divadelního představení - volný čas a zájmová činnost - psaní adresy 	<p>Ú, T, Ps, ŘR, MoS, SÚ, Di, PP</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2., 2.3</p> <p>OVO: 3.1</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět

Další cizí jazyk - ruský jazyk - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napodobuje výslovnost učitele a mluvčího z nahrávek - čte nahlas a foneticky správně texty z učebnice nebo z časopisu (přiměřené náročnosti) - vyhledá v textu odpovědi na otázky nebo žádané údaje - reaguje na jednoduché otázky - rozumí textům s malým množstvím neznámých slov, odhaduje pravděpodobný význam neznámých slov z kontextu - vyhledá základní informace, např. kde se hraje nějaký film a v kolik hodin začíná - řeší situace, jak si o něco říci a adekvátně reaguje na žádost druhého - reprodukuje čtený nebo poslouchaný text v češtině - sestaví dialog na dané téma - zapojí se aktivně do konverzace dalších osob - prezentuje krátké básničky (nebo písničky), reprodukuje přiměřeně obtížný text - orientuje se v situaci a dokáže se zeptat na místo a čas - řekne, o jaké věci má/nemá zájem v obchodě, pomáhá si gesty - napíše režim dne, orientuje se v rozvrhu hodin a učebních předmětech - dokáže oslovit i neznámého člověka, pozdraví, omluví se, představí se, zeptá se na neznámou věc, na požadovanou informaci - napíše pozdrav na pohlednici, blahopřání (Nový rok, narozeniny) - používá abecední slovník v učebnici - umí pracovat s velkým cizojazyčným slovníkem 	<p>Jazykové prostředky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - procvičování fonetiky – cvičení - procvičování přivlastňovacích zájmen - vyjadřování data - skloňování osobních zájmen - vazby „zajímat se o co, zabývat se čím“ - minulý čas - vykání - pohyblivý přízvuk u dalších sloves, časování - skloňování podstatných jmen mužského i ženského rodu v jedn. čísle - věty typu как пройти, попасть - jména neživotná a životná - datum - 1. 2. a 4. pád množ. čísla - vyjádření možnosti, nemožnosti a zákazu - skloňování podstatných jmen středního rodu - nesklonná podstatná jména - vyjádření srovnání - vazby s přeložkami после – по - vazby odlišné od češtiny: např. похож на кого, для + 2. pád <p>Tématické okruhy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kino a divadlo - Studium a předměty - Orientace ve městě a dopravní prostředky - Prohlídka města a pamětihodnosti - Vzhled a charakter člověka 	<p>Ú, T, ŘR, Ps, MoS, SÚ, Di, PP, Pís, PS, V</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5</p> <p>OVO: 2.1, 2.2., 2.3</p> <p>OVO: 3.1</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět

5.5 Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Matematika* je předmět, který by měl být chápan jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je především založen na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost.

Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu by mělo směřovat k rozvíjení z vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu *Matematika* je rozdělen na čtyři tematické okruhy: Číslo a proměnná, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a v prostoru, Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

V tematickém okruhu Číslo a proměnná si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měření, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s rolí proměnné při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodných počítačových aplikací. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	5	4	4	4

Vyučovací předmět *Matematika* se vyučuje s časovou dotací 5 hodin týdně v primě a 4 hodiny týdně v sekundě, tercii a kvartě. Vždy jedna hodina v ročníku je půlená. Výuka *Matematiky* je organizována zpravidla v budově školy, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořadajících organizací. Žáci využívají prostředků výpočetní techniky (především kalkulátorů, vhodného počítačového softwaru, určitých typů výukových programů). Během studia škola nabízí netradiční aktivity: matematickou olympiádu, olympiádu v SuDoku a celostátně pořádané soutěže Matematický klokan a Pythagoriáda.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Matematika

KOMPETENCE K UČENÍ

(vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení)

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení
- vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- učíme práci s chybou
- učíme žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- u žáků rozvíjíme abstraktní a exaktní myšlení osvojováním si využíváním základních matematických pojmů a vztahů
- jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v oboru matematika rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

(rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých)

- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostat. členů týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Nedělíme sbor na první a druhý stupeň

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

(vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci)

- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností
- vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu Matematika
- učíme žáky vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska matematizace reálné situace, která vede k sestavení matematického modelu
- sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

(podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů)

- učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“)
- podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- rozvíjíme kombinatorické a logické myšlení při řešení problémových úloh
- při řešení problémových úloh učíme žáky provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu
- jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání)
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi, cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia

KOMPETENCE OBČANSKÉ

(vychovávat žáky jako svobodné občany, jako osobnosti zodpovědné za svůj život)

- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme
- vedeme žáky k věcnému řešení problémů
- budujeme přátelskou otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole
- jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, příkladně plníme své povinnosti

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy, žák

- 1.1. provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- 1.2. zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- 1.3. modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- 1.4. užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- 1.5. řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
- 1.6. řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- 1.7. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- 1.8. formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- 1.9. analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy, žák

- 2.1. vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- 2.2. porovnává soubory dat
- 2.3. určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- 2.4. vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- 2.5. matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy, žák

- 3.1. zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
- 3.2. charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- 3.3. určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- 3.4. odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- 3.5. využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- 3.6. načrtne a sestrojí rovinné útvary
- 3.7. užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- 3.8. načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- 3.9. určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- 3.10. odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- 3.11. načrtne a sestrojí síť základních těles
- 3.12. načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- 3.13. analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy, žák

- 4.1. užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- 4.2. řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

<ul style="list-style-type: none"> - matematizuje jednoduché slovní úlohy a řeší je - převede jednotky délky, hmotnosti, času, obsahu a objemu v oboru desetinných čísel - vypočítá aritmetický průměr, aplikuje výpočty v úlohách z praxe - vysvětlí pojem celé číslo, číslo kladné a záporné, opačné číslo, uvede příklady a znázorní na číselné ose - porovná celá čísla pomocí znamének nerovnosti - sečte, odečte, vynásobí, vydělí celá čísla - určí hodnotu číselného výrazu obsahující desetinná a celá čísla - určí polohu bodu v rovině, znázorní bod v pravoúhlé soustavě souřadnic - vysvětlí pojmy: násobek, dělitel, prvočíslo, číslo složené - určí podle znaků dělitelnosti, čím je dané číslo dělitelné - použije znaky dělitelnosti k řešení praktických úloh - použije algoritmus rozkladu čísla na součin prvočísel - určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel - matematizuje jednoduché slovní úlohy a řeší je - vysvětlí pojem shodnost rovinných útvarů, shodnost trojúhelníků a matematicky je vyjádří - určí vlastnosti útvarů v osově a středové souměrnosti - sestrojí obraz daného geometrického útvaru ve 	<ul style="list-style-type: none"> - číselná soustava souřadnic <u>Dělitelnost:</u> - násobek a dělitel - dělitelnost součtu, rozdílu, součinu - znaky dělitelnosti (2,3,4,5,6,8,9,10,11,12,15,18,25) - prvočísla a čísla složená - rozklad složených čísel na prvočinitele - společný dělitel, čísla soudělná a nesoudělná - společný násobek - nejmenší společný násobek - největší společný dělitel - slovní úlohy <u>Osová a středová souměrnost:</u> - shodnost v rovině, shodnost útvarů - osová souměrnost, osově souměrné útvary - obrazy útvarů v osově souměrnosti - středová souměrnost, středově souměrné útvary - obrazy útvarů ve středové souměrnosti 		<p>OVO: 1.3, 1.9</p> <p>OVO :3.8, 3.12</p>
---	--	--	---

<p>středové a osově souměrnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná útvary souměrné podle středu a podle osy, určí střed nebo osu souměrnosti - v grafickém projevu dodržuje zásady správného rýsování - vysvětlí pojem trojúhelník, rozpozná typy trojúhelníků podle velikosti úhlů (ostroúhlý, pravouhlý, tupouhlý) a podle délek stran (rovnostanný, rovnoramenný, obecný) - popíše vlastnosti stran a úhlů v trojúhelníku - uvede věty o shodnosti trojúhelníků - využije osvojených vět o shodnosti v konstrukčních úlohách - určí střední příčku, těžnici, výšku, popíše jejich vlastnosti, narýsuje - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou - rozliší, načrtne a narýsuje osově souměrné útvary (trojúhelník, 6-ti, 5-ti a 8-mi úhelník) - dodržuje zásady správného rýsování 	<p><u>Trojúhelníky a mnohoúhelníky:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - trojúhelník, třídění trojúhelníků - shodnost trojúhelníků - trojúhelníková nerovnost - konstrukce trojúhelníku podle vět - střední příčky a těžnice - výšky v trojúhelníku - kružnice opsaná a vepsaná - osově souměrný trojúhelník, 6-ti, 5-ti a 8-mi úhelník 		<p>OVO: 3.1, 3.2, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.13</p>
---	--	--	--

<p>příkladě</p> <ul style="list-style-type: none"> - použije získané znalosti při řešení slovních úloh - provede odhad výsledku - provede kontrolu reálnosti získaného výsledku - objasní pojmy poměr a postupný poměr - zapíše poměr velikostí dvou veličin - provádí jednoduché úpravy poměru pomocí krácení a rozšiřování - pozná přímou a nepřímou úměru ve vztahu dvou veličin - vyřeší slovní úlohy s využitím dovednosti přepočtu měřítek - sestrojí graf přímé a nepřímé úměrnosti - vyřeší slovní úlohy vedoucí k využití přímé a nepřímé úměrnosti - vyřeší slovní úlohy z praxe pomocí poměru a trojčlenky - pozná a sestaví sloupkový a kruhový diagram - určí jednotky obsahu, objemu; ovládá převody jednotek - pozná a popíše tělesa (krychle, kvádr, hranol), načrtne je - určí objem a povrch hranolu výpočtem pomocí vzorců - vyřeší slovní úlohy - používá kalkulátor pro základní početní operace - vyhledá požadované informace v tabulkách - zapíše řešení úloh s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky 	<ul style="list-style-type: none"> - slovní úlohy s promile <u>Úměrnosti:</u> - poměr, postupný poměr - úměra - přímá úměrnost, nepřímá úměrnost - trojčlenka - měřítko plánu a mapy - slovní úlohy - diagramy <u>Hranoly:</u> - kvádr, krychle - zobrazení hranolu - povrch a objem hranolu - slovní úlohy na výpočet povrch, objemu z praxe 		<p>OVO: 1.4, 1.5, 1.9, 2.3, 2.4, 2.5</p> <p>OVO: 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13</p>
--	---	--	---

Matematika - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady praktického použití druhé a třetí mocniny a odmocniny - určí druhou a třetí mocninu a odmocninu pomocí kalkulátoru či tabulek - vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu - vypočítá vyšší mocniny s přirozeným exponentem; některé z paměti, těžší na kalkulačce - použije pravidla a algoritmy pro počítání s mocninami - provádí základní početní operace s mocninami, umocní součin, podíl, mocninu - uvede Pythagorovu větu, příklady jejího využití - vyřeší praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty (zakreslí reálný obrázek, matematickou symbolikou zapíše řešení příkladu, příklad vyřeší) - provádí základní operace s mnohočleny (sčítání, odčítání, násobení, dělení) - vysvětlí pojmy rovnost dvou výrazů, proměnná, neznámá, řešení rovnice - vyřeší jednoduché lineární rovnice pomocí základních ekvivalentních úprav - používá algoritmus řešení rovnic ke správnému vyřešení zadaných úloh - matematicky správně a účelně zapíše postup řešení - provede zkoušku řešení dosazením do rovnice - vyřeší slovní úlohy (provede rozbor, vyřeší úlohu, provede zkoušku správnosti svého řešení) - vyjádří neznámou ze vzorce a vypočítá její hodnotu 	<p>Výrazy 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhá a třetí mocnina a odmocnina - vyšší mocniny - Pythagorova věta, její využití v praktických úlohách - číselné výrazy - výrazy s proměnnými - sčítání a odčítání mnohočlenů - násobení mnohočlenů - dělení mnohočlenu jednočlenem <p>Rovnice a nerovnice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rovnost a rovnice - ekvivalentní úpravy rovnic - slovní úlohy - výpočet neznámé ze vzorce - úlohy o pohybu - nerovnosti a intervaly - nerovnice 	<ul style="list-style-type: none"> - test (T) - ústní zkoušení (Ú) - práce ve skupinách (PS) - problémové úlohy /PÚ) - písemná práce (Pís) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) 	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.7, 1.9, 3.13</p> <p>OVO: 1.8, 1.9</p>

<p>po dosažení všech daných veličin</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady lineárních rovnic v praxi - zapíše a přečte nerovnost - uvede a zapíše čísla, která vyjadřují pravdivost zápisu - vyřeší jednoduché nerovnosti se závorkami a zlomky - zapíše nerovnost intervalem - uvede rozdíl mezi kruhem a kružnicí - uvede rozdíl mezi poloměrem a průměrem (jejich vzájemný vztah) - vypočítá obvod a obsah kruhu, délku kružnice + částí kružnice a kruhu pomocí vzorců - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky, vzájemnou polohu dvou kružnic - narýsuje kružnice s daným středem, určí a sestrojí tečnu, sečnu, tětivu - objasní pojem Thaletova kružnice, využije Thaletovu kružnici v konstrukčních úlohách - načrtne válec, vypočítá jeho objem a povrch - sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané několika prvky - využívá vztahů mezi geometrickými útvary k řešení konstrukčních úloh - zakreslí náčrtek zadaného úkolu - správně zapíše konstrukční postup s použitím matematické symboliky - používá základní pravidla správného rýsování s důrazem na přesnost a čistotu projevu 	<p><u>Kruhy a válce:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kružnice a kruh, polohy - části kružnice a kruhu - Thaletova kružnice - délka kružnice a částí - obsah kruhu a částí - válec a jeho síť - povrch a objem válce <p><u>Geometrické konstrukce:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - základní konstrukce - množiny bodů dané vlastnosti - řešení konstrukčních úloh - složitější konstrukce 3- a 4-úhelníků 		<p>OVO: 3.1, 3.2, 3.4, 3.6, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13</p> <p>OVO: 3.1, 3.5, 3.6, 3.13</p>
--	--	--	---

Matematika - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - provede početní operace sčítání, odčítání, násobení a dělení mnohočlenů - aplikuje na příkladech vzorce: druhá mocnina součtu a rozdílu, rozdíl druhých mocnin; využije tyto vzorce ke zjednodušení výrazů - upraví výraz vytýkáním - určí podmínky, za kterých má algebraický výraz smysl - provede základní početní operace s lomenými výrazy - přehledně, stručně zapíše řešené úlohy - vyřeší za pomoci ekvivalentních úprav rovnice se zlomky a závorkami, s neznámou ve jmenovateli - provede zkoušku řešení - matematicky a účelně zapíše postup řešení - vyřeší slovní úlohy z praxe (provede rozbor slovní úlohy, vyřeší úlohu, provede zkoušku správnosti svého řešení) - vyřeší vhodnou metodou soustavu rovnic s více neznámými - řeší slovní úlohy o společné práci a o směsích, zapíše matematickým aparátem znění, výpočet a provede zkoušku - určí polohu bodu v rovině, znázorní bod v pravouhlé soustavě souřadnic - přečte z grafu požadované údaje - sestrojí lineární, bodový nebo sloupkový graf s danými údaji 	<p>Výrazy 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mocniny - mnohočleny - dělení mnohočlenů - umocňování mnohočlenů - rozklad na součiny - lomené výrazy - sčítání, odčítání, násobení, dělení lomených výrazů Rovnice a jejich soustavy: - rovnice a jejich úpravy - rovnice s neznámou ve jmenovateli - kvadratické rovnice - rovnice s více neznámými - slovní úlohy - úlohy o společné práci - úlohy o směsích Funkce: - funkce jako matematický pojem - přímá úměrnost - lineární funkce - absolutní hodnota - kvadratická funkce - nepřímá úměrnost 	<ul style="list-style-type: none"> - test (T) - ústní zkoušení (Ú) - práce ve skupinách (PS) - problémové úlohy /PÚ) - písemná práce (Pís) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) 	<p>OVO: 1.7, 1.9</p> <p>OVO: 1.8, 1.9</p> <p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní použití grafů v praxi - rozezná funkční vztah od jiných vztahů - vysvětlí pojem funkce, absolutní hodnota, přímá a nepřímá úměrnost - vyjádří danou funkci tabulkou, rovnicí a grafem - použije funkci při řešení úloh z praxe - zná a využije početní i grafické řešení rovnic - sestrojí graf funkce s důrazem na přesnost rýsování - provede jednoduché statistické šetření, zapíše jeho výsledky do tabulky a znázorní pomocí diagramu - uvede příklady využití statistiky v praxi - vysvětlí pojmy podobnost rovinných útvarů, podobnost trojúhelníků; matematicky je vyjádří - rozpozná podobné rovinné útvary, správně podobnost zapíše pomocí matematické symboliky - určí poměr podobnosti - na základě poměru podobnosti určí velikost dalších útvarů - použije poměru podobnosti při práci s plány a mapami - sestrojí podobný útvar danému - uvede základní vlastnosti jehlanu, kužele, koule a načrtne tyto tělesa - vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele, koule s užitím vzorce - řeší slovní úlohy a reálné příklady z praxe vztahující se k výpočtu povrchu a objemu jehlanu, koule a kužele - využívá kalkulačtor, potřebné informace pro práci vyhledá v tabulkách 	<ul style="list-style-type: none"> - grafické vyjádření rovnic - základy statistiky <u>Podobnost a funkce úhlu:</u> - podobnost útvarů - podobné trojúhelníky - užití podobnosti - sinus, kosinus, tangens, kotangens ostrého úhlu - vztahy mezi funkcemi úhlu - řešení úloh o trojúhelníku <u>Jehlany a kužely:</u> - jehlan - kužel - koule - slovní úlohy 		<p>OVO: 3.1, 3.5, 3.7, 3.13</p> <p>OVO: 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13</p>
---	--	--	--

5.6 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Chemie* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (Fyzika, Chemie, Biologie, Zeměpis), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovednosti objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Výuka směřuje k:

- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí, s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Chemie* vychází ze vzdělávacího oboru Chemie v RVP, přesahuje i do dalších vzdělávacích oborů (Fyzika, Biologie, Zeměpis, Výchova ke zdraví). Zahrnuje v sobě i vzdělávací obor *Práce s laboratorní technikou*. Integruje i průřezové téma *Environmentální výchova* a některé oblasti povinně vyučovaného tématu „*Ochrana člověka za mimořádných situací*“. Chemie je povinným vyučovacím předmětem v tercií a kvartě nižšího stupně gymnázia.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	2,5	2,5

Časová dotace je pro každý ročník 2,5 hodiny týdně, z toho 0,5 hodiny je určeno laboratorním cvičením pro zdůraznění praktického a dovednostního pojmání výuky chemie. Při laboratorních cvičeních je třída dělena na dvě skupiny. Vyučovací předmět *Chemie* může být vyučován v učebně chemie i v kmenových třídách, laboratorní cvičení vždy v učebně chemie. Výuku některých témat je možno realizovat také formou krátkodobých projektů. Žáci se mohou každoročně účastnit Chemické olympiády, případně dalších soutěží a exkurzí.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Chemie

KOMPETENCE K UČENÍ

- vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožňujeme žákům osvojit si strategii učení a motivujeme je pro celoživotní učení
- učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení
- umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- motivujeme k učení
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit
- učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založenému na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů
- učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci, k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci
- učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporujeme kritiku a sebekritiku
- učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícími

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu
- učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vychováváme žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých
- vychováváme žáky jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- vychováváme žáky jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití chemie
- vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu a kouření
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s chemickými látkami, pravidla chování ve škole, v učebně chemie, při laboratorních cvičeních) a dodržování stanovených pracovních postupů

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat
- podporujeme využívání výpočetní techniky a internetu
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování
- vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy - žák

- 1.1. určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- 1.2. pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- 1.3. objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

SMĚSI

Očekávané výstupy - žák

- 2.1. rozlišuje směsi a chemické látky
- 2.2. vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- 2.3. vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
- 2.4. navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- 2.5. rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
- 2.6. uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy - žák

- 3.1. používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- 3.2. rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- 3.3. orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
- 3.4.

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy - žák

- 4.1. rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- 4.2. přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- 4.3. aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy - žák

- 5.1. porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
- 5.2. vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
- 5.3. orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy - žák

- 6.1. rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- 6.2. zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- 6.3. rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
- 6.4. orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.
- 6.5. určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
- 6.6. uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy - žák

- 7.1. zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- 7.2. aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
- 7.3. orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Očekávané výstupy - žák

1. vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
2. zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
3. vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
4. dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Chemie - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede důvody důležitosti chemie pro běžný život člověka - vyjmenuje základní vlastnosti chemických látek - rozpozná základní tři skupenství látek a porovná je z hlediska vnitřního uspořádání částic - vyhledá v tabulkách hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách - vysvětlí pojem roztok a uvede, jak vzniká - charakterizuje vodivost elektrického proudu chemickými látkami - uvede příklady vodičů a izolantů elektrického proudu - uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi - podle označení rozliší základní typy nebezpečných látek - z etikety obalu dokáže posoudit nebezpečnost dané látky - uvede zásady bezpečné práce v chemické laboratoři a přivolá první pomoc při úrazu - rozliší a správně použije základní laboratorní pomůcky a nádobí - vymezí pojem směs a uvede konkrétní příklad směsí - odliší směs od chemického individua - rozdělí směsi na stejnorodé a různorodé, vymezí rozdíl a uvede příklad 	<p>Vlastnosti látek</p> <ul style="list-style-type: none"> - vymezení předmětu chemie - skupenství látek - teplota tání, teplota varu - tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace, desublimace - hustota - roztok - vodič, izolant - označení nebezpečnosti látek - R-věty, S-věty - směsi, chemické individuum - různorodé směsi (suspenze, emulze, pěna, aerosol) - koloidní směsi - stejnorodé směsi (roztoky) - složky roztoku, rozpouštědlo, rozpuštěná látka - usazování, filtrace, destilace, krystalizace, chromatografie - laboratorní pomůcky a nádobí 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, MoS, PP, ŘR, PS, Lab, Pok</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 2.1, 2.3, 2.4, 7.3</p> <p>OVO Fyzika: 1.1, 1.4</p> <p>OVO Výchova ke zdraví: 14</p> <p>OVO Biologie: 5.5</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje základní způsoby dělení směsí - vysvětlí princip usazování, filtrace, destilace, krystalizace a chromatografie - popíše jednoduchou destilační aparaturu - navrhne a provede postup oddělování složek směsí - provede jednoduchou chromatografii - sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci - navrhne a provede jednoduché chemické pokusy využívající metody usazování a krystalizace - charakterizuje atom a popíše jeho složení - porovná základní vlastnosti protonu, neutronu a elektronu - vysvětlí pojem valenční vrstva a valenční elektrony - definuje pojem prvek - používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků - vyhledá v tabulkách názvy prvků k daným protonovým číslům a naopak - uvede znění periodického zákona a demonstruje na konkrétních příkladech - rozliší periody a skupiny v PSP a uvede jejich značení - rozdělí prvky v PSP na kovy, polokovy a nekovy - zhodnotí význam PSP - popíše vznik chemické vazby - vysvětlí rozdíl mezi atomem, molekulou a sloučeninou - rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny 	<p>Částicové složení látek</p> <ul style="list-style-type: none"> - atomy, proton, neutron, elektron - atomové jádro, elektronový obal - valenční vrstva, valenční elektrony - protonové číslo - chemický prvek, chemická značka - periodický zákon - periody, skupiny - kovy, nekovy, polokovy - H, Li, Na, K, Mg, Ca, Ba, Ra, Ti, Cr, W, Mn, Fe, Os, Co, Ni, Pt, Cu, Ag, Au, Zn, Hg, B, Al, C, Si, Sn, Pb, N, P, As, O, S, F, Cl, Br, I, He, Ne, Ar, U - chemická vazba - vazebný elektronový pár - molekula - chemický vzorec - vaznost - elektronegativita - vazba nepolární, polární a iontová - sloučeniny nepolární, polární a iontové - ionty, kation, anion 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, ŘR</p>	<p>OVO: 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2</p>
--	---	-------------------------	-------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - ze vzorce či modelu odvodí kvalitativní i kvantitativní složení chemické látky - vysvětlí pojem vaznost a určí, kolikavazné jsou prvky v základních sloučeninách - vysvětlí pojem elektronegativita a s pomocí PSP ji vyhledá u jednotlivých prvků - určí typy chemických vazeb podle rozdílu elektronegativity - popíše a porovná vazbu polární a nepolární - vyjmenuje příklady nepolárních a polárních sloučenin či molekul - popíše vznik iontové vazby - vysvětlí pojem kation a anion - popíše děje fyzikální a chemické a vzájemně je od sebe rozliší - vymezí pojem chemická reakce - určí v reakci reaktanty a produkty - uvede, k jakým změnám dochází u chemických látek během chemické reakce - uvede znění zákona o zachování hmoty - zapíše jednoduchou chemickou reakci chemickou rovnicí a správně přečte - charakterizuje vzduch jako směs chemických látek - popíše složení vzduchu a význam jednotlivých složek - charakterizuje vlastnosti a využití dusíku - charakterizuje ekologické problémy a jejich negativní dopad na životní prostředí - charakterizuje výskyt kyslíku, jeho reakce, použití a význam - vysvětlí funkci ozónu v atmosféře a popíše ekologické problémy s ním spojené - charakterizuje výskyt vodíku, jeho vlastnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> - fyzikální a chemické děje - chemická reakce, reaktanty, produkty - zákon zachování hmotnosti - chemické rovnice Vzduch, kyslík, vodík, halogeny - vzduch, atmosféra - dusík, kyslík, vzácné plyny, oxid uhličitý - skleníkový efekt, kyselá dešť - hoření, oxidy - ozon, ozonová vrstva, ozonová díra - vodík - elektrolýza vody - halogeny (F, Cl, Br, I) - typy vod, oběh vody v přírodě 	<p>T, Ú, Pě, Proj, ŘR, Lab, PP, PS, MoS, Pok</p>	<p>OVO: 1.2, 2.5, 2.6, 7.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>PT Environmentální výchova: 2</p>
---	--	--	---

<p>reaktivitu a použití</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní elektrolyzu vody a uvede její využití - provede přípravu a důkaz vodíku a kyslíku - lokalizuje v PSP halogeny - charakterizuje fyzikální vlastnosti halogenů a zhodnotí jejich toxicitu - posoudí význam halogenů pro člověka - rozezná a pojmenuje různá skupenství vody - vyjmenuje a charakterizuje hlavní druhy vod - objasní problematiku čištění odpadních vod - popíše koloběh vody v přírodě <p>zapiše z názvů vzorce vybraných kyselin a naopak</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin - bezpečně ředí roztoky kyselin, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami - vysvětlí, jak vznikají kyselá deště a jak jim lze předcházet - bezpečně rozpouští hydroxidy, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami - zapiše z názvů vzorce hydroxidů a naopak - popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů - vysvětlí pojem indikátor a uvede příklady - rozliší kyselá, neutrální a zásadité roztoky pomocí indikátorů a stupnice pH - změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem - připraví přírodní indikátor a zjistí, jak se jeho zbarvení mění v kyselém a zásaditém prostředí - charakterizuje neutralizaci a prakticky ji provede <p>uvede vlastnosti uhlíku a základní</p>	<p>Kyseliny a zásady</p> <ul style="list-style-type: none"> - halogenovodíky a jejich názvosloví - HCl, HF - H₂S - vodíkový kation H⁺, hydroxidový anion OH⁻ - H₂SO₄, H₂SO₃, HClO - kyselá deště - oxidační čísla v kyselinách a hydroxidech - NH₃, NaOH, Ca(OH)₂ - kyseliny, zásady - acidobazické indikátory, stupnice pH - roztoky kyselá, neutrální a zásadité - neutralizace <p>Uhlovodíky</p>	<p>T, Ú, Pě, PP, PS, ŘR, Lab, Pok</p> <p>T, Ú, Pě, PÚ, Pro, MoS, PS,</p>	<p>OVO: 1.2, 5.1, 5.2, 5.3, 7.3</p> <p>OVO Výchova ke zdraví: 14</p> <p>OVO Biologie: 5.5</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>OVO: 6.1, 6.2, 7.1, 7.3</p>
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - charakteristiku jeho tří modifikací a využití - vysvětlí, co jsou fosilní paliva a uvede příklady - posoudí vliv spalování různých paliv na životní prostředí - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce - charakterizuje vlastnosti, výskyt, význam a využití základních uhlovodíků - sestrojí modely molekul nejjednodušších uhlovodíků - popíše vlastnosti benzínu, jeho složení a způsob výroby z ropy - objasní základní vlastnosti motorové nafty a porovná její složení s benzínem - posoudí vliv motorových paliv na životní prostředí - popíše funkci automobilového katalyzátoru - uvede příklady alternativních paliv a zhodnotí pozitiva a negativa - vysvětlí vznik ropy na Zemi - objasní princip zpracování ropy 	<ul style="list-style-type: none"> - uhlík, diamant, grafit, fullerén - fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn) - homologická řada, řetězce - alkany (metan až butan), LPG - alkeny (ethen) - alkyny (ethyn) - areny (benzen, toluen, naftalen) - benzín, oktanové číslo, motorová nafta - krakování - automobilový katalyzátor - ropa, frakční destilace 	<p>ŘR</p>	<p>OVO Biologie: 7.4</p> <p>OVO Fyzika: 4.5</p> <p>PT Environmentální výchova: 2, 3</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže charakterizovat základní chemické vlastnosti křemíku, výskyt v přírodě, použití, sloučeniny - dokáže v PSP lokalizovat polokovy, vyjmenuje je a popíše jejich vlastnosti - vysvětlí, které látky se označují jako polovodiče - najde v PSP alkalické kovy a kovy alkalických zemin a vyjmenuje je - vyjmenuje příklady použití sodíku a hořčíku a jejich význam pro živé organismy - charakterizuje základní vlastnosti vybraných 	<p>Polokovy, kovy</p> <ul style="list-style-type: none"> - křemík, křemen, silany, silikony - polovodiče - germanium, arsen - alkalické kovy, kovy alkalických zemin - Na, Mg - Fe, Cu, Al - ocel, litina, zkujňování, pasivace - těžké kovy (Pb, Cd, Hg), recyklace - Au, Pt, Ti - slitiny 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, Lab, PP, PS, ŘR, Pok</p>	<p>OVO: 1.2, 3.2, 3.3, 7.1, 7.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p>

<p>kovů, výskyt v přírodě a použití</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše princip výroby oceli a využití oceli - vymezí skupinu zvanou těžké kovy a popíše jejich nebezpečnost pro život člověka - vysvětlí význam recyklace pro životní prostředí <ul style="list-style-type: none"> - určí oxidační čísla atomů prvků - zapíše z názvů vzorce halogenidů a naopak - uvede, jak se halogenidy stříbra chovají na světlo - zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak - popíše vlastnosti a přípravu oxidu uhličitého, oxidu siřičitého a jejich vliv na životní prostředí - popíše vlastnosti, výrobu a použití oxidu vápenatého a vlastnosti a použití oxidu titaničitého - zapíše z názvů vzorce sulfidů a naopak - charakterizuje použití galenitu, sfaleritu, pyritu 	<p>Dvouprvkové sloučeniny</p> <ul style="list-style-type: none"> - oxidační číslo - halogenidy - CO₂, SO₂, CaO, TiO₂ - kyselinotvorné a zásadotvorné oxidy - skleníkový efekt, kyselá dešť - pálené a hašené vápno - galenit, sfalerit, pyrit 	<p>T, Ú, Pě, Lab, PÚ, PP, ŘR, Pok</p>	<p>OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 7.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozliší uhlovodíky a deriváty uhlovodíků - rozliší a zapíše vzorce vybraných derivátů uhlovodíků a uvede názvy - posoudí pozitivní a negativní význam halogenderivátů pro člověka a životní prostředí - zhodnotí význam dusíkatých derivátů pro život člověka i rizika s nimi spojená - zhodnotí rizika a toxicitu methanolu a ethanolu pro lidský organismus - vysvětlí využití alkoholů a jejich význam - vysvětlí význam a nebezpečnost etheru, formaldehydu a acetonu - popíše výskyt karboxylových kyselin v přírodě, jejich vznik či výrobu a význam pro 	<p>Deriváty uhlovodíků</p> <ul style="list-style-type: none"> - halogenderiváty - dusíkaté deriváty (aminoderiváty, nitroderiváty, anilin, nitrobenzen, výbušniny) - alkoholy (methanol, ethanol, alkoholismus, ethylenglykol, glycerol) - fenoly - ether, formaldehyd, aceton (aldehydy, ketony) - karboxylové kyseliny (mravenčí, octová, citronová, benzoová, stearová, palmitová) - aminokyseliny - estery, esterifikace, neutralizace 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, Lab, PS, ŘR, Pok, MoS</p>	<p>OVO: 6.3, 7.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>PT Environmentální výchova: 2, 3</p>

<p>život člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede výchozí látky a produkty esterifikace, vlastnosti a využití esterů - uvede významné soli karboxylových kyselin, jejich vznik, výskyt a využití - popíše výrobu mýdla a vysvětlí jeho mycí účinky - vysvětlí pojem měkká a tvrdá voda - zapíše z názvů vzorce solí a naopak - posoudí význam chloridu sodného pro život člověka - charakterizuje vybrané soli kyslíkatých kyselin, uvede jejich výskyt v přírodě a využití - vysvětlí používání hnojiv a posoudí vliv na životní prostředí - vyjmenuje skupiny chemických látek, které způsobují eutrofizaci vod - provede jednoduché přípravy solí 	<ul style="list-style-type: none"> - soli karboxylových kyselin (octan hlinitý, benzoan a glutaman sodný, šťavelan vápenatý, mýdla, detergenty) - měkká a tvrdá voda, změkčovače Soli - NaCl, slaná voda - Na₂CO₃, CuSO₄, NaClO, KClO₃, KNO₂, CaCO₃ - umělá průmyslová hnojiva - eutrofizace vod 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, PP, Lab, PS, RR, Pok</p>	<p>OVO: 1.2, 4.1, 4.2, 5.1, 7.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p>
--	--	---	---

Chemie - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje lipidy, uvede příklady lipidů - vysvětlí vznik tuků esterifikací - vysvětlí význam lipidů pro člověka - vymezi skupinu sacharidy, výskyt v přírodě a význam pro člověka - odliší mono-, di- a polysacharidy a dokáže vyjmenovat základní zástupce, jejich složení a význam - definuje proces fotosyntézy, zapíše chemickou rovnici a uvede význam - definuje proces buněčného dýchání, vysvětlí jeho stupně a význam - vymezi chemickou sloučeninu ATP - charakterizuje kvašení, jeho hlavní produkty a význam - charakterizuje bílkoviny, jejich složení, význam a funkce v organismech - vysvětlí proces denaturace - charakterizuje nukleové kyseliny, jejich základní stavbu, typy a význam - uvede význam vitaminů pro živé organismy, rozdělení vitaminů, význam pro člověka a projevy jejich nedostatku - uvede význam hormonů pro buňky živých organismů - uvede výskyt alkaloidů a jejich negativní a pozitivní význam pro život člověka - objasní nebezpečí návykových látek - uvede příklady drog a vysvětlí vznik psychické a fyzické závislosti 	<p>Přírodní látky</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipidy, tuky, cholesterol, vosky - sacharidy - monosacharidy: glukóza, fruktóza, galaktóza - disacharidy: sacharóza, maltóza, laktóza - polysacharidy: škrob, glykogen, celulóza - světelná a temnostní fáze fotosyntézy, fotolýza vody - buněčné dýchání, ATP - kvašení (alkoholové, mléčné, máselné, octové) - bílkoviny, aminokyseliny, peptidická vazba - denaturace - DNA, RNA, nukleotid - vitaminy (C, B-komplex, A, D, E, K) - hormony, feromony, fytohormony - alkaloidy, drogy, závislost - doping 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, Lab, MoS, ŘR, PS, Pok</p>	<p>OVO: 6.4, 6.5, 6.6</p> <p>OVO Výchova ke zdraví: 4, 6</p> <p>OVO Biologie: 3.3, 5.4</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vymezí pojem doping a uvede jeho rizika - provede jednoduchými chemickými pokusy důkazy přírodních látek - zjistí některé vlastnosti bílkovin - vysvětlí a rozliší děje exotermické a endotermické - specifikuje veličinu látkové množství - vysvětlí význam aktivační energie pro průběh chemických reakcí - objasní význam enzymů pro průběh chemických reakcí - vysvětlí funkce a význam katalyzátorů na průběh chemické reakce - vyjmenuje základní faktory, které ovlivňují rychlost chemické reakce - uvede vztah pro výpočet látkové koncentrace - charakterizuje redoxní reakce, odliší oxidaci a redukci - vyjmenuje základní podmínky hoření - vyjmenuje základní hasicí přístroje a popíše jejich princip - uvede základní zásady chování při vypuknutí požáru - charakterizuje proces koroze, popíše jeho průběh, vyjmenuje faktory, které korozi urychlují a uvede hlavní způsoby ochrany proti korozi - popíše vedení elektrického proudu v roztocích a taveninách - uvede příklady chemických látek, k jejichž výrobě se využívá elektrolýza - vysvětlí oxidačně-redukční potenciál kovů a vysvětlí vztahy v Beketovově řadě napětí kovů - vysvětlí princip galvanického článku, popíše 	<p>Chemické reakce a děje</p> <ul style="list-style-type: none"> - exotermické a endotermické reakce - mol, látkové množství, molární reakční teplo - enzymy, aktivační energie - katalyzátory, inhibitory - látková koncentrace - redoxní děje, oxidace, redukce - hoření, hasicí přístroje - koroze - elektrolýza, anoda, katoda, elektrolyt - Beketovova řada napětí kovů - galvanické články, suché články, akumulátory - reakce skladné, rozkladné, vytěšňovací, podvojně záměny 	<p>T, Ú, Pě, Lab, PP, PS, ŘR, PÚ, MoS, Pok</p>	<p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 7.2</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p>
--	--	--	--

<p>složení suchého článku a vlastnosti akumulátorů a praktické využití</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí typ chemické reakce - provede chemické slučování a chemický rozklad a zapíše chemickou rovnici - experimentálně ověří různou reaktivitu kovů v jednoduchých chemických pokusech - provede exo- a endotermickou reakci <ul style="list-style-type: none"> - definuje molární hmotnost a pomocí PSP určí molární hmotnost prvku či sloučeniny - definuje hmotnostní zlomek a uvede vztah pro jeho výpočet - řeší základní příklady s použitím vztahu pro hmotnostní zlomek - definuje látkovou koncentraci, uvede vztah pro její výpočet a dokáže vyřešit základní příklady výpočtu - zná význam chemické rovnice a stechiometrických koeficientů - dokáže řešit základní příklady na výpočet množství chemických látek účastnících se chemické reakce - připraví roztok v požadované procentualitě <ul style="list-style-type: none"> - popíše princip výroby energie v tepelných a jaderných elektrárnách, porovná a zhodnotí ekologická rizika - objasní proces karbonizace uhlí a vysvětlí využití hlavních produktů - vysvětlí radioaktivitu, uvede oblasti, ve kterých se jaderná energie využívá a posoudí důsledky jejího zneužití - posoudí význam obnovitelných zdrojů energie a možnosti jejich využití 	<p>Základní chemické výpočty</p> <ul style="list-style-type: none"> - molární hmotnost - hmotnostní zlomek (w) - látková koncentrace (c) - stechiometrické koeficienty, látkové množství, trojčlenka <p>Výroba paliv a energie</p> <ul style="list-style-type: none"> - tepelná elektrárna, karbonizace uhlí - jaderné reakce, radioaktivita, jaderné elektrárny - obnovitelné zdroje energie, bioplyn, palivové články 	<p>T, Ú, Pě, PÚ, Lab, PP, PS, RR</p> <p>T, Ú, Pě, Pro, PÚ, MoS, PS, RR</p>	<p>OVO: 2.2, 4.2, 4.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>OVO Matematika: 1.4, 1.6</p> <p>OVO: 4.3, 6.2, 7.1, 7.3</p> <p>OVO Fyzika: 4.5</p>
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam používání průmyslových hnojiv a účel využívání pesticidů v zemědělství a problémy s tím spojené - charakterizuje základní stavební hmoty, jejich složení, vlastnosti a výrobu - zhodnotí význam léčiv pro život člověka - vyjmenuje základní kategorie léků a charakterizuje jejich účinek - uvede základní obory chemického průmyslu v ČR a stručně je charakterizuje - zhodnotí význam chemického průmyslu v ČR - ovládá zásady chování při havárii s únikem nebezpečných látek - vysvětlí pojem trvale udržitelný rozvoj a uvede základní problémy, které v této souvislosti lidstvo v současné době řeší - zdůvodní potřebu recyklace druhotných surovin - vyjmenuje hlavní znečišťující látky (polutanty), vysvětlí jejich negativní vliv na životní prostředí a život člověka - uvede příklady plastů, jejich vlastnosti a použití - posoudí vliv používání plastů na životní prostředí 	<p>Chemie ve službách člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> - průmyslová hnojiva - pesticidy (insekticidy, fungicidy, herbicidy, rodenticidy) - sádra, cement, beton - léčiva, antipyretika, analgetika, antibiotika, antihistaminika - chemický průmysl - havárie s únikem nebezpečných chemických látek - druhotné suroviny, odpadní látky, recyklace - polutanty - bakelit, PVC, teflon, nylon - PE, PP, PS, PES, PAD 	<p>T, Ú, Pě, Lab, Pro, PP, MoS, PS, ŘR, Pok</p>	<p>OVO: 1.3, 2.6, 4.3, 7.1, 7.2, 7.3</p> <p>OVO Práce s laboratorní technikou: 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>OVO Výchova ke zdraví: 5, 12, 14</p> <p>OVO Biologie: 5.4, 5.5, 7.4</p> <p>PT Environmentální výchova: 2, 3</p>
--	--	---	---

5.7 Biologie

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Biologie je jedním z předmětů vzdělávací oblasti *Člověk a příroda*. Zahrnuje okruhy problémů spojené se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním zákonitostem, dává studentům možnost uplatnit získané znalosti a dovednosti v běžném životě. Studenti poznávají přírodu jako fungující systém s řadou zákonitostí, příčinných souvislostí, řetězců příčin a důsledků. Studenti vidí, jak jsou jednotlivé součásti v přírodě propojeny, vzájemně na sebe působí a ovlivňují se. Žáci by měli pochopit, že je nutné udržovat celý systém v určité rovnováze, nenarušovat fungující vztahy a regulační mechanismy činností člověka.

Při studiu biologie se studenti osvojí i důležité dovednosti. Velký důraz je kladen na samostatnou práci žáků. Ti by se měli naučit pozorovat, experimentovat, měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy, analyzovat výsledky, vyvozovat závěry. Žáci hledají příčiny přírodních jevů, souvislosti, vztahy. Řeší uznávací i praktické problémy, vytvářejí modelové situace. Žáci by měli nacházet souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, odhalit závislost člověka na přírodních zdrojích (a jejich případné vyčerpatelnosti). Svě poznatky využijí ve prospěch ochrany životního prostředí a také ochrany lidského a tedy i svého zdraví.

Biologie je těsně propojena s ostatními předměty oblasti *Člověk a příroda*, především s *Chemii*, *Fyzikou*, v kvartě s předmětem *Zeměpis*, spolupracuje i s dalšími vzdělávacími oblastmi (*Matematika* a její aplikace, *Člověk a společnost*, *Člověk a zdraví*), integruje část obsahu oblasti *Člověk a svět práce*.

V tercii je předmět *Biologie* nahrazen integrovaným předmětem *Člověk a ochrana zdraví*, který svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje. V předmětu *Biologie* se také realizují některá průřezová témata, především *Environmentální výchova*, *Osobnostní a sociální výchova* a *Mediální výchova*.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Biologie je povinným předmětem pro studenty primy, sekundy a kvarty, v tercii je nahrazena integrovaným předmětem *Člověk, podpora a ochrana zdraví*. Vyučuje se v následující časové dotaci:

1	2	3	4
3 z toho 1 lab	2,5 z toho 0,5 lab	0	1

Část hodinové dotace je věnována z oblasti *Člověk a svět práce*, *Práce s laboratorní technikou*, část je z disponibilních hodin.

Vyučovací předmět *Biologie* se realizuje v odborné učebně vybavené dataprojektorem, PC připojeným na internet, zpětným projektorem, videorekordérem s TV, mikroskopy a desktop videokamerou. Část hodin se vyučuje v kmenových učebnách. Hodiny biologie se vyučují s celou třídou, laboratorní cvičení jsou půlená.

K častým organizačním formám (vedle běžných hodin a laboratorních cvičení) patří vycházky, exkurze, terénní cvičení, dále zařazujeme podle možností ekologické kurzy. V rámci předmětu realizujeme krátkodobé i delší projekty, některé přesahují do dalších oblastí (Fyzika, Chemie, Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace). Žáci, kteří mají zájem o biologické obory, se zúčastňují biologické olympiády.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

- žáci jsou zodpovědní za své učení
- žáci si sami organizují svůj učební proces
- žáci vyhledávají informace v různých informačních zdrojích
- žáci sami vytvářejí a uspořádávají dokumentaci
- žáci jsou schopni porozumět grafům, tabulkám a diagramům
- žáci jsou schopni propojovat znalosti z různých oborů
- při poznávání přírody používají všechny smysly

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni vytyčit si cíle, navrhovat a vytvářet projekty
- žáci jsou schopni analyzovat problémy
- žáci se učí konzultovat s odborníky
- žáci se pokoušejí nalézat nová a netradiční řešení problémů
- dokáží být flexibilní při rychlých změnách

Kompetence komunikativní

- žáci se vyjadřují jasně, přesně srozumitelně a to jak ústně tak písemně
- svoji schopnost mluvit na veřejnosti dokazují během presentace samostatných prací, výkladu referátů, předkládání výsledků svých projektů
- žáci umí naslouchat projevům ostatních
- všímají si i neverbálních signálů
- při svém projevu vysílají zpětné signály
- umí svůj projev dle potřeby opakovat, shrnout

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou schopni práce ve skupině
- žáci jsou ochotni respektovat ostatní
- v rámci práce ve skupině jsou schopni přejímat zodpovědnost
- umí vyrovnávat případné konflikty ve skupině
- umí se poradit s lidmi ve svém okolí
- účastní se diskusí a umí vyjádřit vlastní názor
- dodržují dojednané úmluvy
- žáci jsou ochotni přijmout různé role ve skupině

Kompetence občanské

- žáci jsou si vědomi možností využití i zneužití přírodovědných poznatků
- žáci si uvědomují možnosti poškození životního prostředí v naší zemi i na celé planetě
- žáci se chovají jako zodpovědné osoby
- žáci se chovají ekologicky a to ve škole i mimo školní prostředí
- žáci si uvědomují a respektují biologickou různorodost lidské populace, odmítají xenofobii nebo rasistické názory

Kompetence pracovní

- žáci umí správně používat pomůcky a přístroje
- dodržují zásady bezpečnosti práce
- umí správně plánovat, provádět a vyhodnocovat experimenty
- využívají moderní technologie, výpočetní technologie a internet
- pracují přesně, pečlivě a systematicky
- jsou seznámeni s profesním uplatněním biologie a ostatních biologických disciplín

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- 1.2. popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
- 1.3. rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
- 1.4. třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
- 1.5. vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- 1.6. uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
- 1.7. uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- 2.2. vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
- 2.3. objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- 3.2. porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
- 3.3. vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- 3.4. rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
- 3.5. odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- 4.2. rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- 4.3. odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- 4.4. zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- 5.2. orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- 5.3. objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- 5.4. rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
- 5.5. aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

žák

- 6.1. objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života
- 6.2. rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- 6.3. rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- 6.4. porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě
- 6.5. rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků
- 6.6. uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

- 7.1. uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- 7.2. rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- 7.3. vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- 7.4. uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

žák

- 8.1. aplikuje praktické metody poznávání přírody
- 8.2. dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Očekávané výstupy

žák

1. vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
2. zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
3. vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
4. dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Biologie - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - pochopí základní znaky živých organismů alespoň na intuitivní úrovni - rozliší projevy živých organismů od projevů na neživé úrovni - vyjmenuje názvy některých biologických oborů včetně oborů aplikovaných - zařadí konkrétní organismy do systematických skupin - demonstruje základní faktory života - osvojí si pojmy litosféra, atmosféra, hydrosféra a biosféra - vysvětlí negativní dopad lidské činnosti na životní podmínky organismů - popíše základní rozdíly mezi buňkou bakteriální, rostlinnou a živočišnou - vysvětlí funkce základních organel - stručně objasní stavbu a význam DNA - uvede různé teorie o vzniku života - vysvětlí, jak dochází k dělení buněk - uvede znaky pohlavního a nepohlavního rozmnožování - najde některé výhody/nevýhody pohlavního/nepohlavního rozmnožování pro vývoj příp. šlechtění - vysvětlí rozdíly mezi pohlavním a nepohlavním rozmnožováním z hlediska dědičnosti 	Živé organismy: <ul style="list-style-type: none"> - základní vlastnosti živých organismů (chemické složení, metabolismus, autoreprodukce) - biologické obory - hlavní skupiny živých organismů (bakterie, houby, rostliny, živočichové příp. viry) Podmínky života: <ul style="list-style-type: none"> - podmínky života - stavba planety Země - ozónová vrstva - zvýšená radiace, hluk Stavba buňky: <ul style="list-style-type: none"> - rozdíly mezi buňkami - mikroskopování rostlinné buňky Teorie o vzniku života: <ul style="list-style-type: none"> - kreacionismus, panspermie, samoplození, postupný vznik života z neživých látek - dělení buněk - nepohlavní rozmnožování, příklady u rostlin, živočichů - pohlavní rozmnožování, pohlavní buňky - vegetativní rozmnožování rostlin - rozmnožování rostlin pomocí semen 	ŘR, PÚ ŘR, Pok, PÚ ŘR, PÚ, Pok, Lab ŘR, Lab, Pok, T, Ú,	OVO: 1.1, 1.4 OVO: 1.1, 6.1, 7.4 PT: EV OVO: 1.1, 1.2 PsLT 1,2 OVO: 1.5, 3.3 PT: EV PsLT 1,2

<ul style="list-style-type: none"> - ve zjednodušené podobě vysvětlí, jak probíhá fotosyntéza (s důrazem na vstupy, výstupy) - ukáže význam fotosyntézy pro celý ekosystém Země - porovná děje fotosyntéza a dýchání - popíše stavbu bakteriální buňky - uvede příklady tvarů bakterií - vysvětlí význam různých bakterií v ekosystémech, jejich důležitost pro koloběh živin - uvede příklady endosymbiotických a parazitických bakterií s jejich +/- významem pro člověka - vysvětlí využití bakterií při biotechnologiích - ví, jak se chránit proti bakteriálním chorobám - podle obrázku popíše různé typy řasových stélek od nejjednodušších jednobuněčných po složité vláknité a pletivné - uvede příklady řas s různými kombinacemi fotosyntetických barviv - vysvětlí ekologické výhody/nevýhody těchto kombinací pigmentů - objasní rozmanitost životních strategií v přírodě - zařadí sinice do systému organismů - vysvětlí příčiny růstu vodního květu ve vodních nádržích - určí typ stélky řasy z mikroskopického preparátu 	<p>Fotosyntéza a dýchání:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schéma fotosyntézy, stavba chloroplastu - energie pro fotosyntézu - energie fosilních paliv - vznik organických látek při fotosyntéze - význam fotosyntézy pro vznik současné atmosféry - fotosyntetická barviva a jejich izolace - mitochondrie a buněčné dýchání <p>Bakterie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba bakteriální buňky - tvary bakterií - půdní bakterie - endosymbionti, parazité - bakterie působící onemocnění člověka - antibiotika a očkování - biotechnologie <p>Řasy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednobuněčné řasy a jejich stavba - typy řasových stélek - zelené, červené a hnědé řasy - řasy v přírodě, vodní a suchozemské řasy - mikroskopování řas z akvária, rybníku 	<p>ŘR, PÚ, Pok, Lab, PS, T, Ú, SP</p> <p>ŘR, PÚ, Pok, T, Ú</p> <p>ŘR, PÚ, Lab, Pok, SP, T, Ú</p>	<p>OVO: 1.3, 3.3 PT: EV</p> <p>OVO: 1.2, 1.7, 7.1, 7.3 PT: EV (koloběh látek v ekosystému) VkZ (bakteriální onemocnění a ochrana proti nim)</p> <p>OVO: 3.1, 3.2, 3.5 7.1, 7.3 PT: EV (potravní řetězce)</p>
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí stavbu buňky hub na modelovém organismu - uvede různé možnosti získávání organických látek u heterotrofních organismů, ukáže na příkladech hub - vysvětlí využití kvasinek a plísní při různých výrobcích, upozorní na nebezpečí mykotoxinů - uvede příklady hub parazitujících na rostlinách, příp. dalších organismech - popíše plodnice stopkovýtrusých hub - rozliší znaky na plodnicích běžně sbíraných jedlých a jedovatých hub - objasní funkci dvou organismů ve stélkách lišejníků - rozliší různé typy lišejníkůvých stélek - umí využít lišejníky jako bioindikátory - popíše viry jako vnitrobuněčné parazity - porovná virovou částici a buněčné organismy - zjednodušeně a pomocí obrázku popíše reprodukci viru - uvede příklady virových onemocnění a způsob jejich přenosu - ví, jak se lze bránit proti virózám - popíše živočišnou buňku, porovná s buňkou rostlinnou - uvede příklady společných znaků živočichů - vysvětlí funkce jednotlivých orgánů a orgánových soustav - uvede příklady bezobratlých živočichů a obratlovců - umí zařadit konkrétní organismy do systému (do kmenů, postupně i do nižších taxonomických kategorií) - popíše známého živočicha - podle obrázku pozná základní typy živočišných tkání - podle obrázku popíše stavbu buňky prvoka - založí senný nálev a vyhledá nálevníky 	<p>Houby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelový organismus (např. kvasinka pивní) – stavba buňky a metabolismus - využití kvasinek - plísňové organismy, příklady, využití - cizopasně houby - houby s plodnicemi (s důrazem na houby stopkovýtrusé) - mycorhiza - lišejník jako symbiotický organismus - typy stélek u lišejníků - lišejníky jako bioindikátory <p>Viry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba virové částice - reprodukce viru - virová onemocnění a jejich přenos - virus HIV - očkování a obrana těla proti virózám <p>Živočichové</p> <ul style="list-style-type: none"> - buňky živočichů - společné znaky živočichů - tkáně, orgány, orgánové soustavy - třídění živočichů - živočišné kmeny <p>Trepka velká a další prvoci</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba buňky - bičíkovci, kořenonožci výtrusovci 	<p>ŘR, PÚ, Lab, Pok, T,Ú</p> <p> </p> <p>ŘR, PÚ, SP, T,Ú</p> <p> </p> <p>ŘR, SP, Ú, Lab</p> <p> </p> <p>ŘR, Lab, Pok, Ú, T, PÚ</p>	<p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3 PT: EV Mezipředmětové vztahy: CH (znečišťování atmosféry, oxid siřičitý, těžké kovy)</p> <p> </p> <p>OVO: 1.7 VkZ (virózy, epidemie, očkování, HIV/AIDS)</p> <p> </p> <p>OVO: 4.1, 4.2</p> <p> </p> <p>OVO: 4.2, 4.3, 4.4</p>
--	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí životní projevy prvků - uvede příklady parazitických prvků a choroby, které způsobují - popíše stavbu a životní projevy u mnohobuněčných živočichů na modelových organismech - objasní způsob života různých bezobratlých živočichů - odvodí na základě pozorování životní projevy chování živočichů v přírodě - zhodnotí význam živočichů v přírodě - objasní způsob života vybraných živočichů - ukáže, jak jsou živočichové přizpůsobeni prostředí, ve kterém žijí - na příkladech vysvětlí, jak mohou být ohroženy jednotlivé druhy a skupiny živočichů, příp. celé ekosystémy - uvede zásady pro pozorování v přírodě - pozoruje vybrané přírodniny okem, lupou - popíše mikroskop - připraví nativní preparát - pozoruje preparát a jednoduše jej zakreslí - využívá pravidla pro zakládání a sledování jednoduchého pokusu - umí samostatně pracovat s biologickou literaturou - zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích pokusu - zformuluje závěry z pokusů a pozorování - dodržuje pravidla bezpečné práce, ochrany zdraví a ochrany životního prostředí - poskytne první pomoc při úraze v laboratoři, při práci v terénu 	<ul style="list-style-type: none"> - senný nálev, založení a pozorování „nálevníků“ <p>Vývoj, vývin a systém bezobratlých živočichů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - významní zástupci jednotlivých skupin (žahavci, ploštěnci, hlísti, kroužkovci, členovci, měkkýši, ostnokožci) - rozšíření a ochrana živočichů - živočišná společenstva - potravní vztahy - chov vybraných živočichů - pozorování vybraných živočichů (např. žížala, hlemýžď, různí zástupci hmyzu) <p>Metody zkoumání přírody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní laboratorní postupy a metody - laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky - pokusy a pozorování živé přírody - určování přírodnin (živých, podle obrázků, fotografií) 	<p>ŘR, PÚ, Lab, Pok, SP, R, PS, T, Ú</p> <p>Lab, Pok, PS, SP, PÚ</p>	<p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 7.3, 7.4 PT: EV (ohrožené ekosystémy, ochrana bezobratlých)</p> <p>Dle možností : Projekty Les ve škole – škola v lese Živá voda</p> <p>OVO: 8.1, 8.2 PsLT 1,2,3,4 VkZ</p>
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje adaptace ptáků k letu - podle obrázku popíše kostru ptáka - vysvětlí činnost jednotlivých orgánových soustav - odvodí na základě pozorování základní projevy chování ptáků - ukáže, jak jsou různé skupiny ptáků přizpůsobeny prostředí - vysvětlí, jak se liší ptačí nohy a zobáky - uvede příklady ptáků stálých a tažných - zařadí konkrétní zástupce ptáků do řádů - ukáže několik příkladů ohrožení ptáků - zná příklady ptáků chovaných člověkem - popíše stavbu modelového savce - porovná znaky savců a plazů - vysvětlí činnost jednotlivých orgánů a orgánových soustav - na příkladech ukáže různá přizpůsobení savců prostředí - zařadí konkrétní savce do taxonomických skupin - popíše způsob života a chování některých savců - ukáže příklady ohrožení savců, uvede možnosti jejich ochrany - vysvětlí, jak došlo k domestikaci některých živočichů - na základě pozorování odvodí uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva k jednotlivým orgánům - umí zařadit vybrané rostliny do systému - vysvětlí stavbu a funkci jednotlivých rostlinných orgánů - umí určit přeměněné orgány a vysvětlit 	<p>Ptáci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptace k letu - stavba peří - orgánové soustavy - rozmnožování ptáků, stavba vejce, hnízdní chování - ptačí mláďata - adaptace ptáků na pohyb v různém prostředí a příjem různé potravy - skupiny ptáků (běžci, tučňáci, létaví, vybrané ptačí řády) <p>Savci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba těla savců, savčí znaky - orgány, orgánové soustavy a jejich funkce - adaptace na různá prostředí - rozmnožování savců - skupiny savců - savci a člověk - příčiny ohrožení savců, možnosti a způsoby jejich ochrany <p>Stavba rostlinného těla</p> <ul style="list-style-type: none"> - buňky – pletiva – orgány - jednotlivé orgány vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, plod, semeno) - funkce a přeměny orgánů - rozmnožování rostlin, výtrusné a semenné rostliny - rostliny a prostředí 	<p>ŘR, PÚ, SP, PS, Lab, T, Ú, R</p> <p>ŘR, PÚ, SP, PS, Lab, T, Ú, R</p> <p>ŘR, PÚ, Ú, T, SP, PS, Lab, Pok, Pro</p>	<p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 8.2 PT: EV (Ochrana ptáků, ptačí území, Natura 2000)</p> <p>Dle možností: návštěva stanice ohrožených živočichů nebo beseda s pracovníkem Stanice ohrožených živočichů</p> <p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 8.2 PT: EV</p> <p>Dle možností: návštěva ZOO</p> <p>OVO: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 7.2, 7.3, 7.4, 8.2 PT: EV</p> <p>Dle možností: práce na projektech Les ve škole-škola v lese, Živá voda Praktická pozorování se</p>
---	---	--	--

<p>jejich funkce</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí, jak se mohou rozmnožovat rostliny - ukáže adaptace rostlin na různá prostředí - rozlišuje základní skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí atlasu a klíče - vysvětlí zásahy člověka do krajiny v minulosti a současnosti - uvede příklady ohrožených druhů rostlin - vysvětlí, co to jsou invazní druhy - navrhne možnosti pro ochranu rostlin, společenstev, ekosystémů 	<ul style="list-style-type: none"> - rostlinná společenstva - typy stanovišť - systematika vyšších rostlin - mechorosty - kaprad'orosty - nahosemenné rostliny, krytosemenné rostliny, významné čeledi krytosemenných rostlin - byliny, keře, stromy - ekosystém lesa, lesní společenstva - ochrana rostlin, ochrana přírody - pěstování a dovoz rostlin, fair trade 		<p>mohou uskutečnit v rámci laboratorních prací nebo ekologického kurzu</p>
--	--	--	---

Biologie - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - popíše stavbu Země - vysvětlí vznik, vývoj a stavbu jednotlivých vrstev - zamyslí se nad možnostmi studia jednotlivých vrstev - vysvětlí vztahy mezi litosférou, hydrosférou, atmosférou a biosférou - umí vysvětlit některé geologické děje pomocí teorie litosferických desek - pozná a popíše vybrané nerosty - určí fyzikální a chemické vlastnosti vybraných nerostů - popíše jednotlivé krystalové soustavy - odvodí prvky souměrnosti u jednoduchých krystalových tvarů - vyhledá pomocí mapy naleziště důležitých nerostů v ČR, v Evropě, ve světě - na základě znalostí z fyziky a chemie uvede příklady využití důležitých nerostů - pomocí klíče určí vybrané horniny - rozhodne, jestli předložená hornina patří mezi vyvřeliny, sedimenty či přeměněné horniny - charakterizuje vybrané horniny - pomocí geologické mapy ČR ukáže místa výskytu důležitých hornin - umí vysvětlit vznik jednotlivých typů hornin - popíše děje spojené se vznikem hornin a působení vnitřních i vnějších geologických činitelů 	<p>Vznik a stavba Země</p> <ul style="list-style-type: none"> - slupkovitá stavba Země (zemská kůra, plášť, jádro) - litosferické desky, litosféra, astenosféra - měření seizmických vln - složení atmosféry, hydrosféry - biosféra Nerosty a horniny - krystalické soustavy - fyzikální a chemické vlastnosti nerostů - naleziště, těžba a využití nerostů - vliv těžby nerostů na životní prostředí - typy hornin, vyvřeliny, sedimenty, přeměněné horniny - vnitřní a vnější geologické děje - sopečná činnost, zemětřesení - chemické a mechanické zvětvávání - organismy jako geologičtí činitelé 	<p>ŘR, PÚ, T, Ú, PS, SP, R</p> <p>ŘR, PÚ, Lab, T, PS, SP, R</p>	<p>OVO: 6.1, 6.3</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Zeměpis (prima, litosferické desky, zemské sféry)</p> <p>OVO: 6.2</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Fyzika (vlastnosti látek) Matematika (tělesa, souměrnost) Chemie (prvky, sloučeniny, chemické názvosloví, vzorce) Zeměpis (práce s mapou, naleziště nerostných surovin)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vyhledá možnosti využití některých hornin - vysvětlí vznik současné zemské atmosféry - popíše stavbu jednotlivých vrstev atmosféry - vysvětlí děje, které v atmosféře probíhají - objasní význam atmosféry, jednotlivých vrstev a plynů pro život na Zemi - vyhledá v literatuře příčiny a důsledky poškození atmosféry lidskou činností - navrhuje možnosti dílčích řešení neblahých důsledků lidské činnosti - provádí pozorování změn počasí - vysvětlí oběh vody v přírodě - orientačně určí, kolik je sladké vody, slané vody, vody v ledovcích,... - objasní význam vody pro život organismů - najde na mapě ČR pramenné oblasti, prameny podzemní vody, minerální prameny - najde místa, kde jsou v ČR lázně - objasní vliv jednotlivých půdních činitelů - rozliší hlavní půdní typy, druhy - popíše vybrané půdní profily - vysvětlí vliv půdy na rostlinný pokryv - objasní změny v potřebě zemědělské půdy - nachází příklady poškození půdy ve svém okolí - vysvětlí, jak dochází k půdní erozi, k odnosu a poškození půdy - pokusí se najít způsoby, jak ztrátám půdy zabránit 	<p>Atmosféra</p> <ul style="list-style-type: none"> - složení atmosféry - atmosferické děje - význam ozonosféry - skleníkový efekt - změny ve složení atmosféry vlivem lidské činnosti - počasí <p>Hydrosféra</p> <ul style="list-style-type: none"> - koloběh vody v přírodě - voda mořská, sladkovodní, voda v ledovcích, podzemní voda - pitná voda u nás, ve světě, ochrana vody - minerální voda a její naleziště - lázně a lázeňství v ČR - léčivé účinky vody a minerálních pramenů <p>Pedologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - vznik půd - půdní druhy, půdní typy - význam edafonu - poškození půdy, eroze, odnos půdy - protierozní opatření, rekultivace půdy - znehodnocování půdy ve světě 	<p>ŘR, R, SP, PÚ, T</p> <p>ŘR, PS, SP, T, R</p> <p>ŘR, Pok, SP, R, T</p>	<p>OVO: 6.1, 6.6</p> <p>Mezipředmětové vztahy : Zeměpis (počasí, podnebí) Chemie (atmosférické plyny)</p> <p>PT: EV (základní podmínky života, lidské aktivity a ŽP, globální problémy)</p> <p>Mediální výchova (vnímání mediálních sdělení)</p> <p>OVO: 6.1, 6.3</p> <p>PT: EV 2, Mediální výchova 1.1</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Zeměpis (vodstvo) Chemie (voda)</p> <p>OVO: 6.4</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Biologie – prima (edafon) Zeměpis (půda) Chemie (chemické vlastnosti půdy, pH, obsahy prvků, iontů)</p> <p>PT: EV (základní podmínky života, lidské aktivity a ŽP)</p> <p>Mediální výchova 1.1</p> <p>OVO: 6.5</p>
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - odliší jednotlivá geologická období - popíše změny, ke kterým došlo během geologické minulosti - uvede některé hypotézy o vzniku života - objasní vývojové změny, ke kterým došlo ve vývoji rostlinné a živočišné říše - pozná některé fosílie - najde na mapě místa, kde lze tyto fosílie nalézt - pomocí map geologického vývoje popíše geologický vývoj na území ČR 	<p>Geologický vývoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - geologická období, jejich charakteristika - významná geologická rozhraní - pohyby kontinentů během geologické minulosti - vznik života, evoluční teorie - evoluce rostlin, živočichů - fosilizace, stratigrafické zákony - práce s geologickými mapami, geologický vývoj zemí ČR 	<p>ŘR, SP, PS, Ú, T, R, Lab</p>	
--	---	---------------------------------	--

5.8 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Zeměpis* má přírodovědný i společenskovední charakter. Je jedním z předmětů, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně a písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popřípadě ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Zeměpis obohacuje rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místním regionu, na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí. Zeměpis, pohybující se na rozhraní přírodních a společenských věd, má možnost sledovat interakci mezi přírodou lidskou společností.

Do předmětu je zaintegrováno průřezové téma *Environmentální výchova*.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky osmiletého gymnázia. Týdenní dotace v primě, sekundě a kvartě je dvouhodinová, v tercii pak jednodinová.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	2	2	1	2

Většina hodin probíhá v zeměpisné učebně. K preferovaným formám výuky patří praktické činnosti s mapami a zeměpisnými daty, prezentace, referáty, tematické video, skupinové projekty, praktická cvičení v terénu (v rámci sportovních a jinak zaměřených kurzů) a exkurze.

Výuka směřuje zejména k

- vytvoření pozitivního vztahu ke svému okolí (přírodě, společnosti)
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání různých států a regionů, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody
- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavení v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a o možnostech její prosperity
- myšlení v evropských a globálních souvislostech
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- přípravě žáka na život v současném globalizovaném světě
- získávání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením
- utváření a rozvíjení základních dovedností, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech: geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, přírodní obraz Země, regiony světa, společenské a hospodářské prostředí, životní prostředí, Česká republika, terénní geografická výuka, praxe a aplikace
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracování informací

Výchovné a vzdělávací strategie předmětu Zeměpis

KOMPETENCE K UČENÍ

(vést žáky k odpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení)

- vytváříme a rozvíjíme zájem žáků o poznávání svého regionu, své vlasti a cizích zemí
- učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, přírodních jevů a lidských výtvorů
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti
- podporujeme využívání cizího jazyka a mediální techniky
- umožňujeme žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- snažíme se žáky motivovat k učení

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

(podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů)

- vytváříme praktické problémové úkoly a učíme žáky je řešit
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- podporujeme originální způsoby řešení
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- učíme žáky chápat jevy v souvislostech, vyvozovat, zobecňovat
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

(vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci)

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci
- učíme žáky prezentovat své myšlenky, názory a práce
- klademe důraz na kulturní úroveň mluveného i psaného projevu
- podporujeme konstruktivní kritiku i sebekritiku při hodnocení
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícími a mezi žáky navzájem

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

(rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých)

- vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálního řešení problému
- podporujeme práci ve skupinách, týmech a učíme žáky zastávat v těchto týmech různé role
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- učíme žáky hodnotit práci skupiny, práci svou i práci ostatních členů skupiny
- netolerujeme případné projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu

KOMPETENCE OBČANSKÉ

(vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích)

- vedeme žáky k poznání možnosti praktického využití geografických dovedností a znalostí
- vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti i současnosti

- vytváříme a upevňujeme v žácích pocit zodpovědnosti za předávání duchovního, kulturního a materiálního bohatství dalším generacím
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k aktivní ochraně životního prostředí
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- netolerujeme nekolegiální chování a odmítnutí požadované pomoci

KOMPETENCE PRACOVNÍ

(vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání)

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- v rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy pomůcky a techniku
- seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování
- vedeme žáky k plnění jejich pracovních povinností a závazků
- při výuce vytváříme tvořivé pracovní prostředí, měníme podmínky a žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- různými formami (exkurze, film, beseda) seznamujeme žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k zeměpisu
- seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- 1.2. používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- 1.3. přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
- 1.4. vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- 2.2. prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů

- 2.3. rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- 2.4. porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- 3.2. lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- 3.3. porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- 3.4. zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
- 4.2. posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- 4.3. zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- 4.4. porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- 4.5. porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- 4.6. lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín
- 5.2. uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- 5.3. uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy

žák

- 6.1. vymezi a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- 6.2. hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
- 6.3. hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- 6.4. lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- 6.5. uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy

žák

- 7.1. ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- 7.2. aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- 7.3. uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Zeměpis – prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
Žák: - vysvětlí vznik vesmíru a uvědomí si postavení Země v rámci vesmíru - zná tělesa patřící do Sluneční soustavy a umí vyhledat základní údaje o planetách - zná rozdíl mezi hvězdou a planetou - umí vyhledat přirozené družice planet a zná základní údaje o Měsíci - ví, jaké pohyby vykonává Země a zná jejich důsledky - uvede hlavní mezníky v dobývání vesmíru - vysvětlí pojmy globus a mapa - umí vypočítat vzdálenosti na globu a na mapách podle měřítko - vysvětlí pojmy rovnoběžka a poledník - pomocí zeměpisné sítě umí určovat polohu - ví proč se Země rozděluje na časová pásma a umí ukázat kudy prochází datová mez - pracuje s různými druhy map, ví jak je znázorněn výškopis a polohopis na mapách, dokáže vysvětlit pojmy: kóta, nadmořská výška, vrstevnice, umí se zorientovat v legendě mapy - umí hledat v rejstříku školního atlasu - v terénu dokáže určit světové strany, zorientovat mapu, odhadnout vzdálenost a výšku, určit azimut, pokusí se o jednoduchý panoramatický náčrt	<u>Vesmír</u> - vesmír, hvězdy, Slunce a sluneční soustava - planety, planetky, komety - Měsíc - přirozená družice Země - tvar a rozměry Země - pohyby Země - otáčení kolem osy, oběh okolo Slunce - důsledky rotace - střídání dne a noci a zdánlivý pohyb těles po obloze - důsledky oběhu - střídání 4 ročních období v mírných šířkách a délka dne a noci během roku, vývoj výzkumu vesmíru <u>Globus a mapa</u> - globus a mapa, druhy map, měřítko mapy - obsah map - výškopis, polohopis, popis zem. síť – rovnoběžky, poledníky - určování zeměpisné polohy - časová pásma na zeměkouli - určování světových stran v terénu - práce s mapou v terénu - určování azimutu pomocí busoly	T, R, Ú, DC, (PP, ŘR) T, Ú, PS, DC PP, PS	OVO: 2.1, 2.2 OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 OVO: 7.1, 7.2, 7.3

<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje složky přírodní sféry - popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje základní části oceánského dna, uvede typy pohoří podle vzniku, zná vnitřní a vnější činitele utvářející povrch Země - vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyjmenuje podnebné pásy, uvědomuje si význam atmosféry - vysvětlí pojmy: vnitřní a okrajové moře, průliv průplav, záliv, poloostrov ostrov, souostroví, na mapě ukáže světové oceány, teplé a studené proudy - vysvětlí jednoduše půdotvorný proces, uvede rozdělení půd, uvědomuje si důležitost zachování půdního fondu - vyjmenuje vegetační pásy na zemi v souvislosti se zonálním uspořádáním podnebí, dokáže jednotlivé vegetační oblasti stručně charakterizovat - vyhledá rozlohy světových oceánů a seřadí je podle velikosti, ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře a další - prvky členitosti pobřeží, porovná hospodářské využití oceánů - zhodnotí životní podmínky a možnosti využití polárních oblastí 	<p><u>Přírodní sféra</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - litosféra - stavba Země, litosférické desky, dno oceánu, sopečná činnost a zemětřesení, vznik pohoří, vnější činitele modelující povrch - atmosféra – složení a význam, počasí a podnebí, podnebné pásy, oběh vzduchu v atmosféře - hydrosféra – oceány a moře, voda na pevnině, význam vodstva - pedosféra – složení půdy, základní půdní druhy a typy, význam půdy, ohrožení půdního fondu - biosféra – tropické lesy, savany, pouště a polopouště, subtropické oblasti, stepi lesostepi, lesy mírného pásu, tundry, polární oblasti, život v mořích, výškové stupně 	<p>T, Ú, DC, R, PS</p>	<p>OVO: 1.3, 2.3, 2.4, 5.1, 5.2, 5.3</p>
--	--	------------------------	--

<p>Ameriky, uveďte příklady fauny a flory typické pro jednotlivé oblasti</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá základní údaje o obyvatelstvu (původní obyvatelstvo, přistěhovalci, rasy, národy, náboženství, hustota osídlení, významná sídla) - na mapě ukáže hlavní oblasti těžby nerostných surovin - vyjmenuje nejvýznamnější hospodářsky pěstované plodiny, uveďte hlavní průmyslové oblasti a porovná hospodářskou vyspělost vybraných států - vyjmenuje a na mapě ukáže státy Severní a Latinské Ameriky, jejich hlavní města, provede stručnou charakteristiku přírodních i soc. ekonomických podmínek	<p>Jižního rohu</p>		
---	---------------------	--	--

Zeměpis - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovná rozlohu Asie s ostatními kontinenty, vymezení krajní body a hranici mezi Asií a Evropou - na mapě ukáže významné ostrovy, poloostrovy, pohoří, nejvyšší hory, sopky, významná jezera veletoky (uvede, do kterých oceánů se vlévají) - vyjmenuje podnebné pásy, vysvětlí princip monzunu, uvede, které oblasti nejvíce ovlivňuje - v souvislosti s klimatickými podmínkami uvede vegetační pásy a příklady typických rostlin a živočichů - porovná počet obyvatel Číny s ostatními státy Asie, uvede nejrozšířenější náboženství, rasy, národy a jazykové skupiny - na mapě vymezení nejdůležitější naleziště nerostných surovin - uvede hlavní hospodářsky pěstované plodiny a hlavní průmyslové oblasti - vyjmenuje oblasti, na které lze Asii rozdělit, uvede státy patřící do daných oblastí a pokusí se vystihnout, co je pro tuto oblast typické 	<p>Zeměpis světadílů – Asie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asie – největší světadíl, poloha, rozloha vymezení - členitost, povrch, vodstvo - podnebí - vegetace - obyvatelstvo - nerostné suroviny - oblasti (regiony) Asie 	T, Ú, R, DC, R	<p>OVO:</p> <p>3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6</p>

Zeměpis – kvarta

	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ví, kudy vede přírodní hranice mezi Evropou a Asií, vyhledá okrajové body Evropy, porovná rozlohu a členitost Evropy s ostatními kontinenty, zná nejdůležitější ostrovy, poloostrovy, průlivy, zálivy a okrajová moře omývající břehy Evropy - objasní důležité mezníky geologického vývoje Evropy, na mapě ukáže největší nížiny, pohorí, nejvyšší vrcholy, nejvýznamnější evropské veletoky, jezera, ledovce - vyjmenuje podnebné pásy, do kterých Evropa zasahuje, porovná teploty a množství srážek v těchto pásech se zřetelem na další klimatogeografické faktory (nadmořská výška, vzdálenost od moře, mořské proudy) - vyjmenuje hlavní vegetační pásy Evropy, uvede příklady typických zástupců fauny a flory - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin, hlavní hospodářsky pěstované plodiny a nejdůležitější průmyslové oblasti Evropy - porovná počet obyvatel s ostatními kontinenty, vysvětlí pojem stárnutí obyvatelstva, odůvodní hlavní migrační proudy, popíše hlavní národy, jazykové skupiny a převažující náboženství - zjistí, kterými koridory se přepravuje nejvíce zboží a surovin a jakými druhy dopravy - seznámí se s hlavními turistickými oblastmi a centry - vyjmenuje a na mapě ukáže všechny evropské státy, určí jejich hlavní města, rozdělí státy do oblastí, které spojují určité společné znaky 	<p>Zeměpis světa – Evropa</p> <ul style="list-style-type: none"> - zeměpisná poloha, rozloha, členitost - reliéf Evropy a vodstvo - podnebí - vegetační oblasti - obyvatelstvo a osídlení - nerostné bohatství, průmysl, zemědělství - doprava - turistika a cestovní ruch - oblasti Evropy (Jižní Evropa, Severní Evropa, Západní Evropa, Alpské státy, Střední Evropa, Jihovýchodní Evropa, samostatné státy bývalého Sovětského Svazu, Evropské Rusko) - integrační procesy v Evropě - zvyky a tradice národů Evropy, evropské symboly, styl život v Evropě 	<p>T, Ú, DC, R, PP, PS</p>	<p>OVO: 3.1,3.2,3.3,3.4,4.1,4.2 4.3,4.4,4.5,4.6</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evropských souvislostech -objevujeme Evropu a svět -Evropa nás zajímá</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vymezí polohu ČR v rámci Evropy, světa, vysvětlí výhody a nevýhody spojené s polohou - uvede typy reliéfu, které v ČR převládají, stručně popíše geologický vývoj Českého masivu a Karpat, za pomoci mapy zvládne geomorfologické členění, uvede některé zvláštnosti reliéfu ČR - v souvislosti s geologickým vývojem si uvědomuje zákonitosti v rozmístění některých nerostných surovin - vysvětlí čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR, zjistí minimální a maximální hodnoty naměřené v ČR - vysvětlí vznik a složení půd, rozdíly mezi půdními typy a druhy- porovná jejich rozložení a využití - vysvětlí, jak se liší druhová skladba současných lesů od lesů původních, uvědomí si význam a využití lesů - vyhledá pomocí mapy chráněná území v ČR - zná aktuální počet obyvatel ČR, umí vysvětlit pojmy: porodnost, úmrtnost, přirozený přírůstek, migrace, střední délka života, urbanizace - orientuje se ve struktuře obyvatelstva (podle věku, pohlaví, ekonomické aktivity), uvede, které národnosti a národnostní menšiny žijí na území ČR - vyjmenuje vyšší územně správní celky a významná sídla v ČR - uvede hlavní průmyslová odvětví – lokalizační faktory, vysvětlí k jakým změnám v odvětvové struktuře došlo po roce 1989, ukáže nejvýznamnější průmyslové oblasti a centra - v souvislosti s přírodními podmínkami vymezí hlavní oblasti pěstování kulturních plodin, porovná význam chovu různých hospodářských zvířat 	<p>ČR přírodní podmínky</p> <ul style="list-style-type: none"> - poloha, tvar - povrch a jeho členění – vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky - podnebí – podnební činitelé, teploty a srážky, - podnebné oblasti - vodstvo - půdy - lesy ČR - ochrana přírody v ČR 	T, Ú, DC, R, PP	<p>OVO: 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5</p> <p>PT: Environmentální výchova – Ekosystémy, Základní podmínky života</p>
	<p>Obyvatelstvo ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní demografické údaje - struktura obyvatelstva - urbanizace, sídla 	T, Ú, DC, R, PP	<p>PT: Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí</p>
	<p>Hospodářství ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - průmysl paliv a energetiky, hutnický, strojírenský, chemický, průmysl stavebních hmot, spotřební průmysl - zemědělství – chov hospodářského zvířectva - zemědělská půda a pěstování plodin - potravinářský průmysl 	T, Ú, DC, R, PP	

<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje druhy dopravy, zhodnotí jejich význam, náročnost a vliv na životní prostředí - posoudí význam služeb, hierarchii služeb, růst zaměstnanosti ve službách - uvědomí si jak rozvoj cestovního ruchu ovlivňuje ekonomiku dané oblasti, umí popsat některé turisticky zajímavé oblasti ČR - uvede příklady výrobků (surovin), které mají zásadní podíl na exportu a importu - vyjmenuje regiony ČR, uvede stručnou charakteristiku jednotlivých regionů - porovná region ve kterém žije, s jinými regiony - uvede polohu místního regionu v rámci republiky a zhodnotí výhody a nevýhody této polohy - uvede, se kterými regiony sousedí a jak se event. rozvíjí vzájemná spolupráce - na základě získaných znalostí charakterizuje přírodní podmínky - zhodnotí sociálně ekonomickou situaci v regionu (porovná s celkovou sociálně ekonomickou situací v ČR) 	<ul style="list-style-type: none"> - doprava - železniční, vodní, silniční, letecká a potrubní - služby - rekreace a cestovní ruch - zahraniční obchod Oblasti ČR - Praha, Střední Čechy, Jižní Čechy, Západní Čechy, Severozápadní Čechy, pánevní oblast, Severovýchodní Čechy, Východní Čechy, Vysočina, Jižní Morava, Střední Morava, Ostravsko –slezská oblast Místní region - zeměpisná poloha - vztahy k okolním regionům - přírodní charakteristika - socioekonomická charakteristika 	<p>T, Ú, DC,R, PP</p> <p>R,PS,PP</p>	<p>OVO: 2.3, 2.4, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5</p> <p>OVO: 7.1, 7.2, 7.3</p>
--	---	---	--

5.9 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Dějepis* přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu se světovým a evropským vývojem. V tomto kontextu se jedná především o dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace (příprava žáků na život v integrované Evropě, v Evropské unii). Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky nižšího stupně osmiletého gymnázia. Navazuje na základy, které žáci získali ve vlastivědě ve 4. a 5. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin) v odborné učebně dějepisu a v kmenových třídách.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	2	2	2	2

K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy (včetně zahraničních), exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka dějepisu by měla výrazně podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením k internetu. Vhodnou součástí výuky je také týdenní kurz zaměřený na regionální problematiku, nejlépe ve spojení s biologickou a zeměpisnou částí.

Výuka dějepisu směřuje k

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře;
- vytvoření představy historického času;
- seznámení se s významnými událostmi a osobnostmi minulosti, které mají důležitý význam i pro dobrou orientaci v současném životě;
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě;
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- poznání a pochopení hospodářských, sociálních, politických i kulturních změn v národních i světových dějinách a jejich důsledků pro současnost i budoucnost;
- poznání a pochopení principů, na nichž spočívá demokratická společnost a základy jejich politických institucí;
- vytvoření občanského a právního vědomí v souvislosti s lidskými právy, povinnostmi a jejich respektováním;
- získání vlastního objektivně kritického postoje k historickému vývoji, souvislostem a vztahům;
- vytvoření pocitu hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvarům minulosti, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům;

- k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství;
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- pochopení prvořadě potřeby života v míru;
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti);
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě;
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Dějepis.

KOMPETENCE K UČENÍ

- Podporujeme rozvíjení aktivního zájmu žáků o poznávání historie své vlasti, Evropy, světa.
- Učíme žáky různým metodám poznávání duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení.
- Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu "přidané hodnoty".
- Motivujeme k učení - snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v oboru Dějepis rozšiřujeme svůj pedagogický obzor.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a logickém uvažování a k řešení chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti historických faktů.
- Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života.
- Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídaní specifických závěrů z analýzy historických faktů.
- Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.
- Učíme, jak některým problémům předcházet.
- Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace odborného i interpersonálního charakteru.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci.
- Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup, výsledky a závěry svých zjištění.
- Klademe důraz na kulturní úroveň" mluveného i písemného projevu.
- Ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Podporujeme kritiku a sebekritiku.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem.
- Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny a stanovených pravidel chování na mimoškolních akcích.
- Jdeme příkladem - profesionálním přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.
- Sami otevřeně komunikujeme na odborné a kulturní úrovni", své názory opíráme o logické argumenty.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.
- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme inkluzi (začlenění) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.
- Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli).
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.
- Jdeme příkladem - podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy.
- Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.
- Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy.
- Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vedeme žáky k poznání možností praktického využití znalostí z historie pro život v současném světě.
- Rozvíjíme zájem o veřejné záležitosti.
- Vedeme žáky k aktivnímu zapojení se do života společnosti, učíme je poznávat a chránit svá práva a respektovat práva ostatních.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvarů minulosti.
- Vytváříme a upevňujeme v žácích pocit zodpovědnosti za předávání duchovního, kulturního a materiálního bohatství dalším generacím.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Netolerujeme nekomarádské chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel chování ve škole, v učebně dějepisu, na mimoškolních akcích.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Jdeme příkladem - respektujeme závazné předpisy, plníme příkladně své povinnosti.
- Respektujeme osobnost žáka a jeho práva.
- Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.
- Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Učíme žáky optimálně plánovat a provádět jejich pracovní činnosti a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat.
- V rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a materiály, nástroje a technologie, techniku.
- Podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka.
- Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování.
- Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k dějepisu.
- Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie.
- Jdeme příkladem - příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku).
- Prohlubujeme si odbornou a pedagogickou kvalifikaci. V rámci celoživotního vzdělávání se neustále seznamujeme s novými poznatky a technologiemi v oboru dějepis a s novými poznatky v oborech pedagogika, psychologie a v oboru didaktika dějepisu.
- Důsledně dodržujeme zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.
- Zodpovědně chráníme své zdraví a zdraví žáků.
- Dodržujeme dané slovo.
- Vážíme si své profese.
- Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
- 1.2. uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- 1.3. orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- 2.2. objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- 2.3. uvede příklady archeologických kultur na našem území

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- 3.2. uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- 3.3. demonstuje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- 3.4. porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- 4.2. porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- 4.3. objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- 4.4. vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- 4.5. ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
- 5.2. vymezi význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- 5.3. popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- 5.4. objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- 5.5. objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- 5.6. na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
- 5.7. rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 6.1. vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- 6.2. objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- 6.3. porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- 6.4. charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
- 6.5. na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
- 6.6. vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

žák

- 7.1. na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- 7.2. rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- 7.3. charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- 7.4. na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- 7.5. zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- 8.1. vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- 8.2. vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- 8.3. posoudí postavení rozvojových zemí
- 8.4. prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Dějepis - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede, jak, kdy a čím se člověk vyčlenil ze světa zvířat - zaznamená správně časový údaj na časovou přímku - orientuje se v dějepisné mapě (ukáže na mapě, přečte z mapy) - vyhledává informace (zúčastní se doporučených akcí muzeí, navštíví knihovnu, apod.) - rozliší a seřadí vývojové typy člověka - popíše způsob lovu a pravěké zbraně a nástroje - vysvětlí pravěkou zemědělskou revoluci - rozená výrobky nejstarších zemědělců - popíše způsob života v rodové společnosti - objasní, proč vzniklo náboženství - ukáže na dějepisné mapě, kde se lidé začali zabývat zemědělstvím nejdříve - vysvětlí, které kovy začal člověk využívat nejdříve (a proč) - objasní přednost kovů a uvede důsledky jejich využívání - sestaví srovnávací tabulku o vývoji uvede některá archeologická naleziště u nás - zúčastní se exkurze na experimentální archeologické pracoviště – praktická zkušenost - vysvětlí vznik států zdůvodní, proč vznikly v subtropickém pásu - vysvětlí, co jsou městské státy, dovede vysvětlit jak vznikla bible - uvede příklady, co přinesly starověké státy Orientu světu 	<p><u>Lidé, jejich přítomnost a minulost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - význam dějin pro jedince i současnou společnost - čas v dějinách, dějepisná mapa - hlavní úkoly archivů, muzeí a knihoven, poslání archeologie <p><u>Pravěk- nejstarší období lidské společnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - doba kamenná - způsob života lidí v době kamenné - počátky zemědělství a řemesel - projevy duchovního života lidí - doba bronzová - doba železná - stěhování národů a barbarská Evropa v době římské <p><u>Starověk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - oblasti starověkého východu - charakteristické rysy oblasti - počátky písma, věd a první zákony , kulturní přínos starověkých civilizací - Starověký Egypt, Indie a Čína, Mezopotámie, Fénicie, Palestina, Persie, Cheticie - Židé a judaismus 	<p>B, ŘR, PP, R, Pv2, PS, Pú, V, DDC</p> <p>ŘR, B, T , Ú, PÚ, PP, V Pv2, PS DE, DC</p> <p>T, Ú, R, PP, ŘR, B, PD, Pv2, PS, PÚ, DV, DC</p>	<p>OVO : 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4</p> <p>PT : Výchova demokratického občana 3.4</p> <p>Multikulturní výchova 1, 4, 5</p>

<ul style="list-style-type: none"> - určí, kterým dnešním státům náleží uvedené oblasti - popíše způsob života ve starověkém státě - vyhledá, co zanechaly uvedené státy světu (ve vědě, kultuře) - pracuje s dějepisnými mapkami a dějepisným atlasem - dokáže srovnat vývoj starověkých států a střední Evropy - vysvětlí pojmy spojené s dějinami Řecka: antika, báje, epos - uvede přírodní podmínky významné pro vznik řeckých států - stručně převypráví příběh eposu nebo báje - rozliší spartskou, aténskou výchovu - zdůvodní příčiny kolonizace a obchodu - vysvětlí pojem demokracie - objasní, jak byl řízen městský stát - vyvodí příčiny a zhodnotí výsledky peloponéské války - doloží příklady vlivu řecké vzdělanosti, vědy a umění na další vývoj historie - objasní vzestup a pád Alexandra Makedonského - kostýmovaná prezentace významných osobností Řecka - doloží, jak se z Říma stalo impérium - popíše život v Římě, vojenském táboře - odhadne úlohu významných osobností starověkého Říma - vysvětlí úlohu křesťanství - uvede kulturní oblasti římské kultury, které měly význam pro evropskou kulturu - porovná vývoj západořímské a východořímské říše - zpracuje informace a náměty z výletů školních i soukromých 	<p><u>Starověké Řecko:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kořeny řecké civilizace - archaické a klasické období řeckých států - doba homérská - městské státy - řecká kolonizace - Atény za Solónu - Peloponéská válka - Řecká vzdělanost, věda a umění - Makedonie <p><u>Starověký Řím:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vývoj Říma do ovládnutí Itálie - římské císařství - začátek křesťanství - římská kultura - krize a rozpad říše západořímské 	<p>T, Ú, R, PP, ŘR, B, PD, PV 2, PD, PP, PS, PÚ, V, Rt D, DC</p> <p>T, Ú, R, PÚ, PP, MoS, ŘR, B, PD, Pv 2, PS, V, DC</p>	
--	---	--	--

Dějepis - sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p><u>Žák:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliší pojmy: pravěk, starověk, středověk (stanoví časová období v historii) - objasní, co je stěhování národů, doloží z mapek v dějepišném atlase - uvede význam Byzantské říše pro vzdělanost Slovanů - rozliší základní pojmy islámu, uvede příklady arabské kultury v raném středověku - zhodnotí úlohu křesťanství v raném středověku - uvede příklady karolinské kultury - objasní nutnost sjednocení slovanských kmenů pro obranu před kočovnými kmeny - vyhledá příklady pro výlučnost kultury Velké Moravy a důležitost cyrilometodějské mise - rozliší legendy a historická fakta - využije dokumentů a četby pro doložení úlohy Přemyslovců v našich dějinách - předvede svoji orientaci na dějepisné mapě - zařadí Slovanů do skupin - sestaví časovou posloupnost vzniku západních států v Evropě - popíše organizaci světské a církevní moci - na příkladech doloží vliv víry na středověkého člověka - uvede znaky románského slohu, příklady stavebních památek (i regionálně) - vysvětlí změny v zemědělské výrobě, popíše život ve středověkém městě, uvede příklady řemesel - pomocí mapy a dějepisného atlasu doloží rozvoj českého státu 	<p><u>Raný středověk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nový etnický obraz Evropy - Byzantská říše - arabský svět - křesťanství - Franská říše <p><u>Vrcholný středověk</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - první státní útvary na našem území - Sámova říše - Velká Morava - český stát v době knížecí - formování prvních státních celků v Evropě - slovanské státy - vznik středověké Anglie a Francie - boj mezi mocí světskou a církevní - křížové výpravy - románská kultura - rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam - český stát za vlády posledních Přemyslovců, nástup Lucemburků - vláda Karla IV. a její přínos pro český 	<p>T, Ú, R, PÚ, PP, MS, ŘR, B, PD, PV2, PS, V, DC, DF</p> <p>T, Ú, R, PÚ, PP, MS, ŘR, B, PD, PV2, PS, V, DC, DF</p>	<p>OVO : 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5</p> <p>PT : Výchova demokratického občana 3</p> <p>Multikulturní výchova 1, 2, 3, 4</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech 1, 2, 3, 4</p>

<ul style="list-style-type: none"> - posoudí schopnosti Karla IV. a význam jeho vlády; uvede příklady jeho péče o vzdělanost, kulturu a stát - uvede znaky gotiky příklady významných památek (i regionálně) - posoudí události stoleté války, zhodnotí osobnost Jany z Arku, vyhledá souvislosti s naší historií - popíše život společnosti, zhodnotí úlohu reformátora, osobnost Jana Husa, popíše způsob boje husitů, zhodnotí úlohu velitelů, zdůvodní výsledek husitského hnutí - zhodnotí vládu Jiřího z Poděbrad - vysvětlí, jak vznikla a působila jednota bratrská - rozliší a objasní pojmy: jagellonský stát, stavovská monarchie - popíše život v zemi, uvede nejvýznamnější vynálezy, vysvětlí pojem manufaktura - objasní základní pojmy a shrne okolnosti související se vznikem středoevropského soustátí - vybere hlavní znaky a příklady památek kultury v době pozdního středověku - rozliší znaky, objasní pojmy, uvede představitele a příklady památek - na mapě ukáže cesty mořeplavců, uvede důvody hledání nových cest - shrne význam objevných plaveb a jejich důsledků - sestaví přehled hlavních reformátorů a míst jejich působení - objasní pojem: absolutní monarchie - uvede významné osobnosti rudolfínské doby - vysvětlí úlohu českých stavů, popíše průběh stavovského povstání - popíše průběh třicetileté války - zhodnotí osobnost J. A. Komenského a význam jeho díla 	<p>stát</p> <ul style="list-style-type: none"> - gotická kultura - konflikt mezi Anglií a Francií - kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách <p>Pozdní středověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doba poděbradská, jednota bratrská - jagellonský stát a stavovská monarchie - hospodářský a technický rozvoj - v našich zemích a v západní Evropě - cesta ke vzniku středoevropského soustátí - kultura v době pozdního středověku <p>Raný novověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počátky novověku - renesance a humanismus - objevné cesty a jejich společenské důsledky - náboženská reformace - počátky absolutních monarchií - český stát v předbělohorských poměrech - třicetiletá válka 	<p>T, Ú, R, PÚ, PP, MoS, ŘR, B, PD, Pv2, PS, V, DC, DF</p> <p>T, Ú, R, PÚ, PP, MoS, ŘR, B, PD, Pv2, PS, V, DC, DF</p>	
---	--	---	--

Dějepis - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určí předchozí etapy vývoje, hlavní události a osobnosti - uvede změny ve společnosti - vysvětlí pojem konstituční monarchie - uvede podstatu průmyslové revoluce, objasní základní pojmy, zdůvodní vznik průmyslové společnosti - vysvětlí pojmy vztahující se k absolutismu v Evropě, sestaví přehled absolutistických států a provede jejich srovnání - zhodnotí situaci v zemi, zhodnotí vliv osvícenců, posoudí osobnost panovníka a jeho reformy - porovná typ státu s ostatními v Evropě, doloží vzestup státu - vymezí znaky a oblasti, uvede významné památky a osobnosti - uvede nové myšlenky doby a jejich hlavní představitele - popíše život v naší zemi, rozliší oblasti, uvede významné osobnosti a památky - aplikuje poznatky o osvíceném absolutismu a zhodnotí význam uvedených panovníků, doloží jejich reformami, zhodnotí a objasní důsledky reform - popíše boj za nezávislost a vysvětlí vznik občanské společnosti, sestaví přehled (typy) států a vlád - stanoví příčiny, popíše průběh francouzské revoluce a zhodnotí význam 	<p><u>Období od druhé poloviny 17. století do konce 18. století</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - počátky novověku v Evropě - Anglická revoluce - zrod moderní vědy, průmyslová společnost - absolutismus v Evropě – Francie, Rusko, Prusko, Anglie - baroko, rozvoj vzdělanosti v době osvícenské - upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce - česká barokní kultura - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. - vznik USA - státy na konci 18. století <p><u>Novověk od konce 18. století do roku 1914</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Velká francouzská revoluce - napoleonské války a jejich důsledky 	<p>T, Ú, R, PÚ, PP, ŘR, B, PD, Pv2, PS, V, DC</p>	<p>OVO : 5.4, 5.6, 5.7, 6.1., 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6</p> <p>PT : Výchova demokratického občana 3, 4</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech : 3</p> <p>Multikulturní výchova : 1, 3, 5</p> <p>Exkurze Praha – Pražský hrad, Královská cesta – 1 den</p> <p>Cykloexkurze – Chlum 1866 – 1 den</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná charakter válek, posoudí úlohu osobnosti v dějinách - srovná hospodářskou vyspělost státu, doloží nerovnoměrnost vývoje států - vysvětlí, jak se hledaly odpovědi na řešení sociálních otázek - provede přehled hnutí, uvede cíle a zhodnotí výsledky - vysvětlí pojmy klasicismus a romantismus - stanoví předpoklady, úkoly a cíle národního obrození, posoudí úlohu buditelů - rozliší politické programy a cíle v jednotlivých zemích, určí příčiny neúspěchu - zhodnotí situaci, posoudí postavení zemí, působení představitelů, uvede změny v politickém působení, rozliší představitele skupin a stran - vysvětlí význam sjednocení pro další vývoj Německa, zhodnotí úsilí a výsledek - stanoví příčiny, popíše průběh, určí důsledky pro další vývoj USA 	<ul style="list-style-type: none"> - průmyslová revoluce - národněosvobozené hnutí v Evropě - národní obrození - rok 1848 v Evropě a v Čechách - postavení českých zemí v habsburské monarchii do roku 1914 - základní rysy české politiky, její představitelé - sjednocení Německa a Itálie - občanská válka v USA - mocenská seskupení na přelomu století 		
---	--	--	--

Dějepis - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvede vztahy mezi velmocemi, rozpory a lokální střety, rozliší pojmy : záminka a příčiny, vyhledá příčinné vztahy, popíše průběh války, posoudí výsledek a důsledky - rozezná odlišnost vývoje, vysvětlí důsledky - vysvětlí boj o samostatnost, uvede formy odboje a hlavní představitele, vyhledá vlastní (rodinné) dokumenty z tohoto období - rozliší politické proudy, opatření, reformy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení - posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy - vysvětlí pojem fašismus, objasní vznik a cíle fašistického hnutí, zhodnotí vnitřní situaci země i mezinárodní vztahy - uvede projevy, snahy o řešení a důsledky krize - uvede sled událostí při vytváření koalice, postoj velmocí a příčinné souvislosti - na příkladech zhodnotí postoj umělců - rozpozná souvislost našich a světových dějin, rozliší postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro nás a svět - s použitím mapy a zejména na základě vlastní četby a sledování filmu zdokumentuje život za protektorátu, uvede sled hlavních událostí, hlavní etapy, rozhodující bitvy, postup spojenců, zhodnotí výsledek a důsledky 2. světové války - uvede příklady projevů odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního, jeho hrdiny, zhodnotí význam a činy našich vojáků a letců 	<p><u>Moderní doba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 1. světová válka - situace v Rusku, ruská revoluce - vznik ČSR, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy - mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech - počátky fašistického hnutí - SSSR v meziválečném období - světová hospodářská krize a její důsledky - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek - kultura, věda a technika před vypuknutím 2. světové války - cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky - Protektorát Čechy a Morava - 2. světová válka, domácí a zahraniční odboj - poválečné uspořádání světa - poválečné Československo – únorový převrat 1948 	<p>T, Ú, R, PÚ, PP, ŘR, B, PD, Pv2, PS, V, DC</p>	<p>OVO : 6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4</p> <p>PT : Výchova demokratického občana 3, 4</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech : 3</p> <p>Multikulturní výchova : 1, 3, 5</p> <p>Exkurze Praha – Vyšehrad, Nové Město, Resslova ulice – 1 den</p> <p>Masarykova věž samostatnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> - objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech - objasní politický převrat a jeho důsledky - posoudí závislost ČSR na SSSR - vysvětlí pojem studená válka, uvede příklady, vyhledá spojitost světových a národních dějin, určí zařazení do vojenských bloků - s pomocí mapy uvede změny související s rozpadem koloniálního systému - na příkladech zdokumentuje vnitřní situaci Maďarska v roce 1956 a Československa v roce 1968 - na příkladech rozliší systém totalitní a demokratický - seznámí se s pojmem „perestrojka“ a objasní snahu o změnu systému - sestaví přehled hlavních událostí a doloží důsledky - objasní spojitost našich národů v historii i důvody rozdělení v roce 1993 - posoudí vnitřní a mezinárodní postavení ČR v současnosti - sleduje tisk, vyhledává informace, sestaví přehled nejvýznamnějších objevů, vynálezů, výtvorů a děl a jejich autorů 	<p><u>Dějiny od poloviny 20. století do současnosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - postavení ČSR - studená válka - rozpad koloniálního systému - vnitřní situace v zemích východního bloku (krizové jevy) - charakteristika západních zemí - krize sovětského impéria - obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ 1989 - rozpad ČSR, vznik ČR 1993 - Česká republika na přelomu tisíciletí - technika, věda a kultura ve 2. polovině 20. století, evropská integrace, globalizace 		
--	---	--	--

Zkratky:

- B – beseda
- DC – doplňovací cvičení
- DF – dokumentární film
- DzC – deník z cest
- E – exkurze
- MoS – modelová situace
- PD – popis s demonstrací
- PP – praktické předvedení
- Pis – písemná práce

5. 10 Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Občanská výchova* je integrovaným vyučovacím předmětem. Jeho cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacích oborů RVP ZV *Výchova k občanství* a *Výchova ke zdraví*. Filozofie integrovaného vyučovacího předmětu *Občanská výchova* vychází z myšlenky, že zdravý životní styl, život v rodině a život ve společnosti jsou vzájemně úzce propojeny. Cílem vyučovacího předmětu je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáka v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Přípravuje žáky řešit některé problémy související se zakládáním a vedením vlastní domácnosti. Otevírá cestu realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě v demokratické společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky gymnázia v primě, sekundě, tercii a kvartě. Navazuje na základy (dovednosti a vědomosti, postoje), které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. - 5. ročníku ZŠ. Vyučuje se v hodinové dotaci v primě a sekundě a v dvouhodinové dotaci v tercii a kvartě.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	1	1	2	2

Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Do předmětu *Občanská výchova* bude v třetím a čtvrtém ročníku zařazeno i téma – *Člověk a svět práce*.

Výuka předmětu *Občanská výchova* směřuje k

- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- vnímání pocitu sounáležitosti s vlastní rodinou, i společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkají
- úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etnických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života

- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- rozpoznání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití. Ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- příprava na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- aktivního využívání cizího jazyka a různých informačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracování informací

Kompetence k učení

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
- Vedeme žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Podporujeme různě přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Učíme žáky používat metodu „time managementu“ a „selfmanagementu.“
- Ve výuce učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Na počátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem hodiny a na konci vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty.“
- Motivujeme k učení .
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problém řešit.
- Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme originální (netradiční) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Při řešení problémů učíme žáky používat metodu „SWOT analýza“ a metodu „brainstormingu.“
- V rámci předmětu učíme, jak některým problémům předcházet.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence sociální a personální

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.

- Učíme žáka pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině.
- Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky.
- Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

Kompetence občanské

Vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvorné projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě a k úctě k druhým lidem.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Využíváme pomoci a zkušeností odborníků – výchovných poradců, PPP, OPD, Policie ČR.
- Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zachytit jejich motiv (příčinu).
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace.

Kompetence pracovní

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).

- Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- 1.2. rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 1.3. zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- 1.4. zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- 1.5. kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 1.6. zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- 1.7. uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- 1.8. objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 1.9. rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- 1.10. posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- 2.2. posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 2.3. rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 2.4. popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
- 3.2. objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- 3.3. dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi
- 3.4. vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- 3.5. rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané

- 3.6. rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
- 3.7. na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu

STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- 4.2. rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- 4.3. objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- 4.4. vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- 4.5. přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- 4.6. objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- 4.7. provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- 4.8. dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování
- 4.9. rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- 4.10. rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 5.2. uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy
- 5.3. uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory
- 5.4. uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- 5.5. objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu
- 5.6. uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

SVĚT PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

1. orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
2. posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
3. využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
4. prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Občanská výchova - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - objasní význam pojmů: občan, občanství, národnost - vyrobí kalendář - uvede několik příkladů, jak je život lidí pevně spojen s přírodními cykly - vysvětlí členění kalendáře - sestaví režim dne - uvede příklady vhodně a nevhodně užitého volného času - vysvětlí postavení rodiny v dnešní společnosti - vysvětlí pojem náhradní rodinná výchova nezletilých dětí, vyjmenuje formy, jakými je v ČR realizována - vyjmenuje funkce rodiny a uvede, jak tyto funkce bude ve své budoucí rodině naplňovat - pomocí učitele se bude podílet na konkrétní pomoci dítěti v projektu Adopce na dálku - vymezí role členů rodiny - uvede, které osobní údaje jsou „pod ochrannou“ zákona o ochraně osobních údajů a jak s nimi nakládá - popíše místo, kde žije - vysvětlí podíl občana na životě své obce, státní správy, samosprávy - na konkrétních modelových situacích vyřeší ve spolupráci se spolužáky problémové záležitosti obce 	<p>Úvod k výuce občanské výchovy</p> <p>Člověk v rytmu času</p> <ul style="list-style-type: none"> - cyklus přírody - člověk- součást přírody - denní rytmus - volný čas <p>Rodinný život</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - rodinné a příbuzenské vztahy - manželství - rodina - místo návratů - rodina - ostrov bezpečí - rodina jako vzor a příklad <p>Domov</p> <ul style="list-style-type: none"> - místo, kde žijeme - obec - obecní zřízení 	<p>B,T,Ú</p> <p>T,PS,ŘR,R</p> <p>T,Ú,R,PÚ,PP,MoS</p> <p>T,Ú,R,PÚ,PP,MoS</p>	<p>OVO: Člověk ve společnosti :1.6, 1.8, 1.10</p> <p>PT: Osobnostní rozvoj: 1.1, 1.5 Sociální rozvoj: 2. 3 Výchova demokratického občana: 2.3</p> <p>OVO: Člověk jako jedinec : 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1, 1.2, 1.3, 2.1</p> <p>OVO: Člověk ve společnosti: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 Stát a právo: 4.5, 4.6, 4.9, 4.10</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1, 1.2, 1.4, 1.5 Osobnostní rozvoj: 1.2, 1.4 Sociální rozvoj: 2.1, 2.2, 2.4 Morální rozvoj: 3.1, 3.2</p> <p>OVO: Člověk ve společnosti: 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10 Stát a právo: 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10</p> <p>PT: Výchova demokratického občana: 3, 4</p>

Občanská výchova - sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojmy: socializace, slovní a mimoslovní komunikace - rozliší na příkladech záměrné a nezáměrné působení - předvede moderování televizních správ - porozumí záměrnému a nezáměrnému působení pomocí komunikace - porozumí pojmu : kultura, antropologie, etnografie - vysvětlí na příkladech rozdíl mezi uměním a kýčem - zdramatizuje se spolužáky základní pravidla slušného chování - sestaví soupis slušného chování v kulturní instituci - porozumí pojmu – potřeby, druhy potřeb, statky a služby - vysvětlí funkci peněz ve společnosti - popíše na konkrétních příkladech životní úroveň - objasní pojem konzumní společnost - popíše znaky státu - osvojí si pojmy demokracie, autokracie, republika, teokracie - rozezná státní symboly - vytvoří ve spolupráci se spolužáky 	<p>Život mezi lidmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - patříme k lidem - vliv rodiny - ve škole - mezi vrstevníky - komunikace - média <p>Člověk a kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> - kultura - umění - víra a náboženství - nejstarší formy náboženství - slušnost pro každý den - kam za kulturou <p>Majetek v našem životě</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše potřeby - majetek a vlastnictví - mít nebo být? <p>Řízení společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - stát - cesta k demokracii - volby - začlenění do veřejného života 	<p>T,Ú,MoS,PD,PS,PP,ŘR</p> <p>T,Ú,MoS, R, ŘR,PS</p> <p>T,Ú,MoS,R, ŘR</p> <p>T,Ú,MoS,R,ŘR</p>	<p>OVO: 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.10, 2.2, 2.3</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2 Osobnostní a sociální výchova: 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2</p> <p>OVO: 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 2.3, 2.4</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1, 1.2, 1.4, 1.5 Osobnostní a sociální výchova: 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1,2</p> <p>OVO: 1.6, 1.10, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 4.5, 4.6</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 2.4, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4</p>

<p>pravidla ve společnosti (např. na pustém ostrově)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorganizuje ve skupině ve spolupráci se spolužáky založení politické strany a navrhne její stanovy - uspořádá ve spolupráci se spolužáky demokratické volby - vysvětlí pojmy : tolerance, intolerance, předsudek, rasismus, xenofobie, diskriminace, antisemitismus - uvědomí si , jak první dojem a negativní zkušenosti mohou poznamenat naše chování - dovede se vcítit do situace diskriminovaného člověka - zjistí pomocí dostupných pramenů a internetu základní informace o vybrané organizaci (OSN, UNICEF, UNESCO, WHO, NATO) a prezentuje je před skupinou - sestaví základní lidská práva - rozpozná na modelovém příkladu znaky diskriminace, rasismu, xenofobie - vyhledá z denního tisku příklady nežádoucího společenského jednání a zdůvodní, proč je toto jednání nežádoucí - vysvětlí pojmy: morálka a mravnost 	<p>Svět kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce mezi zeměmi Evropy - tolerance k národnostním menšinám - nadnárodní organizace - ochrana obyvatel za mimořádných událostí <p>Lidská práva</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidská práva v dokumentech - rovnost a nerovnost - svoboda - morálka a mravnost - -Všeobecná deklarace lidských práv 	<p>T,Ú,MoS,R,ŘR</p>	<p>OVO: 1.1, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.6, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.1, 1.2, 1.5, 2.1, 2.2, 2.4, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4</p> <p>OVO: 1.2, 1.3, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 2.3, 2.4, 4.1, 4.2, 4.3, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6.</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1, 1.4 Osobnostní a sociální výchova: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4</p> <p>OVO: 1.2, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 2.3, 2.4, 4.5, 4.8, 4.9, 4.10, 5.5, 5.6</p> <p>PT: Mediální výchova: 1.1 Osobnostní a sociální výchova: 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4</p>
---	--	---------------------	--

Občanská výchova - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - popíše rozdíly mezi lidmi, změny biologické, psychické a sociální - vysvětlí pojmy: osobnost, puberta, adolescence - vysvětlí odlišnosti puberty od ostatních etap života - ve skupině zjistí z dostupných informačních zdrojů význam pojmů : sebepojetí, sebepoznání, sebehodnocení, sebevědomí, sebeuvědomování, vůle - uvědomí si co nás motivuje - pozná, které motivy jsou pro člověka obzvláště důležité - rozliší nižší a vyšší potřeby - seznámí spolužáky s geniální osobností, vysvětlí v čem tkví genialita osobnosti 	<p>Osobnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - co už je za mnou - kde právě jsem - kam jdu - jak se znám - co jsem - co chci - co mohu 	T,Ú,R,PÚ,PP,PS,ŘR	<p>OVO: 1.6, 1.7, 1.8, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy vjem, smyslové vnímání, sociální vnímání - ve skupině si pomocí pomůcek ověří smyslové klamy - pomocí testů si ověří myšlenkové operace - ve skupině připraví pro žáky hru - vyrobí timemanager pro učení - popíše svoje city, rozliší jejich druhy 	<p>Psychické procesy a stavy</p> <ul style="list-style-type: none"> - jak poznávám a vnímám - jak myslím a tvořím nové - jak si pamatuji a soustředím se - jak se učím - -jak prožívám své city 	T,Ú,MoS,ŘR,R	<p>OVO: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.1, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4</p>
<ul style="list-style-type: none"> - se spolužáky ve skupině nacvičí modelové situace asertivních reakcí při pasivním a agresivním jednání - zjistí z dostupných pramenů příčiny 	<p>Člověk v sociálních vztazích</p> <ul style="list-style-type: none"> - umím se přiměřeně prosazovat? - zvládnou i náročné životní 	T,Ú,R,ŘR,R,PP,MoS	<p>OVO: 1.6, 1.7, 1.8, 1.10, 2.3, 2.4</p> <p>Člověk a svět práce 1, 2</p>

Občanská výchova - kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní případy spolupráce ve svém okolí (mezi příbuznými, obyvateli obce, ve škole, v zájmových kroužcích) - uvede jaké jsou základní podmínky každé spolupráce a na příkladech doloží důsledky porušení těchto podmínek - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, uvede své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení - uvede základní projevy lidského života z hlediska psychologie - uvede jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi - uvede jaký servis zabezpečuje poradna pro rodinu a kde se nejbližší taková poradna nachází 	<p>Občan</p> <ul style="list-style-type: none"> - já jako občan - na úřadě - jsem občan státu - jsem občan EU 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10, 2.1, 2.2, 2.3 PT: Výchova demokratického občana: 1, 2 Multikulturní výchova: 1, 2, 3, 4, 5</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí pojmy právní řád, zákonnost, právní jistota obyvatel - uvede na příkladu občanskoprávní vztahy - uvede jaké jsou rozdíly mezi fyzickou a právní osobou - uvede v které části Ústavy ČR jsou zakotvena základní lidská práva a svobody - vysvětlí na příkladech rozdíl mezi movitým a nemovitým majetkem - uvede příklady nepřiměřené obrany - uvede příklady ochrany majetku proti 	<p>Občan a právo</p> <ul style="list-style-type: none"> - odvětví práva v ČR - občanskoprávní vztahy - vlastnictví zavazuje - ochrana majetku - smlouvy - odpovědnost za škodu 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10 PT: Osobnostní a sociální výchova: 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4 Mediální výchova: 1.4, 1.5</p>

<p>komukoliv, kdo neoprávněně omezuje jeho vlastnictví</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí funkci právního zástupce a zjistí, kde má nejbližší advokátní kancelář pomocí telefonního seznamu nebo internetu - vysvětlí rozdíl způsobilosti k právním úkonům nezletilých, mladistvých a dospělých - objasní, co je úkolem vězeňské služby <p>vyjmenuje základní orgány právní ochrany</p> <p>vysvětlí na příkladech pojem sankce</p> <p>popíše postup správních orgánů v případě přestupku</p> <p>vyřeší podle principů občanského soudního řízení fiktivní nebo reálný spor ve třídě</p> <p>seřadí ve skupině podle míry závažnosti a nebezpečnosti trestné činy (rvačka, šikana, zneužívání nezletilého, zabití, loupež, vlastizrada, zpronevěra apod.)</p> <p>rozpozná jaký je rozdíl mezi trestní odpovědností nezletilých a mladistvých</p> <p>vyhledá na internetu nebo v tisku, jaké procento z trestné činnosti spáchali v loňském roce nezletilý a mladiství</p>	<p>Právní ochrana</p> <ul style="list-style-type: none"> - orgány právní ochrany a sankce - přestupky a správní řízení - občanské soudní řízení - trestní právo - děti a paragrafy 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4 Mediální výchova: 1.1, 1.2, 2.1, 2.2</p>
<p>vysvětlí čím se zabývá IPS (informační a poradenské středisko pro volbu povolání)</p> <p>vyjmenuje výhody a nevýhody různých typů středních škol</p> <p>objasní podle čeho si lidé vybírají povolání</p>	<p>V pracovním poměru</p> <ul style="list-style-type: none"> - správná volba - každé povolání si žádá své - první brigáda, první zaměstnání - v zaměstnání 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 2.1, 2.2, 2.4, 4.5 Člověk a svět práce: 1, 2, 3, 4</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 2</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vypíše ve skupinách, kterým oborům se častěji věnují muži a ženy - orientuje se v pracovních nabídkách podle inzerátů v tisku, na internetu - uvede, co zaměstnavatelé od zaměstnanců oceňují - zjistí, které pracovní příležitosti jsou v našem regionu - dokáže sestavit strukturovaný životopis - ve skupině připraví se spolužáky návrh pracovní smlouvy - vysvětlí rozdíl mezi ukončením pracovního poměru dohodou a výpovědí 			
<ul style="list-style-type: none"> - uvede, za jakých podmínek může vstoupit občan ČR do svazku manželského - dokáže vysvětlit rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím - popíše rozdíl mezi svatbou církevní a civilní - vysvětlí, jaký smysl má předmanželská smlouva - vyjmenuje, jakým způsobem stát pomáhá rodinám - projekt miminka - v průběhu jednoho týdne bude pečovat o panenku, jako by byla vlastním dítětem a o péči si povede záznamy - orientuje se v právech a povinnostech dítěte a rodičů 	<p>Rodina a zákony</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - rodina a děti 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 4.5, 4.6, 4.7, 4.8</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 2, 4</p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní pojmy: ekonomie, ekonomika - ve skupině doplní co znamenají ekonomické otázky: co, jak, pro koho 	<p>Hospodaření</p> <ul style="list-style-type: none"> - stát a národní hospodaření - státní rozpočet - zachytná sociální síť 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p>	<p>OVO: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 4.5, 4.6, 4.10</p>

<p>vyrábět?</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam slova konkurence - vyrobí formou projektu státní vyrovnaný státní rozpočet - vysvětlí, co to jsou potřeby a jaké rozlišujeme - sestaví žebříček hodnot - objasní úlohu zdravotních pojišťoven a uvede některé jejich názvy - zjistí, kde se nachází nejbližší úřad, který se věnuje sociální problematice - zjistí, jak vysoké je u nás v současné době životní minimum - vysvětlí, co jsou peníze a k čemu slouží - objasní pojmy: směnárna, banka, pojišťovna, burza - dokáže rozlišit typy složenek a vyplnit je - zjistí, jak může platit prostřednictvím mobilního telefonu nebo internetu - uvede příklady kladů a záporů mezi podnikáním a zaměstnáním <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi pojmy lokální a globální - objasní pojmy : rasismus, xenofobie - vypracuje ve skupině příčiny a možné důsledky vybraného globálního problému s možným řešením na úrovni celosvětové a návrh co může pro své okolí udělat sám <ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady, co pro sebe může udělat, aby byl šťastný - vysvětlí pojem seberealizace 	<ul style="list-style-type: none"> - peněžní ústavy - právní subjekty podnikání <p>Globální svět</p> <ul style="list-style-type: none"> - problémy současného světa - ohrožení životní perspektivy - příliš mnoho lidí – příliš problémů <p>Životní perspektivy</p> <ul style="list-style-type: none"> - životní plány a cíle 	<p>T,Ú,R,PÚ,MoS,PP</p> <p>Ú,R,PP</p>	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.3, 3.1, 3.2 Výchova demokratického občana: 1, 2, 3, 4</p> <p>OVO: 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6</p> <p>PT: Výchova k myšlení v evrop. a globálních souvislostech: 1, 2, 3 Multikulturální výchova: 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>OVO: 2.1, 2.3, 2.4</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova: 1.2, 1.3, 2.2, 2.4</p>
---	---	--------------------------------------	---

5.11 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Fyzika* je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému a uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v běžném životě. Cílem výuky je osvojení základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí, které vede žáky k porozumění fyzikálním jevům a procesům, vyskytujícím se v přírodě, běžném životě i technické praxi. Zároveň seznamuje žáky s moderními technologiemi, učí je rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět *Fyzika* vychází ze vzdělávacího oboru Fyzika v RVP ZV, občas přesahuje i do dalších vzdělávacích oborů (Chemie, Biologie, Zeměpis, Matematika). Integruje *Práci s laboratorní technikou* (laboratorní cvičení) a průřezové téma *Environmentální výchova*.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	2,5	2,5	2,5

Fyzika je povinným vyučovacím předmětem pro žáky sekundy až kvarty. Časová dotace je pro každý ročník 2,5 hodiny týdně, z toho 0,5 hodiny je určeno laboratorním cvičením. Při laboratorních cvičeních je třída dělena na 2 skupiny.

Předmět *Fyzika* je převážně, vyučován v učebně fyziky. Výuka je doplňována exkurzemi. Žáci se mohou každoročně účastnit fyzikální olympiády, popř. dalších soutěží.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učíme různými metodami poznávání přírodních procesů a jevů
- učíme vyhledávat, zpracovávat a používat informace z různých zdrojů (literatura, internet)
- při řešení příkladů dbáme na správný a přehledný zápis
- učíme žáky správně provádět, zaznamenávat a vyhodnocovat experimenty
- zdůrazňujeme souvislost fyziky a dalších přírodních věd a motivujeme k dalšímu vzdělávání a zkoumání reality

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky algoritmům řešení problémů
- podněcujeme žáky k odhadování výsledku a k posouzení reálnosti výsledku
- vyžadujeme fyzikální rozbor situace a zdůvodnění zvoleného postupu
- dbáme na správné užívání matematických úkonů a postupů
- učíme rozlišit fyzikální model od reality a posoudit, kdy lze situaci vhodným modelem zjednodušit
- podporujeme samostatnost a hledání různých cest k řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a srozumitelnému vyjadřování v ústním i písemném projevu
- podněcujeme žáky k vyjadřování a prezentování svých názorů
- podporujeme komunikaci a spolupráci při řešení problémů
- klademe důraz na úroveň ústního i písemného projevu

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke kooperaci a společnému řešení problémů
- zařazujeme do výuky práci ve dvojicích a malých skupinách
- v laboratorních cvičeních sledujeme a podporujeme spolupráci žáků ve skupině
- vyžadujeme dodržování stanovených pravidel

Kompetence občanské

- vedeme žáky k poznání možností využití i zneužití fyziky
- vedeme žáky k odpovědnosti a ochraně svého zdraví a životního prostředí
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků
- kontrolujeme plnění uložených úkolů a povinností

Kompetence pracovní

- dbáme na správné používání pomůcek a přístrojů a dodržování zásad bezpečnosti práce
- učíme žáky optimálně plánovat, provádět a vyhodnocovat experimenty a projekty
- podporujeme využívání moderních technologií, výpočetní techniky a internetu
- různými formami seznamujeme žáky s profesním uplatněním fyziky

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa
- 1.2. uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- 1.3. předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
- 1.4. využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

POHYB TĚLES - SÍLY

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- 2.2. využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- 2.3. změří velikost působící síly
- 2.4. určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- 2.5. využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- 2.6. aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

žák

- 3.1. využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
- 3.2. předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v

ENERGIE

Očekávané výstupy

žák

- 4.1. určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
- 4.2. využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- 4.3. využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- 4.4. určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- 4.5. zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- 5.2. posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

žák

- 6.1. sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- 6.2. rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- 6.3. rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- 6.4. využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
- 6.5. využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- 6.6. zapojí správně polovodičovou diodu
- 6.7. využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- 6.8. rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

VESMÍR

Očekávané výstupy

žák

- 7.1. objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
- 7.2. odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Očekávané výstupy

žák

1. vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
2. zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
3. vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
4. dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
5. poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

<p>objemem s využitím tabulek</p> <ul style="list-style-type: none"> - předpoví změnu rozměrů tělesa s teplotou - vysvětlí princip kapalinového a bimetalového teploměru - charakterizuje pohybový stav tělesa - rozlišuje pojmy trajektorie a dráha - pozná druh pohybu tělesa - užívá vztah mezi rychlostí, dráhou a časem - převádí jednotky rychlosti - změří rychlost pohybujícího se tělesa - získá údaje z grafu závislosti dráhy na čase - znázorní sílu ve vhodném měřítku - změří velikost síly siloměrem - užívá vztah mezi gravitační (tíhovou) silou a hmotností tělesa - určí graficky i výpočtem výslednici rovnoběžných sil, vysvětlí rovnováhu sil - charakterizuje těžiště tělesa a určí jeho polohu - vysvětlí běžné situace pomocí pohybových zákonů - pro popis otáčivých účinků sil užívá vztah mezi momentem síly, velikostí síly a jejím ramenem - vyjádří rovnováhu na páce a užije ji k vysvětlení funkce běžných zařízení a nástrojů - užívá vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem plochy - charakterizuje význam zvětšování a zmenšování tlaku v praxi - změří třecí sílu - charakterizuje třecí sílu a její význam v praxi 	<p><u>Pohyb tělesa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - klid a pohyb tělesa - popis a druhy pohybů - rovnoměrný pohyb - průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu <p><u>Síla a její účinky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - síla, její znázornění a měření - gravitační síla a hmotnost tělesa - skládání sil - těžiště tělesa - posuvné účinky sil, pohybové zákony - otáčivé účinky sil - páka a její užití - kladky - deformační účinky sil, tlak a tření 		<p>OVO: 2.1, 2.2</p> <p>OVO: 2.3, 2.4, 2.5, 2.6</p> <p><u>Exkurze</u> Hvězdárna Hradec Králové - dle možností</p> <p>V průběhu plněna Práce s laboratorní technikou OVO: 1, 3, 4</p>
--	--	--	--

Fyzika – tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - užívá Pascalův zákon v hydraulických zařízeních - objasní podstatu hydrostatického tlaku a vztlakové síly a užívá vztahy pro ně platné - předpoví chování tělesa v kapalině - charakterizuje atmosférický tlak - vysvětlí princip některých tlakoměrů - charakterizuje vztlakovou sílu v atmosféře a její důsledky - rozliší podtlak a přetlak - objasní princip a užití manometru - užívá vztahy a jednotky pro mech. práci a výkon - charakterizuje polohovou a pohybovou energii a užívá vztahy pro ně platné - objasní souvislost mezi konáním práce a změnou energie tělesa - v konkrétních situacích popíše změny polohové a pohybové energie - charakterizuje vnitřní energii tělesa a možnosti její změny - užívá vztah pro velikost tepla tělesem přijatého či odevzdaného - rozpozná a charakterizuje základní skupenské změny - užívá vztahy pro skupenská tepla - změří pomocí kalorimetru teplo přijaté a odevzdané 	<p><u>Mechanika kapalin a plynů</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pascalův zákon - hydraulická zařízení - hydrostatický tlak - vztlaková síla, Archimédův zákon, chování tělesa v kapalině - atmosféra Země - atmosférický tlak, jeho měření a změny - vztlaková síla v atmosféře - tlak v uzavřené nádobě <p><u>Práce, energie, teplo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mechanická práce a výkon - pohybová a polohová energie - vnitřní energie a její změny - teplo a teplota - skupenství látek a jejich přeměny - anomálie vody 	<ul style="list-style-type: none"> - test (T) - ústní zkoušení (Ú) - laboratorní práce (Lab) - referát (R) - problémové úlohy (PÚ) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) 	<p>OVO: 3.1, 3.2</p> <p>OVO: 4.1, 4.2, 4.3, 4.4</p> <p>PT: Environmentální výchova - Základní podmínky života</p>

<ul style="list-style-type: none"> - podle schématu sestaví obvod a charakterizuje jeho součásti - charakterizuje el. proud a napětí - rozliší vodič a izolant - uvede příklady tepelných spotřebičů - vysvětlí pojem zkrat a význam pojistky - bezpečně používá el. spotřebiče - předpoví chování tělesa v el. poli - objasní podstatu elektrostatické indukce - popíše el. pole pomocí siločar - popíše a vysvětlí příklady vedení el. proudu v tekutinách - změří el. proud, napětí a odpor v obvodu - užívá vztahy pro el. odpor - porovná sériové a paralelní zapojení součástek - vypočítá odpor různých spojení rezistorů - rozliší reostat a potenciometr - užívá vztahy pro el. práci a výkon 	<p><u>Elektrické jevy a zákony el. proudu v obvodech</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrický obvod - elektrický proud a napětí - elektrické vodiče a izolanty - tepelné účinky proudu, pojistka - bezpečnost při práci s el. spotřebiči - elektrický náboj a el. pole - elektroskop - el. proud v kapalinách a plynech - zdroje el. napětí - směr el. proudu - Ohmův zákon - elektrický odpor vodiče - sériové a paralelní zapojení el. obvodů - proměnný rezistor - elektrická práce a výkon 	<p>OVO: 6.1, 6.2, 6.3, 6.4</p> <p>CH – elektrolýza</p> <p><u>Exkurze</u> Technické muzeum Praha - dle možností</p> <p>V průběhu plněna Práce s laboratorní technikou OVO: 1, 2, 3, 4</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - přiřadí výšce a hlasitosti zvuku správné fyzikální veličiny - posoudí možnosti zmenšování škodlivých vlivů hlasitého zvuku - objasní odraz zvuku a vysvětlí ozvěnu - užívá poznatku o závislosti rychlosti zvuku na prostředí, v němž se šíří - rozdělí světelné zdroje a optická prostředí - pomocí stínu a polostínu vysvětlí zatmění Slunce a Měsíce - vysvětlí zákon odrazu světla a užije ho při zobrazení předmětu rovinným zrcadlem - charakterizuje a rozezná čočky - pomocí rychlosti světla objasní zákon lomu a užije ho při zobrazení předmětu čočkami - vysvětlí fyzikální funkci oka - charakterizuje krátkozrakost a dalekozrakost - objasní princip zobrazení lupou - charakterizuje mikroskop a dalekohled - zařadí světlo mezi elmg. záření s využitím frekvence a vlnové délky - uvede příklady užití dalších druhů elmg. záření - charakterizuje jednotlivé formy energie - rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - charakterizuje jaderná záření a možnosti ochrany před nimi - objasní možnosti uvolňování a využití jaderné energie - vysvětlí princip jaderného reaktoru - posoudí výhody a rizika jaderné energetiky ve srovnání s jinými alternativami 	<ul style="list-style-type: none"> - hlasitost zvuku - odraz zvuku <u>Světlo a záření</u> - světelné zdroje - šíření světla - zatmění Slunce a Měsíce - rychlost světla - odraz světla - zobrazení rovinným zrcadlem - lom světla - zobrazení čočkami - optické vlastnosti oka - optické přístroje - rozklad světla - elektromagnetické spektrum - zdroje záření <u>Jaderná energie</u> - druhy energií - radioaktivita a jaderná záření - uvolňování jaderné energie - jaderný reaktor a elektrárna 		<p>V průběhu plněna Práce s laboratorní technikou OVO: 1, 2, 3, 4</p> <p>OVO: 6.7, 6.8</p> <p>BI – oko</p> <p>ZE – Sluneční soustava</p> <p>OVO: 4.3, 4.5</p> <p>PT: Enviromentální výchova - Základní podmínky života</p> <p>CH – atomy a ionty</p>
---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - vymezí a charakterizuje sluneční soustavu - objasní oběžný pohyb kosmických těles - odliší hvězdu od planety - charakterizuje naši galaxii 	<p><u>Vesmír</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - sluneční soustava - hvězdy - naše galaxie 		<p>OVO: 7.1, 7.2</p> <p>ZE – Sluneční soustava</p> <p><u>Projekt</u> nebo <u>exkurze</u> Země a vesmír (FY-Z) (meteorologie, geofyzika, astronomie, astrofyzika) - dle možností</p>
---	---	--	---

5. 12 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Umění a kultura* a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivita vycházející ze vzdělávacího obsahu *Výtvarné výchovy* pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

Od primy do kvarty se žákům otevírá cesta k širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Na nižším gymnáziu (prima až kvarta) je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (*Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků*) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících nižšího gymnázia (prima až kvarta). Jeho týdenní časová dotace činí v primě a sekundě 2 hodiny týdně, v tercii a kvartě činí 1 hodinu týdně.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	2	2	1	1

Žáci ve třídě se pro potřeby vyučovacího předmětu *Výtvarná výchova* dělí na dvě skupiny, v 1 skupině má být maximálně 16 žáků. V primě až kvartě se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich zájmu o výtvarnou práci vhodnou motivací a volbou náročnějších úkolů a technik (vyžadujících již určité znalosti a zručnosti). Zaměřuje se rovněž větší

měrou i na náměty vyžadující více přemýšlení, uvažování a také vytváří větší prostor pro osobitý umělecký projev žáka.

Tematické celky se realizují v projektech, které vycházejí ze 4 okruhů (Matka Příroda, Cesta, Tělo a duše, Člověk a svět). Ty se prolínají do výuky všech 4 ročníků (prima až kvarta). Vzdělávací obsah předmětu je zpracován pro všechny 4 ročníky společně, protože konkrétní činnosti volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků. Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy, exkurze apod. se realizují mimo budovu u pořádajících organizací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

Vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.

- Učíme žáky chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot.
- Prohlubujeme v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat ve svém životě.
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti.
- Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Vytváříme vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

- Učíme žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Na modelových příkladech učíme žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.

- Vedeme žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých.

- Vedeme žáky k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince.
- Vedeme žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života.
- Prohlubujeme v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních.
- Vedeme žáky k tolerantnímu přístupu k ostatním lidem, k jinakosti.

KOMPETENE OBČANSKÉ

Vychovávat žáky

jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Učíme žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Respektujeme osobnost žáka a jeho práva.
- Budujeme přátelskou, otevřenou a uvolněnou atmosféru ve třídě, bez které plný výtvarný prožitek není možný.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Učíme žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky.
- Učíme žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

Žák

1. vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
2. užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
3. užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace
4. vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádřeních
5. rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
6. interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
7. porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
8. ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

Výtvarná výchova – prima až kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace - zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace - popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy - ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ - seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům 	<ul style="list-style-type: none"> - kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření - malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem - originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik - harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, teplé a studené barvy, doplňkové barvy, míchání barev) - kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků - historický posun v interpretaci - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění 	<p>Ú, PP, ŘR, PS, MoS, PÚ, R, SÚ, V, E, PD se používají ve vztahu k námětu</p>	<p>OVO: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8</p> <p>OVO: 2, 4, 5</p> <p>OVO: 2, 4, 6, 7</p> <p>OVO: 2, 4, 5</p> <p>OVO: 6, 7, 8</p> <p>Mezipředmětové vztahy: dějepis biologie hudební výchova informatika zeměpis český jazyk</p>

<ul style="list-style-type: none"> - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění - kreativně přistupuje k pojetí a zpracování tématu (pružnost nápadů, originalita, schopnost vidět věci jinak, citlivost, schopnost „dotahovat“ nápady do realizace. Tvořivě se pohybuje v mezilidských vztazích 	<ul style="list-style-type: none"> - současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, - fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku - typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní) 	<p>Ú, PP, ŘR, PS, MoS, PÚ, R, SÚ V, E, PD se přizpůsobují námětu</p>	<p>OVO: 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>OVO: 3, 8</p> <p>OVO: 1, 2, 3, 5</p> <p>OVO: 1, 2, 3, 4</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty 	<ul style="list-style-type: none"> - prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém viz . obrazném vyjádření - podklad, savost, struktura, barva - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby 	<p>PP</p>	<p>OVO: 1, 2, 4, 6</p>
<ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvorbu druhých a pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat 	<ul style="list-style-type: none"> - uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z hudby 	<p>Ú, PP, ŘR, PS, MoS, PÚ, R, SÚ V, E, PD se přizpůsobují námětu</p>	<p>OVO: 1,2, 4, 6, 7</p> <p>OVO: 5, 6, 7</p>
<ul style="list-style-type: none"> - hledá a analyzuje zjevné a skryté a tušené zákonitosti v přírodě, technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem - rozdílná interpretace v různých historických obdobích - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými 		<p>OVO: 1, 2, 4, 5, 6, 7</p>

<p>- porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora - řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - sebehodnocení (archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - design – tvar a funkce - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech 	<p>PP, B, Ú</p> <p>Ú, PP, ŘR, PS, MoS, PÚ, R, SÚ, V, E, PD přizpůsobují se námětu</p>	<p>OVO: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8,</p> <p>Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech 1, 2 Multikulturní výchova 1, 2, 4 Environmentální výchova 1, 2, 3, 4 Mediální výchova 2.1, 2.2 PT se prolínají celým studiem a jsou těsně spjata námětem a záleží na učiteli, jak a kdy je využije.</p>
---	---	---	--

5. 13 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět *Hudební výchova* usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností a znalostí v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudebně výchovné činnosti jsou rozděleny v ŠVP na *Vokální činnosti, instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti a Poslechové činnosti*.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárnění hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1 hodinové týdenní dotaci.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	1	1	1	1

Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka *Hudební výchovy* probíhá ve specializované učebně hudební výchovy. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou koncertů, na besedách o hudbě i v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání a motivujeme je pro celoživotní učení.
- Vedeme žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie.
- Rozvíjíme u nich reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými.

- Ve výuce rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Podněcujeme žáky k tvořivému myšlení a k řešení problémů
- Učíme je různým vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru.
- Podporujeme netradiční způsoby řešení hudebního vyjadřování.
- Učíme žáky posuzovat hudební dění ve škole i mimo školu.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k otevřené a všestranné komunikaci.
- Učíme je porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby v jednotlivých uměleckých epochách.
- Vedeme je k pochopení umění jako svébytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ PERSONÁLNÍ

- Rozvíjíme u žáků schopnost pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- Pomáháme jim získat znalosti o hudební kultuře české i jiných národů
- Prohlubujeme u nich vztah k současnému hudebnímu dění v celé oblasti kultury.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vychováváme žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých.
- Vedeme žáka k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech jejích oblastech.
- Vedeme žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem.
- Při výuce hudební výchovy vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Vedeme žáky k správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji a k úctě k nim.
- Různými formami (koncerty, exkurze, besedy) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti.
- Pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém mohou svůj talent uplatnit.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

žák

1. využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
2. uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
3. reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
4. realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
5. rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
6. orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
7. zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
8. vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Hudební výchova - prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - správně nasadí tón, správně dýchá - odhadne správnou hlasitost zpěvu - snaží se o správnou tvorbu tónu a podle svých individuálních dispozic o čistý a rytmický projev <ul style="list-style-type: none"> - předvede hru na jednoduché Orffovy nástroje - při produkci jednoduchých rytmických motivů <ul style="list-style-type: none"> - předvede jednoduché taneční kroky - rozezná dvoudobý a třídobý takt <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná délku, sílu, barvu, výšku tónu - rozezná dur a moll akord - rozliší jednotlivé formy - vysvětlí výrazové prostředky (melodii, rytmus, tempo, dynamiku, kontrast...) - orientuje se v notovém zápisu jednoduchých písní 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pěvecký projev (zpěv lidových písní) - hlasová hygiena <p><u>Instrumentální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře <p><u>Hudebně pohybová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový doprovod znějící hudby - taktování <p><u>Poslechová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vztahy mezi tóny - kvality tónů - struktura hudebního díla - hudební styly a žánry (sonáta, komorní hudba, kantáta, melodram, homofonie, polyfonie, opera, opereta ....) - nástroje symfonického orchestru - hodnoty not, stupnice s křížky, intervaly 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>PP, Pis, T, SA-Ú(sluchová analýza – ústně)</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3,1.4 PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1</p> <p>OVO: 1.3</p> <p>OVO: 1.5</p> <p>OVO: 1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8</p>

Hudební výchova - sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - předvede různé techniky vokálního projevu (brumendo, staccato, legato ad.) - použije větší hlasový rozsah - rozezná rytmus při vokálním projevu - použije hudební nástroje k reprodukci hudebních motivů - ověřuje a upevňuje poznatky z hudební teorie - pomocí gest, mimiky, !řeči těla“ znázorní hudbu - taktuje složitější rytmické útvary - předvede taneční kroky v dvoudobém a třídobém taktu - rozezná hudebně výrazové prostředky: melodii, rytmus, tempo, dynamiku, tečkovaný rytmus - určí akordy, melodii vzestupnou a sestupnou porovnává jednotlivé skladby autorů a jejich život 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - slovní a hudební rytmus - vokální projev <u>Instrumentální činnost</u> - hudební nástroje <u>Hudebně pohybová činnost</u> - pohybové vyjádření hudby - pohybový doprovod <u>Poslechová činnost</u> - vztahy mezi tóny - orientace v hudebním prostoru - další žánry (balet, muzikál, kantáta, oratorium, fuga) - hudební dílo a jeho autor 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>T, Ú, SA-Ú (sluchová analýza – ústně)</p>	<p>OVO: 1.1, 1.3, 1.4</p> <p>OVO: 1.1, 1.3, 1.6</p> <p>Exkurze – hudební představení</p> <p>OVO: 1.1, 1.3, 1.5 PT: Multikulturní výchova – 1,4</p> <p>OVO:1.3, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8 PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1</p>

Hudební výchova tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
Žák: <ul style="list-style-type: none"> - rozšiřuje si hlasový rozsah - reprodukuje notový záznam - transponuje melodii do své hlasové polohy - předvede hru na hudební nástroje při produkci hudebních motivů - použije hudební nástroj k doprovodu pěveckých projevů - vyjádří hudbu pomocí gest, mimiky, „řečí“ těla - hudbu ztvární vlastní choreografií - poslouchané kriticky zhodnotí, rozliší a zařadí skladby jednotlivých období - slovně zhodnotí hudbu 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hlasová hygiena - orientace v notovém záznamu - rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - pěvecký projev (zpěv lidových písní) <p><u>Instrumentální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na hudební nástroje - instrumentální doprovody <p><u>Hudebně pohybová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový doprovod znějící hudby - choreografie <p><u>Poslechová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hudební dílo a jeho autor – vývojová období až po hudbu 20. století - historie populární hudby - interpretace znějící hudby 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>PP, Pís, T, SA-Ú</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.4</p> <p>OVO: 1.3 PT: Multikulturní výchova – 1,4 Mediální výchova – 1.5 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – 1</p> <p>OVO: 1.3,1.4, 1.5</p> <p>OVO: 1.5, 1.6, 1.7, 1.8</p> <p>návštěva hudebního představení (muzikál nebo opereta) spojená s prohlídkou kulturních památek s hudební minulostí (podle možností)</p>

Hudební výchova kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - transponuje melodie do své hlasové polohy - správně zachází se svým hlasem - snaží se o improvizaci v dur a moll tóninách <ul style="list-style-type: none"> - upevní a ověří si své poznatky pomocí hry na hudební nástroje - podle svých možností reprodukuje na nástroje hudební motivy nebo kratší skladby a hudební doprovody <ul style="list-style-type: none"> - rozezná a znázorní tempové a dynamické změny - reprodukuje pohyby prováděné při tanci nebo pohybových hrách <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná funkci stylů a žánrů v životě jedince i společnosti, význam hudby v kulturních tradicích národa 	<p><u>Vokální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hlasová hygiena - pěvecký projev - intonování melodií - (zpěv melodicky složitějších písní) <p><u>Instrumentální činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na hudební nástroje - instrumentální doprovody <p><u>Hudebně pohybová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové reakce na hudbu - orientace v prostoru <p><u>Poslechová činnost</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hudební styly a žánry klasické i populární hudby - hudební divadlo a film 	<p>PP, Ú</p> <p>PP</p> <p>PP</p> <p>PP, Pís, T, SA-Ú</p>	<p>OVO: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4</p> <p>OVO: 1.1, 1.3</p> <p>OVO: 1.3, 1.4, 1.5 PT: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - 1 Multikulturní výchova – 1,4 Mediální výchova – 1.5</p> <p>OVO: 1.5, 1.6, 1.7, 1.8</p> <p>návštěva hudebního představení (opera nebo koncert) – podle možností</p>

5. 14 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Tělesná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví*. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinku konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na různé sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. *Tělesná výchova* umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného požitku z pohybového výkonu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Tělesná výchova se vyučuje s ohledem na značnou rozdílnost fyziologického i mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a s ohledem na rozdílnou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností. Vzdělávací obsah předmětu je rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tématických bloků, které se meziročníkově opakují a postupně rozšiřují. Výuka probíhá odděleně, v rámci projektů školy může probíhat i koedukovaně.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	2	2	2	2

Předmět je vyučován s dotací 2 hodiny týdně. Žáci si navíc mohou zvolit nepovinný předmět Sportovní hry s 2 hodinovou dotací, žáci tedy mohou mít až 4 hodiny pohybové výuky týdně. V sekundě žáci absolvují týdenní lyžařský (snowboardový) kurz. V tercii, dle zájmu, základní vodácký či jinak zaměřený sportovní kurz. V kvartě týdenní cyklistický kurz (zde si dále osvojí základy netradičních sportů, dále základy sportovního lezení, orientačního běhu, plážového volejbalu apod.). Výuka je organizována ve sportovním areálu školy (tělocvična, atletické hřiště, posilovna).

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Tělesná výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti
- vedeme žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním v oblasti sportu a pohybové výchovy rozšiřujeme svoji kvalifikaci a svůj „pedagogický obzor“

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají

- podporujeme žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních či duševních stavů
- jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a nadhledem řešit různé problémové situace ve škole

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve vnitřním řádu školy, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožňujeme žákům podílet se na tvorbě těchto pravidel
- vedeme žáky k čestnému jednání v duchu „fair play“
- jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejnosti, sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty, netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní jednání“, pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) – volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňující vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnosti žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- učíme žáky, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské meziosobní vztahy
- jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich příčinu
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví
- nabízíme žákům vhodné pozitivní hodnoty
- v hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
- jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti, respektujeme osobnost žáka a jeho práva

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, práci netrestáme

- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně učíme žáky dodržovat organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečně sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí
- jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti, dodržujeme dané slovo, vážíme si své profese, svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy - žák

- 1.1. aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- 1.2. usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- 1.3. samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly
- 1.4. odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- 1.5. uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy - žák

- 2.1. zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- 2.2. posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy - žák

- 3.1. užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- 3.2. naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- 3.3. dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- 3.4. rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- 3.5. sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- 3.6. zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- 3.7. zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Tělesná výchova - prima až kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>ŽÁK</p> <ul style="list-style-type: none"> - změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže. - posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší...). - sestaví svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě. - používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít v denním režimu. - připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost. - sestaví si svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu. Pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví. - rozpozná význam atletiky jako vhodné průpravy pro jiné sporty. - provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony - užívá a rozpozná základní startovní povely. - užívá základy techniky osvojovaných disciplín. - aplikuje průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti. - dokáže sestavit tabuli rekordů. - zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských 	<p>ČLOVĚK A SPORT</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam biorytmů pro zdraví a pohybovou aktivitu. - pojmy osvojovaných činností. - základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení. - základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu. - zdravý životní styl. - odmítání škodlivin. <p>ATLETIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy olympijské a neolympijské disciplíny. - základní pravidla atletických soutěží. - základy techniky jednotlivých disciplín.. - průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti: běh rychlý, vytrvalostní, skok (daleký, vysoký), hod míčkem. - základy evidence výkonů. <p>MÍČOVÉ A DALŠÍ HRY</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her. 	<ul style="list-style-type: none"> - řízené měření - rozprava a diskuse - popis denního režimu - cvičení v přírodě - měření, vážení - praktická činnost - tabule rekordů - měření výkonů - rozhodování-řízení - diskuse - kontrola znalostí pravidel - praktická činnost 	<p>OVO: 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5</p> <p>OVO: 1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2.</p> <p>OVO: 1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 1.5., 2.1., 2.2., 3.1. – 3.7. po celou dobu studia</p>

<p>kontaktů.</p> <ul style="list-style-type: none"> - snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného. - rozpozná která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí. - objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her. - ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře. - provede základní údržbu náčiní a úpravu hřišť před utkáním a po utkání. - rozpozná základní herní činnosti jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře. - určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele. - rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti a samostatně posuzuje hru. <ul style="list-style-type: none"> - používá aktivně osvojované pojmy. - ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvičích. - ukáže využití gymnastické prvky a užívá a užívá při přípravě krátké sestavy. - provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem. - rozezná bezpečně základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat. <ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí zdravotní a rozvojový význam plavání. 	<ul style="list-style-type: none"> - radost ze hry, požitek, spolupráce. - význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností. - herní role a funkce. - základní pravidla sportovních her. - specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách. - příprava a organizace utkání. - úprava různých sportovních povrchů. - sportovní hry: basketbal, florbal, házená, fotbal, softbal, volejbal, vybíjená. <p>GYMNASTIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje. - záchrana a dopomoc. - akrobacie, přeskoky hrazda, kladina (dívky), kruhy. - zapojení do řízení a samostatného hodnocení kvality. - kondiční gymnastika. - různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem. - technika a estetika pohybu. - rychlostně silová cvičení. - protahovací a napínací cvičení. <p>PLAVÁNÍ (dle možnosti školy)</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam plavání pro zdraví a regeneraci - základní plavecké disciplíny - záchrana tonoucího 	<ul style="list-style-type: none"> - kontrolní činnost - závody - bodování - praktické provedení <ul style="list-style-type: none"> - plavecký test - zkouška 	
---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - používá různé plavecké způsoby, startovní skok a obrátku. - předvede první pomoc při záchraně tonoucího. - zařadí bruslení jako vhodnou pohybovou a společenskou činnost. - provede ošetření bruslí. - předvede první pomoc při úrazu na bruslích. - ukáže jednoduché prvky při jízdě. - předvede práci s hokejkou. - zařadí lyžování jako vhodnou pohybovou a společenskou činnost. - provede ošetření lyží. - předvede první pomoc při úrazu na lyžích. - ukáže jednoduché prvky při jízdě. 	<ul style="list-style-type: none"> - skok do neznámé vody BRUSLENÍ (dle možností školy) - osvojení sportu na ledě, hokej, krasobruslení. - ošetření bruslí a bot. - způsoby záchrany a přivolání pomoci. - jednoduché prvky při jízdě – jízda vpřed, vzad, obraty, zastavení, změna směru. - in – line LYŽOVÁNÍ (dle možností školy) - osvojení sportu na horách - ošetření lyží a bot - způsoby záchrany a přivolání pomoci. - základní prvky při jízdě – přívrat, odvrat, oblouky, kročny, v přívratu, carvingový. - průpravné cviky. 	<ul style="list-style-type: none"> - ukázka – hodnocení - praktické předvedení - ukázka - hodnocení - praktické předvedení 	
---	--	--	--

5. 15 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět zahrnuje velkou část průřezového tématu *Osobnostní a sociální výchova* a přebírá některá témata z *Biologie* a *Občanské nauky*. Na tento předmět navazuje integrovaný předmět *Člověk a ochrana zdraví*.

Předmět umožňuje žákům uvědomovat si rizika nezdravého životního stylu, předcházet jim, případně napravovat již vzniklé škody. V žácích je podporována zodpovědnost za své zdraví.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět je vyučován v rozsahu 2 hodin, po hodině v primě a v sekundě. Při výuce převažují aktivizující metody práce, které vedou k posilování zdravého sebevědomí, zvyšují odolnost proti stresům, přispívají k vytváření vlastních postojů, vlastních názorů a k volbě správného rozhodování. Mezi takové formy práce patří řízený rozhovor, řešení problémových úloh, modelování situací, vhodně využíváme audiovizuální pomůcky, internet, dle možností i exkurze a besedy s odborníky.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	1	1	0	0

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- učíme žáky zajímat se o stav svého psychického i fyzického zdraví
- pomáháme jim orientovat se v široké nabídce výživových a léčebných možností
- vytváříme správné návyky v boji se stresem v rámci současné společnosti

Kompetence k řešení problémů

- žáci porovnávají odborné názory, mediální tvrzení a vlastní praktické zkušenosti o člověku a jeho zdraví
- vyvozují optimální praktické postupy k ochraně vlastního zdraví
- samostatně pozorují praktické jevy a jednání lidí, která souvisejí se zdravím a ochranou před civilizačními chorobami
- získávají dostatečné množství podnětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících se zdravím člověka v jednotlivých etapách jeho života

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a srozumitelnému vyjadřování v ústním i písemném projevu
- učíme je využívat verbální i neverbální komunikaci
- ukazujeme i význam vyslechnutí ostatních

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky ke kooperaci a společnému řešení problémů
- zařazujeme do výuky práci ve dvojicích a malých skupinách
- učíme žáky vyjádřit vlastní názor a navzájem se respektovat
- podporujeme je při vytváření pozitivních vztahů k ostatním osobám

Kompetence občanské

- vedeme žáky k odpovědnosti a ochraně svého zdraví a životního prostředí
- ukazujeme jim možnosti zneužití přírodovědných poznatků
- učíme je uvědomovat si následky nezdravého životního stylu nejen pro ně, ale i pro celou společnost

Kompetence pracovní

- podporujeme využívání moderních technologií, výpočetní techniky a internetu
- učíme je pracovat přesně, pečlivě, systematicky a zdravě
- vedeme je k ochraně zdraví při práci i ve škole

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

žák

1. respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
2. vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
3. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
4. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
5. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
6. dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
7. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
8. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
9. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
10. optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
11. v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování
12. dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
13. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
14. projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

<p>hodnoty</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovná své stravovací návyky se spolužáky - zhodnotí klady a zápory vlastních návyků - posoudí, co ovlivňuje jeho stravovací návyky (rodina, reklama) - srovná a zhodnotí stravovací návyky Čechů a jiných národů - rozumí pojmům: vegetarián, vegan, makrobiotik - vyjmenuje základní možnosti úpravy potravin a zhodnotí jejich výhody a nevýhody z hlediska zdravé výživy - uvede příklady poruch příjmu potravy - popíše rizika a choroby plynoucí z nesprávné výživy <ul style="list-style-type: none"> - vyjádří svůj názor před třídou - přijímá fakt, že každý má právo na svůj názor i na sebeprosazení - vlastními slovy vysvětlí termín lidská práva - porovná, jaká práva je možné vztáhnout i na rostliny a živočichy - uvede příklady situací, kdy je vhodné používat empatii a kdy ji sám použil - diskutuje na zadané téma - v rámci dialogu je schopen aktivně naslouchat i asertivně prosazovat své názory - chápe nutnost spolupráce v rámci třídy, rodiny i širších skupin 	<p>Osobnostní a sociální rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - mezilidské vztahy - komunikace a kooperace 	<p>DC, PS, Pís, SP, ŘR, MoS, PP</p>	<p>souvislostech</p> <p>OVO: 1, 2 PT: EVVO PT Osobnostní a sociální výchova</p>
---	--	-------------------------------------	---

Výchova ke zdraví – sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí termín stres a uvede příklady stresových/krizových situací - uvědomuje si, jak reaguje ve stresových situacích - sleduje, jak ve stresu reagují ostatní - rozpozná rizika plynoucí z nepřiměřených reakcí ve stresu - vybere se z nabízených možností vhodný způsob, jak se ve stresových situacích uvolnit - uvede příklady civilizačních chorob, které mohou vznikat v důsledku stresu - vysvětlí pojem duševní hygiena, prevence, pozitivní přístup - rozpozná, které situace ho uvádějí do stresu - sestaví osobní plán na téma: Jak se vyhnout stresu - ovládá základní relaxační techniky - chápe souvislost mezi psychickou a fyzickou stránkou člověka - dokáže se svěřit okolí se svým problémem - přemýšlí o příčinách obezity v naší populaci - chápe, že přejídání může být formou řešení stresových situací - sestaví potravní pyramidu s vlastními příklady potravin v jednotlivých patrech - porovná své současné stravovací návyky s návyky z loňského roku - vysvětlí případné změny - rozpozná zdravá jídla od nezdravých - provede cvičení na pozornost, soustředění a paměť - seznámí se s možnostmi trénování těchto dovedností 	<p>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <ul style="list-style-type: none"> - stres a jeho vztah ke zdraví - civilizační choroby - bezpečné chování <p>Zdravý způsob života</p> <ul style="list-style-type: none"> - tělesná a duševní hygiena - relaxační techniky - posilování duševní odolnosti <p>Výživa a zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - poruchy příjmu potravy - stres a jeho vztah ke zdraví <p>Osobnostní rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - sebepoznání a sebepojetí - sebereflexe 	<p>MoS, T, SP</p> <p>SP</p> <p>SP, T</p> <p>PÚ, MoS</p>	<p>OVO: 3, 8, 9 PT Osobnostní a sociální výchova</p> <p>OVO: 4, 7, 8, 9</p> <p>OVO: 3, 6</p> <p>OVO: 1 PT Osobnostní a sociální výchova</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si, jaký způsob učení mu vyhovuje - vyjmenuje své silné i slabé stránky: <ul style="list-style-type: none"> a) ve škole b) v soukromém životě - srovná, jak se vnímá on sám a jak ho vnímá okolí - chápe nutnost sebeovládání - analyzuje modelové konfliktní situace - přemýšlí o příčinách konfliktů a hledá různé možnosti jejich řešení - stanoví si cíl a naplňuje postupné kroky k jeho dosažení - sestaví svůj žebříček hodnot - porovná ho s hodnotami ostatních - analyzuje, jak se hodnoty člověka projevují v jeho chování - rozumí pojmům odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování - komunikuje s ostatními a snaží se je přesvědčit o svém názoru - zkoumá, jak snadno si nechá svůj názor ovlivnit - hledá možnosti řešení modelových situací - sehraje modelové dialogy - pozoruje komunikační schopnosti spolužáků a srovnává je se svými - srovná význam verbální a neverbální složky komunikace - seznámí se s možnostmi rozvíjení komunikačních schopností - respektuje pravidla dialogu a chápe význam naslouchání - vyhledá si argumenty pro určitý názor, prezentuje názor před třídou a dokáže si ho obhájit za využití nabytých komunikačních dovedností 	<ul style="list-style-type: none"> - zvládání problémových situací - plánování Morální rozvoj - zaujímání hodnotových postojů Sociální rozvoj - různé způsoby komunikace - pozorování a naslouchání - rétorika - komunikace a kooperace 	<p>SP, MoS</p> <p>MoS, PP</p>	<p>OVO: 1, 13</p> <p>PT Osobnostní a sociální výchova</p> <p>OVO: 5, 13,</p>
---	--	--	---

5. 16 Člověk a ochrana zdraví

Charakteristika integrovaného předmětu

Vyučovací předmět *Člověk a ochrana zdraví* je integrovaným předmětem, který je určený pro tercii. Propojuje v sobě témata vzdělávacích oborů *Přírodopis* a *Výchova ke zdraví* - Biologie člověka, Obecná biologie a genetika, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Zdravý způsob života a péče o zdraví, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, Hodnota a podpora zdraví, Osobnostní a sociální rozvoj. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vyučovacích předmětů *Biologie* a *Výchova ke zdraví*, které se samostatně vyučují v primě a sekundě, Biologie dále pokračuje v kvartě. Vyučovací předmět přináší základní poznatky o stavbě a funkcích lidského těla a o dědičnosti. Důležitým cílem je vytvářet u žáků pocit zodpovědnosti za vlastní zdraví, žáci získávají znalosti i dovednosti důležité při ochraně svého zdraví i zdraví i druhých. Do integrovaného předmětu jsou začleněna i některé okruhy průřezového tématu *Osobnostní a sociální výchova* a *Mediální výchova*.

Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného předmětu

Vyučovací předmět je realizován v rozsahu 3 vyučovacích hodin, 1 hodina je z časové dotace oboru *Výchova ke zdraví*, 2 z časové dotace oblasti *Člověk a příroda*. Na jednu hodinu týdně je třída plněná.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	3	0

Vzdělávací obsah integrovaných témat se neodděluje, je žákům předáván v širších souvislostech. Při výuce převažují aktivizující metody práce, které vedou k posilování zdravého sebevědomí, zvyšují odolnost proti stresům, přispívají k vytváření vlastních postojů, vlastních názorů a k volbě správného rozhodování. Mezi takové formy práce patří řízený rozhovor, řešení problémových úloh, modelování situací, vhodně využíváme audiovizuální pomůcky, internet, dle možností i exkurze a besedy s odborníky.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- žáci se zajímají o problematiku biologie člověka i jeho zdraví
- vyhledávají informace ze spolehlivých informačních zdrojů
- získané informace dokáží uplatnit při ochraně vlastního zdraví

Kompetence k řešení problémů

- žáci porovnávají odborné názory, mediální tvrzení a vlastní praktické zkušenosti o člověku a jeho zdraví
- vyvozují optimální praktické postupy k ochraně vlastního zdraví
- samostatně pozorují praktické jevy a jednání lidí, která souvisejí se zdravím a ochranou před civilizačními chorobami
- získávají dostatečné množství podnětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících se zdravím člověka v jednotlivých etapách jeho života

Kompetence pracovní

- umí chránit své zdraví při práci a zájmové činnosti
- dodržuje pravidla bezpečnosti práce

Kompetence komunikativní

- žáci rozumí textům a obrazovému materiálu, který souvisí s problematikou lidského zdraví a biologie člověka, umí je popsat vlastními slovy, ale dostatečně jasně, srozumitelně a odborně správně
- formulují vlastní názory k problematice zdraví, tyto názory umí přednést a obhájit

Kompetence sociální a personální

- využívají situací, které vedou k vědomí odlišnosti i jedinečnosti každého člověka, posilují vlastní sebedůvěru a vědomí vlastních možností při ovlivnění osobního zdraví
- vzájemně se respektují
- utvářejí pozitivní vztahy k ostatním osobám, učí se vhodně chovat k osobám opačného pohlaví

Kompetence občanské

- správně chápou práva a povinnosti, které souvisejí se zdravím, partnerskými a rodinnými vztahy
- umí řešit modelové situace k prokázání praktických dovedností ochránit vlastní zdraví, zdraví ostatních osob
- učí se chovat v krizových situacích, situacích hrubého zacházení a podobně

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

žák

1. respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)
2. vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
3. vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví; dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
4. usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
5. vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
6. dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
7. uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
8. projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
9. samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
10. optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
11. v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování

12. dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
13. vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
14. projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

žák

- 5.1. určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- 5.2. orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- 5.3. objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- 5.4. rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby
- 5.5. aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Člověka a ochrana zdraví - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí postavení člověka v systému živých organismů - srovnává anatomické a morfologické znaky lidoopů a různých hominidů - vytkne lidské znaky na kostře člověka - určí podle obrázků, mikrofotografií základní lidské tkáně - rozliší jednotlivé typy kostí a kostních spojení - na kostře určí a popíše důležité kosti - porovná mužskou a ženskou lebku - vysvětlí, jak vznikají vývojové vady a onemocnění opěrné soustavy - předvede ošetření zlomeniny - umí ošetřit poraněný kloub - popíše činnost příčně pružného svalu - určí základní svaly hlavních svalových skupin a jejich funkci - zdůrazní význam pohybu, posilovacích a relaxačních cvičení pro správnou funkci pohybového aparátu, předvede některé cviky - vysvětlí, jaké funkce má krev a další tělní tekutiny - ukáže význam laboratorních krevních zkoušek - objasní základní principy imunitních reakcí - ukáže význam očkování, uvede příklady chorob, proti kterým je očkovan - vysvětlí podstatu krevních skupin 	<p>Člověk – jeden ze živočichů</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyšší primáti - hominidi (Australopithecus, Homo) - lidská plemena <p>Tkáně</p> <p>Kosterní soustava</p> <ul style="list-style-type: none"> - poruchy opěrné a pohybové soustavy - první pomoc při zlomeninách <p>Svaly</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba a činnost kosterního svalu - svaly hlavních svalových skupin - testovací cviky, posilovací a relaxační cvičení <p>Tělní tekutiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - složení a funkce krve - imunita, očkování - krevní skupiny a Rh- faktor 	<p>ŘR, SP, R, PS,T,Ú, PÚ</p> <p>ŘR, Lab</p> <p>ŘR, PS, SP, Lab, Pok, T,Ú</p> <p>ŘR, PS, T, Ú</p>	<p>OVO: 5.2</p> <p>OVO: 5.1</p> <p>OVO: 5.1 5.4 5.5 VkZ 14</p> <p>OVO: 5.1 5.4</p>

<ul style="list-style-type: none"> - porovná stavbu jednotlivých typů cév - určí polohu srdce, objasní jeho stavbu a vysvětlí jeho práci - umí změřit TF, ví, jakých hodnot dosahuje TK - vysvětlí, jak se projevují různá onemocnění srdce a cév - uplatňuje (v mezích možností) zásady správného životního stylu jako prevenci vzhledem ke kardiovaskulárním chorobám - zná rizika přenosu HIV a onemocnění AIDS, vysvětlí pojmy rizikové chování, bezpečnější sex - umí – na modelovém příkladu – poskytnout 1. pomoc při různých typech krvácení - určí polohu a objasní funkci jednotlivých orgánů dýchací soustavy - vysvětlí příčiny onemocnění DS - předvede umělé dýchání z plic do plic na resuscitační loutce - zná rizika kouření i pasivního kuřáctví - určí polohu, objasní stavbu a funkci orgánů v trávicí soustavě - vysvětlí, kde dochází k jednotlivým procesům zpracování potravy a trávení - ukáže příčiny onemocnění v TS, ví o jejich nebezpečí, umí uplatňovat preventivní opatření - zná a dle možností uplatňuje zásady správné výživy - vysvětlí rozvoj civilizačních chorob jako důsledek nesprávného stravování 	<p>Krevní oběh</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba srdce a cév - funkce srdce - TF, TK <p>Onemocnění krve, srdce a cév</p> <ul style="list-style-type: none"> - chudokrevnost, leukemie, hemofilie, alergie - onemocnění srdce a cév - HIV/AIDS - 1. pomoc při krvácení <p>Dýchací soustava (DS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dýchací cesty, stavba a funkce plic - zevní a vnitřní dýchání - obranné reflexy - onemocnění plic a dýchací soustavy - kouření, rizika kouření <p>Anatomie a fyziologie trávicí soustavy (TS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba a funkce orgánů TS - onemocnění TS - proces trávení a vstřebávání metabolismus živin <p>Zásady správné výživy</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní potraviny, další složky potravy - výživa a civilizační choroby - obezita, onemocnění kardiovaskulárního aparátu, onemocnění zubů, nádory - poruchy příjmu potravy (obezita, redukční diety, anorexie, bulimie) - pohybový režim jako preventivní ochrana zdraví a předcházení obezity 	<p>ŘR, SP, R, T,Ú, PÚ</p> <p>ŘR, SP, PS, R, T,Ú, PÚ, Lab, Pok</p> <p>ŘR, SP, PS, PÚ, R, Lab, Pok, T,Ú</p> <p>ŘR, SP, PS, PÚ, R, Pro, T, Ú, Lab, Pok</p>	<p>OVO: 5.1 5.4 VkZ 7</p> <p>OVO: 5.1, 5.4, 5.5 VkZ 7, 11, 14</p> <p>PT: Mediální výchova (práce s informacemi)</p> <p>OVO: 5.1, 5.4, 5.5 VkZ 7, 8, 12, 14,</p> <p>OVO: 5.1, 5.4 VkZ 4, 5, 6, 7, 8, PT: Mediální výchova (vnímání mediálních sdělení) Projekt např. využití materiálů k filmu Super Size Me</p>
--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí stavbu a funkci orgánů vylučovací soustavy - podle obrázku popíše schéma nefronu - uvede příklady onemocnění VS a možnosti jejich léčby - vysvětlí, proč se provádí základní biochemická vyšetření moči - vysvětlí stavbu a význam kůže - uvede základy hygieny a péče o kůži, umí je uplatnit v praxi - umí poskytnout první pomoc při povrchových poraněních kůže - objasní podstatu řízení lidského organismu - porovná řízení nervové a látkové - vyjmenuje žlázy s vnitřní sekrecí a jejich působky - zná onemocnění spojená se sníženou/zvýšenou činností žláz s vnitřní sekrecí - popíše schéma jednoduchého reflexu - popíše stavbu a funkci orgánů v CNS - jednoduše vysvětlí činnost obvodového nervstva - dodržuje zásady hygieny duševní činnosti - ukáže příklady poruch a onemocnění nervové soustavy - vysvětlí stavbu a funkci smyslových orgánů - zdůrazní význam jednotlivých smyslových orgánů a možnosti jejich poškození - ví, jak se chránit před hlukem z prostředí - určí polohu, objasní stavbu pohlavních 	<p>Stavba a funkce vylučovací soustavy (VS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ledviny, močové cesty - schéma nefronu - onemocnění VS - vyšetření moči <p>Stavba a význam kůže</p> <ul style="list-style-type: none"> - kůže a kožní útvary - kožní onemocnění - péče o kůži - povrchová poranění a první pomoc <p>Řízení lidského těla</p> <ul style="list-style-type: none"> - hormonální a nervové řízení - CNS - obvodové nervstvo <p>Hygiena duševní činnosti</p> <p>Poruchy a onemocnění nervové soustavy</p> <p>Smyslové orgány</p> <ul style="list-style-type: none"> - zrak, stavba a funkce oka - sluch, ucho - chemické smysly - kožní čítí - význam bolesti pro člověka - poruchy smyslových orgánů, jejich léčení, korekce vad <p>Pohlavní soustava a rozmnožování</p> <ul style="list-style-type: none"> - anatomie a fyziologie rozmnožovací 	<p>ŘR, SP, R, T, Ú</p> <p>ŘR, SP, PS, PÚ, T, Ú</p> <p>ŘR, SP, PS, R, T, Ú, PÚ</p> <p>ŘR, SP, PS, R, T, Ú Lab, Pok, PÚ</p> <p>ŘR, SP, PS, R, T, Ú, PÚ, Pro</p>	<p>OVO: 5.1, 5.4</p> <p>OVO: 5.1, 5.4, 5.5 VkZ 4, 7, 14</p> <p>PT: Mediální výchova (vliv reklamy)</p> <p>OVO: 5.1, 5.4 VkZ 3, 4, 5, 9</p> <p>OVO: 5.1, 5.4</p>
---	--	---	--

<p>orgánů mužů a žen</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rizika předčasného zahájení pohlavního života a promiskuitního způsobu života - přijímá zodpovědnost za bezpečné sexuální chování - objasní rizika předčasného ukončení těhotenství, vyvozuje z nich závěry pro osobní život - odpovídajícím způsobem reaguje na změny spojené s vlastním dospíváním - chová se kultivovaně k osobám opačného pohlaví - orientuje se v problematice lidského rozmnožování - popíše jednotlivé etapy zárodečného a plodového období a průběh porodu - zná základní potřeby těhotné ženy - popíše potřeby člověka v jednotlivých etapách lidské ontogeneze - dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika užívání drog - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při setkání se sociálně patologickými jevy ve škole i v mimoškolním prostředí - v případě potřeby umí vyhledat odbornou pomoc - samostatně využívá osvojené relaxační techniky k regeneraci organismu, překonání únavy a jako prevenci stresu 	<p>soustavy</p> <ul style="list-style-type: none"> - plánované těhotenství, asistovaná reprodukce - žena v těhotenství - základní péče o novorozence, kojence - stadia lidské ontogeneze, puberta, stárnutí, smrt - biologická, psychická a sociální rizika předčasného zahájení sexuálního života a umělého přerušování těhotenství - sexuálně přenosné choroby <p>Člověk a drogy</p> <ul style="list-style-type: none"> - alkoholismus, kofeinismus, nikotinismus - nelegální drogy, jejich užívání a možná rizika - prevence, léčba drogově závislých <p>Režim dne</p> <ul style="list-style-type: none"> - stres, stresové faktory - vyrovnávání se se stresem - relaxace - odpočinek, spánek 	<p>ŘR, SP, PS, PÚ</p> <p>ŘR, SP, PS, PÚ</p>	<p>OVO: 5.1, 5.3, 5.4 VkZ 3, 5, 7, 8, 10, 11</p> <p>PT: Osobnostní a sociální výchova Osobnostní a morální rozvoj Mediální výchova – vnímání a interpretace mediálního sdělení, realita x mediální sdělení</p> <p>Dle možností: Doporučená spolupráce s gynekologem nebo pediatrem Projekt Miminka</p> <p>OVO: 5.4, 5.5 VkZ 4, 8, 12 PT: Osobnostní a sociální výchova (sociální rozvoj, mezilidské vztahy, morální rozvoj) Mediální výchova (tvorba mediálního sdělení) PT: Osobnostní a sociální výchova (Psychohygienu) VkZ 3, 4, 9</p>
---	--	---	--

5. 17 Informatika

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět *Informatika* vychází ze vzdělávací oblasti *Informační a komunikační technologie* a integruje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce, Využití digitálních technologií*. Je určen všem žákům primy, sekundy a kvarty osmiletého gymnázia v rozsahu 1 hodina týdně v primě, 1 hodina v sekundě a 1 hodina v kvartě.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	1	1	0	1

Výuka probíhá v počítačových učebnách. Žáci jsou rozděleni do skupin tak, aby každý pracoval samostatně na svém počítači. Informatika umožňuje žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti, získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky, seznámit se s moderními informačními technologiemi a orientovat se ve světě informací. Informatika podporuje u žáků kreativitu při práci s informacemi a jejich využití v dalším vzdělávání i v praxi. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou efektivního rozvíjení profesní a zájmové činnosti. Předmět Informatika je v základním vzdělávání založen na aktivních činnostech žáků s informacemi, zejména rychlého vyhledávání a následného zpracování informací do požadované podoby. Umožňuje realizovat samostatnost i spolupráci žáků a pracovat efektivně. Dovednosti získané v rámci Informatiky lze aplikovat ve všech oblastech základního vzdělávání. Tím překračuje rámec jediného předmětu a stává se součástí všech odborných vzdělávacích disciplín. Součástí výuky mohou také být besedy, exkurze apod., které se mohou realizovat mimo budovu školy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- porovnává dosažené znalosti a zkušenosti u žáků, hodnotí proces zpracování informací a vhodnost volby způsobu a prostředí, porovnává výsledky práce žáků navzájem a konfrontuje je s obecně platnými zásadami, formuluje závěry formou vlastních prezentací a tím vede žáky k samostatné práci i spolupráci

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- požadavkem jasných formulací vede žáky ke schopnosti přesně analyzovat požadavky, formulovat případné dotazy, volit vhodné informační prostředky a využívat je v interakci s počítačem (algoritmizace)

Kompetence komunikativní

Učitel:

- využíváním počítače a dalších periferních zařízení zvyšuje organizaci a efektivitu práce-zařazováním individuální i skupinové výuky vede žáky k dovednosti podřídit se zájmu skupiny, chápat odpovědnost jednotlivce za výsledky při zpracování dílčích úkolů a potřebu efektivní spolupráce při zpracování celkových výsledků a tvorbě obecných závěrů

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- předvádí žákům způsoby práce s informacemi, jejich zdroji (ověřování správnosti) a upozorňuje na obecně platné zásady práce s daty

Kompetence občanské

Učitel:

- šetrným a ohleduplným zacházením s výpočetní technikou učí zodpovědnosti za svěřený majetek

Kompetence pracovní

Učitel:

- podporuje práci s technickými pomůckami – osobní počítač, kalkulačka, scanner, tiskárny, digitální fotoaparát, atp. – a tak je jeho práce efektivnější a organizace činností racionálnější - vyžaduje výsledky zpracovávat do tabulek, grafů, přehledů a prezentací, využívá funkce informatiky jako prostředku nejen ke zpracování informací, ale i k modelování přírodních a sociálních jevů a procesů

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- 1.1. ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy

žák

- 2.1. ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací
- 2.2. uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem
- 2.3. pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví
- 2.4. používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji
- 2.5. zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Očekávané výstupy

žák

1. ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky
2. propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
3. pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava
4. ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
5. dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

Informatika – prima

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá a obsluhuje počítač na uživatelské úrovni včetně tiskárny, kopírky a různých typů paměťových médií. - dodržuje bezpečnost a hygienu práce s počítačem - používá správnou terminologii. - pracuje v prostředí Windows, ovládá a běžně používá PC - pomocí počítače zpracovává informace z různých zdrojů – místní disk, školní síť a internet. - pracuje s informacemi v souladu se zákonem o duševním vlastnictví. - používá ke komunikaci elektronické zprávy na úrovni uživatelského prostředí i webového rozhraní. - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem. Edituje vyhledané informace - rozlišuje typy dat a operace s nimi. - využívá veškerých svých dovedností a možností dostupného vybavení 	<ul style="list-style-type: none"> - schéma počítače - periferní zařízení - hardware, software - operační systém - multimédia - software školního PC - Windows, plocha, práce s okny, správa dat – složky a soubory - síť – rozdělení, základní příkazy, principy přenosu informací, adresy - internet – činnost, informační zdroje a instituce, informační etika - elektronická pošta, zpráva s přílohou - vyhledávače - textové editory – zápis, úprava a tisk textu - objekty v textu – editace - zpracování projektu na dané téma - zdroje a výběr informací - zpracování dat - interpretace a obhajoba prezentace 	<p>PP</p>	<p>OVO: 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5</p>

Informatika – sekunda

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - respektuje principy a funkce elektronických konferencí, chatu, sociálních sítí - používá počítač k editaci, tvorbě souborů podle použití. - tabeluje různé typy informací, vytváří k tabulce nebo její části vhodný graf. - propojuje dokumenty, používá křížové odkazy. - sleduje změny, reviduje. - rozlišuje typy dat a operace s nimi. - vytváří jednoduché vzorce, používá funkce, které zpracovává i graficky. - využívá veškerých svých dovedností a možností dostupného vybavení pro jiné přístupy k učení a použití nových modelů učení. - zpracovává projekt na zvolené téma. - ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich vzájemnou návaznost. 	<ul style="list-style-type: none"> - internet – činnost, informační zdroje a instituce, informační etika - přílohy a komprimace - tabulkový kalkulátor - prostředí - základní datové struktury - jednoduché funkce a grafy - motivační ukázky dalších možností tabulkového kalkulátoru - počítačová grafika a prezentace - rastrový obrázek - formáty ukládání (BMP, GIF, JPG,) - získání, úpravy obrázků a použití obrázku v dokumentu - počítačová prezentace - zpracování projektu na dané téma 	<p>PP</p>	<p>OVO: 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5</p>

Informatika – kvarta

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá pokročilé funkce, umí vytvářet složitější grafy - pracuje s databází, využívá složitější databázové funkce - pracuje s kontingenční tabulkou, dovede vytvořit a vyplnit formulář - pracuje s obrázky - rozlišuje typy souborů, vhodně volí prostředí pro editaci obrázků a tyto pak upravuje. - věnuje pozornost přípravě materiálu pro tvorbu prezentace. - zpracovává projekt na zvolené téma. - ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich vzájemnou návaznost. 	<ul style="list-style-type: none"> - tabulkový kalkulátor – rozšiřující témata - vektorový obrázek (základní objekty, kreslení objektů, změna polohy a velikosti objektů) - základní vlastnosti objektů (obrys a výplň, vlastnosti textu) - uspořádání objektů (zarovnání a řazení objektů) - praktické příklady (objekty, vizitka, leták, obal CD, inzerát, kliparty) - barevná schémata, působení barev, základní pravidla kompozice - animace obrázků (bannery) 	<p>PP, R, projekt</p>	<p>OVO: 1.1, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5</p>

5. 18 Projekty v angličtině

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět *Projekty v angličtině* je zařazen do výuky ve druhém ročníku nižšího stupně gymnázia. Vychází z obsahu vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*, vzdělávacího oboru *Cizí jazyk* a navazuje na výuku *Anglického jazyka*.

Výuku *Projekty v angličtině* absolvují žáci, kteří si tento předmět zvolí mezi ostatními volitelnými předměty. Časová dotace je jedna hodina týdně.

Náplň *Projekty v angličtině* navazuje na látku probíranou v příslušných ročnících nižšího gymnázia (tzn. primy – sekundy). Projekty jsou krátkodobé, zaměřené na aktuální témata vyučovacích hodin. Jejich cílem je rozvíjet kreativitu studentů, schopnost čerpat informace z různých zdrojů a spolupráci ve skupinách. Účast na hodinách co nejvíce rozvíjí aktivitu a samostatnost žáků, zároveň náměty nebudou natolik obtížné, aby znemožnili účast na hodině žákům středního nadání. Výuka předmětu je vedena v anglickém jazyce, popřípadě mateřském jazyce. Výstupy žáků jsou výhradně v anglickém jazyce. V předmětu *Projekty v angličtině* jsou realizovány mezipředmětové vztahy. Žáci využívají grafické kompetence, práce s mapou a schémata, znalostí informačních technologií a práci s médií. Skupiny pracují v běžných či jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Učitelé nepostupují podle jednotné učebnice, ale volí si kombinaci výukových materiálů optimální pro danou skupinu tak, aby bylo co nejefektivněji dosaženo požadovaných výstupů. Do výuky jsou zařazovány i vhodné počítačové programy, práce s internetem a různé tištěné i audiovizuální autentické materiály.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	1/1	0	0

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Učitel:

- pravidelně do hodin zařazuje skupinovou i samostatnou práci s různými výstupy a žáky vede k tomu, aby je využívali
- zadává žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (internet, literatura, mapa)
- hodnotí práci žáků a učí žáka pracovat s chybou
- vede žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání
- na praktických příkladech vysvětluje smysl a cíl učení a posiluje pozitivní vztah k učení
- učí trpělivosti, toleranci

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- vytváří praktické problémové úlohy a situace, se kterými se žáci mohou setkat v praktickém životě (rozhovory v různých kontextech, poslech neznámých mluvčích) a učí žáky problémy řešit pomocí metody hraní rolí
- vyžaduje po žácích zřetelnou argumentaci při vyjadřování názorů
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporuje týmovou práci při řešení problémů
- podporuje využívání moderní techniky

Kompetence komunikativní :

Učitel:

- rozvoj komunikativní kompetence je obsažen v samé podstatě předmětu Konverzace v angličtině
- rozvíjí schopnosti žáka prezentovat své názory a myšlenky
- nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím (dle možnosti)
- klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- podporuje integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- připravuje žáky na komunikaci s jinými lidmi, na naslouchání druhým
- nacvičuje nonverbální komunikaci společně s žáky

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- zařazuje do hodin kooperativní vyučování a týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí
- rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- nacvičuje s žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňuje v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu

Kompetence občanské:

Učitel:

- zadává referáty a mluvní projevy, aby žáci museli formulovat vlastní postoje, hájit svá práva a práva ostatních a sledovat dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu
- vede žáky k sebeúctě a k úctě k druhým
- neustále monitoruje chování žáků, včas přijímá účinná opatření
- vede žáky k aktivní ochraně zdraví a k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní:

Učitel:

- napomáhá žákům používat při práci vhodné pomůcky a technologie (různé druhy slovníků a jejich specifika, počítačový výukový software apod.)
- zadáváním domácích úkolů vytváří u žáka pravidelné studijní a pracovní návyky a pomáhá žákovi s výběrem vhodného způsobu zaznamenávání a učení slovní zásoby

Projekty v angličtině

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledá informace o slavném vynálezu či vynálezci - zdůvodní, proč je vynález či vynálezce důležitý - aplikuje pravidla pro určování časových údajů - napíše o vynálezu/vynálezci základní údaje a doplní je obrázky - popíše cíl své cesty, vysvětlí svůj výběr - sestaví seznam potřebných věcí pro expedici/výlet - napíše dopis kamarádovi, ve kterém ho pozve na expedici/výlet - sestaví otázky pro spolužáky, otázky položí a odpovědi spolužáků zpracuje - umí popsat obrázky, které zobrazují pomůcky potřebné pro expedici - sdělí výhody a nevýhody jednotlivých způsobů cestování - vystříhne z časopisu obrázek nebo sám namaluje slavnou osobnost - popíše fyzický vzhled osoby - sdělí důležitá fakta ze života slavné osobnosti - nakreslí mapu vybrané země - popíše důležitá města - zakreslí nejdelší řeku, nejvyšší horu, největší jezero apod. - najde obrázky zajímavých míst nebo je sám nakreslí a napíše stručný text o vybrané zemi - popíše současnou módu svých spolužáků - navrhne obrázek a slogan svého trička - nakreslí obrázek a slogan na tričko 	<p>Slavní vynálezci a vynálezy</p> <p>Plánování expedice/výletu</p> <p>Slavní lidé</p> <p>Moje země</p> <p>Módní návrhářství</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve skupinách (PS) - problémové úlohy /PÚ) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) - diskuze - popis s demonstrací (PD) - práce ve dvojicích (Pv2) - test (T) - ústní zkoušení (Ú) 	<p>Navazuje na OVO AJ: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - stanoví cenu trička - pohovoří o výběru obrázku a sloganu na tričko před svými spolužáky, tričko spolužákům ukáže a popíše - rozšíří svoji slovní zásobu v oblasti druhů/typů škol, školních předmětů a některých pomůcek používaných při výuce - připraví brožuru o své škole - nakreslí a popíše logo nebo obrázek své školy - popíše své oblíbené/neoblíbené předměty a svůj výběr zdůvodní - zjistí údaje o počtu žáků, tříd a učitelů ve škole - vyjádří proč má/nemá rád svou školu - využije svých znalostí o kultuře a životě v anglicky mluvících zemích z hodin anglického jazyka a také znalostí informačních technologií a práci s médii - shromáždí zeměpisná data a pracuje s mapou Austrálie - popíše zajímavá místa a města, na mapě zakreslí a ukáže nejdelší řeku, nejvyšší horu, největší jezera, národní parky - zjistí informace o populaci, měně a jazyce - popíše obrázky zajímavých míst a zvířat typických pro Austrálii - vybere si oblíbený časopis, vysvětlí, proč ho má rád a doporučí ho ostatním - uvede frekvenci vydávání časopisu a jeho cenu - vysvětlí, pro koho je časopis určen, popíše hlavní náplň článků - vybere si jeden z článků a napíše stručný obsah článku 	<p>Naše škola</p> <p>Austrálie</p> <p>Časopis</p>		<p>PT:</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět
--	--	--	--

5. 19 Konverzace v angličtině

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět *Konverzace v angličtině* je zařazen do výuky ve druhém ročníku nižšího stupně gymnázia. Vychází z obsahu vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*, vzdělávacího oboru *Cizí jazyk* a navazuje na výuku *Anglického jazyka*.

Výuku *Konverzace v angličtině* absolvují žáci, kteří si tento předmět zvolí mezi ostatními volitelnými předměty. Časová dotace je jedna hodina týdně.

Náplň *Konverzace v angličtině* navazuje na látku probíranou v příslušných ročnících nižšího gymnázia (tzn. primy – sekundy). Účast na hodinách co nejvíce rozvíjí aktivitu a samostatnost žáků, zároveň náměty nebudou natolik obtížné, aby znemožnili účast na hodině žákům středního nadání. Výuka předmětu je vedena v anglickém jazyce, popřípadě mateřském jazyce. Skupiny pracují v běžných či jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Učitelé nepostupují podle jednotné učebnice, ale volí si kombinaci výukových materiálů optimální pro danou skupinu tak, aby bylo co nejefektivněji dosaženo požadovaných výstupů. Do výuky jsou zařazovány i vhodné počítačové programy, práce s internetem a různé tištěné i audiovizuální autentické materiály.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	1/1	0	0

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Učitel:

- pravidelně do hodin zařazuje skupinovou i samostatnou práci s různými výstupy a žáky vede k tomu, aby je využívali
- zadává žákům úkoly, aby samostatně vyhledávali a třídili informace z různých zdrojů (internet, literatura, mapa)
- hodnotí práci žáků a učí žáka pracovat s chybou
- vede žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání
- na praktických příkladech vysvětluje smysl a cíl učení a posiluje pozitivní vztah k učení
- učí trpělivosti, toleranci

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- vytváří praktické problémové úlohy a situace, se kterými se žáci mohou setkat v praktickém životě (rozhovory v různých kontextech, poslech neznámých mluvčích) a učí žáky problémy řešit pomocí metody hraní rolí
- vyžaduje po žácích zřetelnou argumentaci při vyjadřování názorů
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporuje týmovou práci při řešení problémů
- podporuje využívání moderní techniky

Kompetence komunikativní :

Učitel:

- rozvoj komunikativní kompetence je obsažen v samé podstatě předmětu Konverzace v angličtině
- rozvíjí schopnosti žáka prezentovat své názory a myšlenky
- nacvičuje s žáky vystupování před kolektivem nebo rodilým mluvčím (dle možnosti)
- klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- podporuje integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- připravuje žáky na komunikaci s jinými lidmi, na naslouchání druhým
- nacvičuje nonverbální komunikaci společně s žáky

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- zařazuje do hodin kooperativní vyučování a týmovou práci, při které žáci procvičují osvojené jazykové prostředky a nacvičují hraní rolí
- rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- nacvičuje s žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňuje v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu

Kompetence občanské:

Učitel:

- zadává referáty a mluvní projevy, aby žáci museli formulovat vlastní postoje, hájit svá práva a práva ostatních a sledovat dění ve třídě, škole, v místě bydliště a v celé společnosti
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu
- vede žáky k sebeúctě a k úctě k druhým
- neustále monitoruje chování žáků, včas přijímá účinná opatření
- vede žáky k aktivní ochraně zdraví a k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní:

Učitel:

- napomáhá žákům používat při práci vhodné pomůcky a technologie (různé druhy slovníků a jejich specifika, počítačový výukový software apod.)
- zadáváním domácích úkolů vytváří u žáka pravidelné studijní a pracovní návyky a pomáhá žákovi s výběrem vhodného způsobu zaznamenávání a učení slovní zásoby

Konverzace v angličtině

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže mluvit a důležitých událostech ve své rodině - umí sestavit rodinný strom (jednoduchý rodokmen) a pojmenovat jednotlivé členy rodiny - rozšíří si svoji slovní zásobu v oblasti příbuzenských vztahů a přídavných jmen, která popisují vzhled a vlastnosti osob - popíše vzhled členů rodiny při povídání nad rodinnými fotografiemi - sdělí základní představu o vlastní budoucí rodině - umí pojmenovat různé aktivity a o svých oblíbených činnostech popovídat - dokáže porovnat různé aktivity a popovídá o významu jednotlivých činností - sestaví otázky pro spolužáky, otázky položí a odpovědi spolužáků zpracuje - umí popsat obrázky, které zobrazují různé aktivity volného času - najde na mapě anglicky mluvící země, zapojí se do diskuse na téma „Proč se lidé stěhují do jiné země?“ - rozšíří si svoji slovní zásobu v oblasti dopravních prostředků - aplikuje pravidla pro tvoření druhého a třetího stupně přídavných jmen a porovná jednotlivé dopravní prostředky - sdělí výhody a nevýhody jednotlivých způsobů cestování - na základě instrukcí se dokáže pohybovat po městě - umí dát instrukce spolužákovi, který se podle nich pohybuje po městě 	<p>Moje rodina</p> <p>Volný čas</p> <p>Cestování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve skupinách (PS) - problémové úlohy (PÚ) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) - diskuze - popis s demonstrací (PD) - práce ve dvojicích (Pv2) - test (T) - ústní zkoušení (Ú) 	<p>Navazuje na OVO AJ: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - popíše dům/byt a místnosti v něm - pojmenuje nábytek v jednotlivých místnostech, popíše jeho pozici - popíše umístění věcí a objektů v jednotlivých místnostech - pohovoří o svém pokoji a věcech, které má/nemá rád ve svém pokoji - rozšíří svoji slovní zásobu v oblasti druhů/typů škol, školních předmětů a některých pomůcek používaných při výuce - umí se zeptat a odpovědět na otázky, které se týkají oblíbených/neoblíbených předmětů a oblíbených/neoblíbených učitelů - dokáže popsat školu a uvést informace o počtu žáků, tříd a učitelů ve škole - rozšíří svoji slovní zásobu v oblasti druhů zaměstnání - dokáže vyjádřit čím by chtěl být a proč - dokáže porovnat různá povolání a mluvit o jejich výhodách a nevýhodách - popovídá o zaměstnání členů své rodiny - žák rozumí jednoduché předpovědi počasí a sám dokáže jednoduchou předpověď vytvořit - dokáže pojmenovat a popsat některá domácí, volně žijící zvířata či zvířata ze zoologických zahrad - dokáže se zeptat spolužáků na jejich oblíbené zvíře - pohovoří o svém oblíbeném zvířeti - dokáže mluvit o obrázcích se zvířaty a popsat je 	<p>Náš dům/byt</p> <p>Naše škola</p> <p>Svět práce</p> <p>Příroda</p>		<p>PT:</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět
---	--	--	--

5. 20 Cvičení z českého jazyka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cvičení z českého jazyka je vyučovací předmět, který si žák v tercii vybere z nabízených volitelných předmětů. Je určený pro žáky, kteří mají mimořádný zájem o český jazyk a chtějí získat o něm hlubší teoretické znalosti a také zvýšit jazykovou kulturu svých projevů písemných i ústních. Cílem předmětu je uspokojovat zájem žáků o hlubší poznání českého jazyka, o jeho dokonalejší ovládnutí, o doplnění a prohloubení znalostí, dovedností získaných v hodinách českého jazyka a nadto v nich tento zájem dále podněcovat, vést je k systematickému studiu jazykové literatury i k vlastnímu promýšlení jazykových otázek, seznámit je s elementárními metodami lingvistického bádání.

Obsahové, časové organizační vymezení předmětu

Cvičení z českého jazyka je zařazeno jako volitelný předmět do teorie v rozsahu 1 hodina týdně.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	1	0

Hlubší teoretické poznání jazyka je třeba aplikovat na jazykovou praxi účastníků cvičení všude, kde je to možné. Žáci se přesvědčují o praktickém významu jednotlivých poznatků, ukládají se jim k řešení příslušné jazykové úkoly a vedou se k účinnému využívání nových poznatků o jazyce ve vlastní vyučovací praxi.

Ve cvičení se ve všech typech činností co nejvíce uplatňuje samostatná práce žáků. Žáci se učí pracovat s odbornou, populárněvědeckou a popularizační literaturou odpovídající vědomostem žáků. Další častou formou je jazyková a stylistická analýza úryvků z umělecké literatury, písemných a ústních projevů z oblasti ostatních funkčních stylů (stylu prostě sdělovacího, prakticky odborného, z vědeckého a publicistického), zaměřená především na způsob využívání jazykových prostředků a na jejich funkci v daných případech.

Vedle toho se žáci vedou ke sledování jazykové situaci ve škole, v obci a v jejím širším okolí, k shromažďování jazykového materiálu z této oblasti, k jeho třídění a vyvozování závěrů.

Vzdělávací strategie předmětu Cvičení z českého jazyka.

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělání.
- Ve výuce se zaměřujeme na rozšiřující učivo.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Podporujeme originální způsoby řešení problémů.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Klademe důraz na kulturní úroveň komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk a web atd.).

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní chování lidí.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Kvalitně odvedenou práci pochválíme.
- Při výuce vytváříme podmětne a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

Žák

- se seznámí s úkoly a možnostmi práce ve cvičení,
- je uveden do vědeckého způsobu práce: práce s prameny, výpisky, výtahy, kartotékou atd.,
- se podrobněji seznámí s jednotlivými tematickými obraty v oblasti nové češtiny – slovní zásoba, tvoření českých slov, slova přejatá, sousloví, jazyková norma a kodifikace, vývojové tendence současné spisovné češtiny, pořádek slov, stylistické využití lexikálních a mluvnických prostředků, skladební a lexikální nedostatky apod.
- používá vědomosti ve své vyjadřovací praxi,
- rozebírá jazykové prostředky v souvislých textech,
- se učí veřejně realizovat připravené i nepřípravené ústní projevy na různá aktuální témata,
- se zamýšlí nad hlavními rozdíly mezi češtinou spisovnou a jazykem ve městě a okolí školy (ve slovní zásobě, v hláskové podstatě slov, v tvarosloví, ve skladbě, ve zvukové stránce) na základě vlastní výzkumné práce.

Cvičení z českého jazyka - tercie

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá jazykové příručky - orientuje se v různých vrstvách jazyka a využívá je podle funkce jazykového projevu - učí se pečovat o svůj hlas, pracuje na svém kultivovaném přednesu - pochopí zákonitosti střídání hlásek při tvorbě slov, rozliší přídavná jména a zpodstatnělá přídavná jména - chápe smysl obecných pojmenování a pracuje s Frekvenčním slovníkem - seznámí se s odvozením smíšeným a vlastními složeninami - pozná slova prvotní, jména činitelská a zveličelá - zamýšlí se nad původem příjmení ve svém okolí - zamýšlí se nad možnostmi hledání vhodných místních názvů, ulic, sídlišť ve svém okolí - doplňuje si podrobnější vědomosti z tvarosloví 	<p>Obecné poučení o řeči a jazyce</p> <ul style="list-style-type: none"> - formulace řeči - ortoepie a ortografie - slang a argot - ukázky nářečí v literatuře <p>Zvuková stránka jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> - hlásková hygiena - kultivovaný přednes a recitace <p>Nauka o slovní zásobě</p> <ul style="list-style-type: none"> - střídání hlásek při tvorbě slov - zpodstatnělá přídavná jména - obrazná pojmenování - Frekvenční slovník <p>Nauka o tvoření slov</p> <ul style="list-style-type: none"> - odvozování smíšené - složeniny vlastní - slova prvotní, jména činitelská, zveličelá - původ příjmení <p>Tvarosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> - místní názvy ulic - přídavná jména v odborném textu - předložky - neslabičné a víceslabičné - spojky pravé a nepravé 	<p>B, De, E, Jh, Mcv, MoS, PD, PS, Pu, Pv2, R+D, R, ŘR,</p> <p>Zkratky:</p>	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova 1.1, 2.1 PT: Mediální výchova 2.1</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozvíjí si vědomosti o jednočlenných větách - naučí se správně psát přísudek po několikanásobném podmětu - pochopí systém složitého souvětí podřadného - pozoruje regionální vlastní jména místní a naučí se jejich pravopisu - rozšíří si vědomosti u psaní náboženských vlastních podstatných jmen - pochopí výstavbu složitých souvětí a jeho odraz v interpunkci 	<p>Skladba</p> <ul style="list-style-type: none"> - typy jednočlenných vět - příklady několikanásobných předmětů - použití jednoho slova ve funkci různých větných členů - věta vedlejší v roli věty řídící <p>Pravopis fonologický, morfologický</p> <ul style="list-style-type: none"> - velká písmena s ohledem na regionální specifikum - projev náboženské úcty v pravopise <p>Pravopis syntaktický</p> <ul style="list-style-type: none"> - složitá souvětí a jejich interpunkce 	<p>B-beseda DC-doplňovací cvičení E-exkurze Jh-jazykové hry Mcv-mluvnická cvičení MoS-modelové situace PD-popis s demonstrací PS-práce ve skupinách PU-problémové úkoly Pv2-práce ve dvojicích RTD-recitace, dramatizace R-referát ŘR-řízený rozhovor V-vypravování</p>	
---	--	--	--

5. 21 Dramatická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Dramatická výchova je vyučovací předmět, který se žák vybere v tercii z nabízených volitelných předmětů. Patří k esteticko-výchovným předmětům. Staví na principu hry a prožitku. Umožňuje získávat vlastní zkušenosti s daným problémem a řešit je v modelové situaci. Je to školní předmět, jehož postupy mohou sloužit jako metoda vyučování jiným předmětům. Jedná se o učení zkušeností, tj. jednáním, poznáváním sociálních vztahů a dějů. Je založena na prozkoumávání, poznávání mezilidských vztahů, situací. Tento proces může vyústit v produkt (představení).

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dramatická výchova je zařazena jako volitelný předmět do teorie v rozsahu jedné hodiny týdně.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	1	0

Konkrétní vzdělávací obsah pro třídu určují vyučující ve svém časovém plánu. Cílem předmětu je osobnostní rozvoj studenta (uvolnění, soustředěnost, sebeuvědomění, zcitlivění vnímání okolního světa, objevování sebe sama, obrazotvornost, tvořivost, schopnost improvizace, citlivost,) jeho sociální rozvoj (návěť kontaktu a sociální komunikace, vztahy ve skupině, odstranění vad komunikace) a k tomu vhodně např. přispívají různé formy (např. hraní etud, her apod.) a přátelská atmosféra a odstranění bariér ve skupině.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Dramatická výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělání a motivujeme je pro celoživotní učení. Vedeme žáky ke kultivaci jejich chování a rozvíjíme dramatické schopnosti.
- Zkvalitňujeme jejich reprodukční a částečně produkční schopnosti dramatickými a inscenačními aktivitami.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Podněcujeme žáky k tvořivému myšlení a k řešení problémů.
- Učíme je různým způsobům vyjádření svého názoru.
- Podporujeme netradiční řešení problémů dramatické výchovy.
- Učíme žáky posuzovat divadelní dění ve škole i mimo školu.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Vedeme žáky k otevřené a všestranné komunikaci.
- Učíme je porozumět dramatickým vyjadřovacím prostředkům, společenským funkcím umění v jednotlivých uměleckých epochách.
- Vedeme žáky k pochopení umění jako svěbytného prostředku komunikace.
- Učíme žáky vnímat umělecké projevy druhých jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Vychováváme žáky jako svobodné občany, rozvíjíme u žáků schopnost pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých.
- Pomáháme jim získat znalosti v dramatické tvorbě ve všech jejích oblastech.
- Prohlubujeme v nich vztah k současnému uměleckému dění.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Podporujeme vzájemnou pomoc, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Vychováváme žáky jako svobodné občany, plní si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Kvalitně odvedenou práci pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Pomáháme nadaným dětem ve volbě povolání, ve kterém mohou svůj talent uplatnit.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Očekávané výstupy

Žák

- uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla,
- propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislost mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých,
- rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí,
- prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou,
- přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku,
- rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu.

Dramatická výchova

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naváže kontakt s dalšími spolužáky - zvládá různé role ve hře - přemýšlí nad svými pocity a usiluje o jejich vyjádření - porozumí stavebním prvkům dramatu - rozezná základní dramatické žánry - rozliší a pochopí základní divadelní druhy a vyzkouší si jejich prostředky - se naučí správně dýchat, řádně vyslovovat, zaujímat různé polohy těla - dokáže verbálně a neverbálně komunikovat - vyzkouší si základní herní dovednosti - naučí se pohybovat na jevišti 	<ul style="list-style-type: none"> - seznamovací hry - divadelní a dramatické konvence Recepce a reflexe dramatického umění - základní stavební prvky dramatu, situace, postava, konflikt - základní dramatické žánry - komedie, tragédie, drama - základní divadelní druhy - činohra, loutkové divadlo, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima Základní předpoklady dramatického jednání - -psychosomatické dovednosti - práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace Herní dovednosti - vstup do role, jevištní postava, strukturace v jevištní situaci 	<p>PS, PŮ, R+D B</p> <p>H+I (hry a improvizace) B, Pv2</p> <p>PA (XXX aktivity) JAZ. (jazykolamy) SH (slovní hry) B</p> <p>H+I PS PA B HvMS (hraní v malých skupinách) M+D (monology, dialogy) PS B</p>	<p>PT: Osobnostní a sociální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1</p> <p>PT: Multikulturní výchova PT: Mediální výchova 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2</p>

<ul style="list-style-type: none"> - naučí se volit v celé škále mateřského jazyka podle dané situace - učí se přemýšlet nad různými formami - argumenty podloží volbu, ale i kritiku - seznámí se s tématy divadelních her - učí se rozlišovat postavy, přemýšlí nad jejich povahou, motivací a vztahy k jiným lidem - učí se pomocí jednání postav řešit konflikt - zkoumá příběh sledováním řazení situací v časové a příčinné následnosti - vytvoří námět jednoduchého dramatického příběhu - seznámí se s profesemi připravujícími divadelní představení - vyzkouší si jejich úkoly při přípravě a provedení hry 	<p>Sociální komunikační dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích, v situacích skupinové invenční tvary, reflexe a hodnocení spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce <p>Proces dramatické a inscenační tvorby</p> <ul style="list-style-type: none"> - náměty a témata v dramatických situacích - práce na postavě- charakter, motivace, vztahy <p>Konflikt jako základ dramatické situace</p> <ul style="list-style-type: none"> - řešení konfliktů jednáním postav - dramatické situace, příběh- řazení situací v časové a příčinné následnosti - dramaturgie literární předlohy <p>Inscenační tvorba</p> <ul style="list-style-type: none"> - dramaturgie, režie, herecká práce - scénografie, scénická hudba a zvuk 	<p>M+D PA (pohybové aktivity)</p> <p>H+I B</p> <p>Et (etudy) HI (hromadná improvizace) R+D B</p> <p>ŘR, PS, PA, MoS, E, KMD</p>	<p>Zkratky: B-beseda E-exkurze Et-etudy Jh-jazykové hry HvMS-hraní v malých skupinách KMD- klub mladého diváka M+D- monology, dialogy MoS-modelové situace PA-pohybové aktivity PP-praktická provedení PS-práce ve skupinách PU-problémové úlohy Pv2-práce ve dvojicích R+D-recitace, dramaturgie R-referát ŘR-řízený rozhovor SH- slohové hry HI hromadná interpretace</p>
---	---	---	--

5. 22 Nebojme se matematiky

Charakteristika, obsahové, časové a organizační vymezení přemětu

Téměř ve všech vyučovacích předmětech mají žáci příležitost k získávání poznatků mimo vyučování (např. při cestování, četbě aj.), ale v matematice je takových možností poměrně málo a rozvíjení matematických schopností je téměř výlučně vázáno na školní vyučování. Proto je žákům nabízen volitelný předmět *Nebojme se matematiky*, což je předmět určený pro žáky kvarty nižšího gymnázia, kteří mají zájem o matematiku, chtějí doplnit své stávající znalosti či dokonaleji ovládnout dané úlohy. Je zaměřen zejména na souvislé a systematické opakování celků, které dělají žákům největší a zásadní problémy v pochopení matematiky.

Náplň přemětu bude proto navazovat na látku probíranou v příslušných ročnících nižšího gymnázia (tzn. primy – kvarty). Témata jednotlivých hodin budou poutavá, obsahově ucelená, aby jejich zpracování nevyznělo v myslích žáků ve změť nesouvisejících představ, ale aby přispělo k prohloubení a upevnění systému jejich dosavadních matematických zkušeností a dovedností. Náměty nebudou natolik obtížné, aby znemožňovali účast na semináři žákům středního nadání nebo těm, u kterých se zájem a schopnosti k abstraktnímu myšlení mohou objevit teprve později.

V hodinách bude použito různých metod výuky – kolektivní práce, soutěžení mezi skupinami a jednotlivci, řešení úloh podaných formou matematických her. Ve výuce lze využít také možnosti PC a internetu. Úlohou učitele bude motivovat a předkládat náměty a usměrňovat práci žáků návodnými pokyny řešení. Žáci si tak lépe osvojí probíranou látku a procvičí si své myšlenkové postupy a obraty.

Účast na hodinách bude co nejvíce rozvíjet aktivitu a samostatnost žáků. Výuka bude probíhat systémem „zpětné vazby“ – založené na tvořivosti každého žáka a reakci učitele, který zobecňuje „objevy“ žáka. Žáky je třeba postupně naučit tlumočení kvantitativních a logických vztahů každodenního života do jazyka matematiky tak, aby byli schopni své vědomosti a dovednosti osvojené během výuky užívat při řešení problémů a úloh na ně kladených.

Výběr a hloubka probíraných celků závisí na rozhodnutí vyučujícího podle skladby a schopnosti žáků, kteří se na tento předmět přihlásí.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	0	1/1

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

KOMPETENCE K UČENÍ:

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost a připravuje je na celoživotní učení
- ve výuce rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku
- rozvíjí kombinatorické a logické myšlení

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ:

Učitel:

- podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů
- vede žáky k tomu, aby na základě matematizace reálné situace prováděli rozbor problémové úlohy, aby navrhli plán řešení a následně vyhodnotili matematický model a jeho hranice použití
- na modelových příkladech učí žáky používat správný algoritmus řešení problému
- vede žáky k provedení rozboru problému a k vytvoření plánu řešení
- podporuje žák při řešení problému netradičními způsoby

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ:

Učitel:

- vede žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci
- vede žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- při komunikaci se snaží, aby vyvozovali logické závěry vyplývající z daných předpokladů a dokázaných tvrzení
- učí žáky využít při komunikaci internet, odbornou literaturu a jiné komunikační zdroje

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ:

Učitel:

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- minimalizuje používání frontální výuky, podporuje skupinovou výuku
- učí žáky kriticky hodnotit práci

KOMPETENCE OBČANSKÉ:

Učitel:

- vychovává žáky jako svobodné občany, plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy žáků

KOMPETENCE PRACOVNÍ:

Učitel:

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učí žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie
- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- cíleně posiluje (motivuje) žáky k dosažení daného cíle

Nebojme se matematiky

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE, HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definuje základní pojmy a provádí základní operace - řeší úlohy na prostorovou představivost - matematizuje jednoduché slovní úlohy a řeší je - v grafickém projevu dodržuje zásady správného rýsování - zapíše řešení s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky - použije algoritmus výpočtu - aplikuje základy jednoduchého úročení na příkladech - použije získané znalosti při řešení slovních úloh - provede odhad výsledku - provede kontrolu reálnosti získaného výsledku - využívá kalkulátor, potřebné informace pro práci vyhledá v tabulkách 	<p>Učivo koresponduje s <u>učivem vyučovacího předmětu matematika</u> (prima – kvarta) a je zaměřeno především na opakování jednotlivých celků a hlubší a dlouhodobější procvičení:</p> <p>Kladná a záporná čísla Dělitelnost Osová a středová souměrnost Trojúhelníky a mnohoúhelníky</p> <p>Čtyřúhelníky Racionální čísla, zlomky Procenta Úměrnosti Hranoly</p> <p>Kruhy a válce Geometrické konstrukce Výrazy</p> <p>Rovnice a jejich soustavy Funkce Podobnost a funkce úhlu Jehlany a kužely</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve skupinách (PS) - problémové úlohy /PÚ) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) - diskuze 	

5. 23 Hravá matematika

Charakteristika, obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Téměř ve všech vyučovacích předmětech mají žáci příležitost k získávání poznatků mimo vyučování (např. při cestování, četbě aj.), ale v matematice je takových možností poměrně málo a rozvíjení matematických schopností je téměř výlučně vázáno na školní vyučování. Proto je žákům nabízen volitelný předmět *Hravá matematika*, což je předmět určený pro žáky kvarty nižšího gymnázia, kteří mají mimořádný zájem o matematiku, chtějí získat hlubší teoretické znalosti, doplnit své stávající znalosti či dokonaleji ovládnout náročnější úlohy.

Náplň předmětu bude proto navazovat na látku probíranou v příslušných ročnících nižšího gymnázia (tzn. primy – kvarty). Témata jednotlivých hodin budou poutavá, obsahově ucelená, aby jejich zpracování nevyznělo v myslích žáků ve zmet' nesouvisejících představ, ale aby přispělo k prohloubení a upevnění systému jejich dosavadních matematických zkušeností a dovedností. K rozvíjení látky z hodin matematiky přibudou zajímavé a logické úlohy z matematických olympiád a soutěží, kvízy a rébusy z matematických časopisů a nejrůznějších internetových stránek a matematické hry.

V hodinách bude použito skutečně hravých metod výuky – kolektivní práce, soutěžení mezi skupinami a jednotlivci, řešení úloh podaných formou matematických her, hlavolamů a kvízů. Ve výuce lze využít také možnosti PC a internetu.

Účast na hodinách bude co nejvíce rozvíjet aktivitu a samostatnost žáků. Výuka bude probíhat systémem „zpětné vazby“ – založené na tvořivosti každého žáka a reakci učitele, který zobecňuje „objevy“ žáka. Žáky je třeba postupně naučit tlumočení kvantitativních a logických vztahů každodenního života do jazyka matematiky tak, aby byli schopni své vědomosti a dovednosti osvojené během výuky užívat při řešení problémů a úloh na ně kladených.

Výběr a hloubka probíraných celků závisí na rozhodnutí vyučujícího podle skladby a schopnosti žáků, kteří se na tento předmět přihlásí.

Ročník	1	2	3	4
Počet hodin	0	0	0	1/1

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

KOMPETENCE K UČENÍ:

Učitel:

- vede žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost a připravuje je na celoživotní učení
- ve výuce rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku
- rozvíjí kombinatorické a logické myšlení

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ:

Učitel:

- podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů
- vede žáky k tomu, aby na základě matematizace reálné situace prováděli rozbor problémové úlohy, aby navrhli plán řešení a následně vyhodnotili matematický model a jeho hranice použití
- na modelových příkladech učí žáky používat správný algoritmus řešení problému
- vede žáky k provedení rozboru problému a k vytvoření plánu řešení
- podporuje žák při řešení problému netradičními způsoby

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ:

Učitel:

- vede žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci
- vede žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- při komunikaci se snaží, aby vyvozovali logické závěry vyplývající z daných předpokladů a dokázaných tvrzení
- učí žáky využít při komunikaci internet, odbornou literaturu a jiné komunikační zdroje

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ:

Učitel:

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- minimalizuje používání frontální výuky, podporuje skupinovou výuku
- učí žáky kriticky hodnotit práci

KOMPETENCE OBČANSKÉ:

Učitel:

- vychovává žáky jako svobodné občany, plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy žáků

KOMPETENCE PRACOVNÍ:

Učitel:

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učí žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie
- vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- cíleně posiluje (motivuje) žáky k dosažení daného cíle

Hravá matematika

KONKRETIZOVANÝ VÝSTUP	KONKRETIZOVANÉ UČIVO	NÁSTROJE HODNOCENÍ	VAZBY, PŘESAHY
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definuje základní pojmy a provádí základní operace - řeší úlohy na prostorovou představivost - matematizuje jednoduché slovní úlohy a řeší je - v grafickém projevu dodržuje zásady správného rýsování - zapíše řešení s důrazem na přesnost, přehlednost a dodržování matematické symboliky - použije algoritmus výpočtu - aplikuje základy jednoduchého úročení na příkladě - použije získané znalosti při řešení slovních úloh - provede odhad výsledku - provede kontrolu reálnosti získaného výsledku - využívá kalkulátor, potřebné informace pro práci vyhledá v tabulkách - řeší číselné a logické řady, podobné úlohy - použije získané vědomosti k vyřešení nejrůznějších kvízů, hádanek a rébusů - použije získané vědomosti k vytvoření vlastních kvízů, hádanek a rébusů - logicky uvažuje při matematických a logických hrách 	<p>Učivo koresponduje s <u>učivem vyučovacího předmětu matematika</u> (prima – kvarta) a je zaměřeno především na úlohy z běžného života:</p> <p>Kladná a záporná čísla Dělitelnost Osová a středová souměrnost Trojúhelníky a mnohoúhelníky Čtyřúhelníky Racionální čísla, zlomky Procenta Úměrnosti Hranoly Kruhy a válce Geometrické konstrukce Výrazy Rovnice a jejich soustavy Funkce Podobnost a funkce úhlu Jehlany a kužely</p> <p>Dále jsou připojeny <u>nadstandardní logické úlohy</u> z olympiád a soutěží, matematické <u>rébusy</u>, <u>kvízy</u> a <u>hry</u>.</p> <p>Matematický klokan Matematická olympiáda Pythagoriáda Korespondenční kurzy Ma</p>	<ul style="list-style-type: none"> - práce ve skupinách (PS) - problémové úlohy (PÚ) - praktické předvedení (PP) - modelování situace (Mos) - diskuze 	

6. 1. Pravidla hodnocení žáků

Stupně prospěchu a celkový prospěch

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován těmito stupni:

1 – výborný – žák je schopen samostatně a bezchybně řešit zadané úkoly, dokáže samostatně činit nové závěry ze získaných vědomostí; v laboratorních a praktických cvičeních je schopen samostatně a správně používat pomůcky, nástroje a přístroje; činí samostatné závěry z prováděných činností; zadané práce odevzdává ve stanoveném termínu a bez chyb;

2 - chvalitebný - žák je schopen samostatně a s drobnými chybami řešit zadané úkoly; dokáže samostatně reprodukovat získané vědomosti a je schopen za pomoci učitele činit nové závěry ze získaných vědomostí; v laboratorních a praktických cvičeních je schopen správně používat pomůcky, nástroje a přístroje; zadané práce odevzdává ve stanoveném termínu a bez podstatných chyb;

3 – dobrý - žák je schopen správným postupem řešit zadané úkoly s drobnými chybami, je schopen reprodukovat získané vědomosti; při jeho činnosti je třeba občasné nápovědy učitele; v laboratorních a praktických cvičeních je schopen správně používat pomůcky, nástroje a přístroje, s nápovědou učitele dokáže vyvodit závěry; zadané práce odevzdává ve stanoveném termínu s drobnými nedostatky;

4 – dostatečný - žák je schopen s nápovědou učitele řešit zadané úkoly; dokáže používat získané vědomosti v dalším studiu a prohlubovat je; při samostatné práci je schopen určit postup řešení; v laboratorních a praktických cvičeních je schopen za pomoci učitele používat pomůcky, nástroje a přístroje; pod vedením učitele dokáže vyvodit závěry; zadané práce odevzdává ve stanoveném termínu s vážnými nedostatky, nebo po stanoveném termínu bez podstatných chyb;

5 – nedostatečný - žák ani s nápovědou učitele není schopen řešit zadané úkoly; stupeň znalostí, vědomostí a dovedností neumožňuje pokračovat v novém osvojování učební látky; při samostatné práci není schopen ani naznačit postup řešení; v laboratorních a praktických cvičeních se dopouští vážných omylů, nedokáže používat pomůcky, nástroje a přístroje; nedokáže ze své činnosti vyvodit závěry; zadané práce neodevzdává ve stanoveném termínu;

Chování žáka

Je klasifikováno těmito stupni:

1 – velmi dobré – žák uvědoměle dodržuje pravidla slušného chování a ustanovení školního řádu; méně závažných přestupků se dopouští ojediněle; žák je vždy přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit;

2 – uspokojivé – chování žáka je v rozporu s pravidly slušného chování a s ustanoveními školního řádu, tj. dopouští se vůči nim závažných přestupků; nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků, ohrožuje bezpečnost a zdraví své či jiných osob;

3 - neuspokojivé – chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování; dopouští se takových závažných přestupků, že je jimi vážně ohrožena výuka, bezpečnost nebo zdraví jiných osob; záměrně hrubým způsobem narušuje výchovně vzdělávací činnost školy;

Celkový prospěch

Žák je na konci prvního a druhého pololetí hodnocen následovně:

Prospěl s vyznamenáním – není-li klasifikace v žádném povinném předmětu horší než stupeň 2 – chvalitebný a průměrný prospěch z povinných předmětů není horší než 1,50, chování je hodnoceno jako velmi dobré;

Prospěl – není-li klasifikace v žádném z povinných předmětů vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný;

Neprospěl – je-li klasifikace v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný.

Klasifikaci provádí a zodpovídá za ni příslušný vyučující.

Při stanovení výsledné známky vychází z podkladů, které získává v průběhu celého klasifikačního období:

- soustavným sledováním výkonů a připravenosti žáka na vyučování;
- různými druhy zkoušek (ústní, písemné, grafické, praktické, pohybové apod.) dle specifik jednotlivých předmětů;
- ústním zkoušením, které je prováděno před kolektivem třídy, přičemž učitel vždy oznámí žákovi známku ze zkoušení a klasifikaci odůvodní;
- čtvrtletními, pololetními či ročníkovými pracemi předepsanými osnovami předmětu, počet kontrolních prací trvajících hodinu a déle oznámí vyučující na začátku klasifikačního období, termín jejich vypracování alespoň 7 dní předem; v jednom dni je povoleno psát nejvýše jednu kontrolní práci tohoto charakteru;
- analýzou výsledků různých činností žáka (aktivita při výuce, pozornost, zaujetí pro předmět, písemné zpracování laboratorních protokolů, domácí úkoly všeho charakteru apod.);

Učitel:

- opraví všechny písemné práce co nejdříve, nejdéle do 10 dnů od jejich napsání, a seznámí žáky s klasifikací, umožní jim do opravených prací nahlédnout;
- oznámí na začátku klasifikačního období v daném předmětu požadavky pro klasifikaci stupněm 1 - 5; které vycházejí z výše uvedených pravidel
- oznámí na začátku každého klasifikačního období bodové rozmezí pro jednotlivé klasifikační stupně, pokud se rozhodl pro bodový systém schválený ředitelem školy,
- archivuje písemné práce po dobu školního roku;
- dodržuje zásady pedagogického taktu, zejména:
  - nehodnotí žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden;
  - uvědomuje si, že účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech, ale hodnotit to, co žák umí;
- v případě zadávání nové látky k samostatnému nastudování předem žákům sdělí, jakou formou a v jakém rozsahu bude ověřována (tento postup může být použit pouze jako doplňková forma výuky);
- na konci každého klasifikačního období oznámí žákovi výslednou známku a řádně ji odůvodní;
- u žáka s prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení při jeho výuce i klasifikaci přihlédne k charakteru poruchy, respektuje doporučení PPP, volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů pro klasifikaci, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv;
- klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony.
- při klasifikaci není ovlivněn chováním žáka;

Zkoušky před komisí

Konají se v těchto případech:

- a) Koná-li žák opravnou zkoušku dle § 69 odst. 7 zákona č. 561/2004 Sb. – žák neprospěl nejvýše ze 2 předmětů.
- b) Požádá-li zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka o jeho komisionální přezkoušení z důvodu pochybností o správnosti hodnocení. Postupuje se dle § 6 odst. 3 vyhlášky č. 13/2005 Sb.
- c) Ředitel školy nařídí komisionální přezkoušení žáka, jestliže zjistí, že vyučující porušil pravidla hodnocení – dle § 6 odst. 2 vyhlášky č. 13/2005 Sb.
- d) Má-li žák v daném předmětu absenci vyšší než 25% nebo nemá splněny předem oznámené požadavky (ústní, písemné, grafické, praktické, pohybové a jiné úkoly), může příslušný vyučující navrhnout doplňující zkoušku.

- Učitel se rozhodne provést přezkoušení sám. Termín zkoušky oznámí řediteli školy a přezkoušení provede před kolektivem třídy. Ředitel školy může jmenovat druhého člena komise.
- Učitel se rozhodne pro dvoučlennou komisi. Termín zkoušky oznámí řediteli školy a přezkoušení provede před kolektivem třídy. Ředitel školy jmenuje druhého člena komise a může jmenovat i třetího člena komise.
- Učitel se rozhodne pro tříčlennou komisi. Termín zkoušky oznámí řediteli školy a přezkoušení provede mimo kolektiv třídy. Ředitel školy jmenuje členy komise.

O výsledku doplňující zkoušky pořizuje vyučující záznam, který archivuje třídní učitel. Obsah zkoušky před komisí odpovídá obsahu učiva za dané období (zpravidla pololetí), za které je zkouška prováděna. Zkoušející, popř. třídní učitel oznámí žákovi rozsah zkoušky současně s oznámením termínu konání zkoušky. Komise může po žákovi požadovat předložení písemných prací (např. slohových prací, domácích úkolů, protokolů apod.), které byly v běžné výuce v daném období zadávány. Komise rovněž může po žákovi požadovat předložení dalších materiálů (např. poznámky z vyučovacích hodin, součástí zkoušky může být domácí práce atp.).

Komisionální zkoušku podle písmena a), b) a c) může žák konat v jednom dni pouze jednu. V případě zkoušky podle písmena a), b) a c) odpovídá výsledná známka u zkoušky známce, která je následně žákovi napsána na vysvědčení. V případě zkoušky dle písmena d) je výsledná známka u komisionální zkoušky pouze doplňující známkou k ostatní klasifikaci za celé příslušné pololetí, její váhu pro celkovou klasifikaci stanoví vyučující po dohodě s ostatními členy komise.

6. 2 Autoevaluace školy

Vlastní hodnocení školy vychází z příslušné vyhlášky MŠMT. Některé hodnotící postupy jsou prováděny průběžně, např. hospitační činnost, některé v ročních intervalech, např. zpráva o hospodaření školy, zpráva o činnosti Spolku přátel školy, některé v dvouletých intervalech, např. rozbor učebního plánu a nabídky volitelných předmětů. Sumarizace je prováděna pravidelně v dvouletých intervalech, jak stanovuje vyhláška MŠMT. Oblasti, cíle a metody evaluace jsou shrnuty v následujících tabulkách. Kriteria evaluace jsou stanovována na počátku evaluačního období ředitelem školy po projednání v pedagogické radě školy. Poté jsou uvedena na internetových stránkách školy – www.ghorice.cz. Závěrem autoevaluačního procesu na konci každého dvouletého období je souhrnná zpráva, která stanovuje priority práce školy pro další období

Podmínky ke vzdělávání

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace
<ul style="list-style-type: none"> - ověřit funkčnost základního vybavení školy - prostorové podmínky pro výuku - funkčnost sociálního zázemí - podmínky stravování 	<p>Dotazníkové šetření pro učitele, žáky a rodiče – organizuje vedení školy</p> <p>Rozbor a plán pro další období provádí vedení školy – písemná zpráva po projednání v pedagogické radě</p>
<ul style="list-style-type: none"> - prověřit ekonomické podmínky školy - nakládání s rozpočtem, investiční výdaje, další výdaje, příjmy - priority pro další období - porovnat dlouhodobý záměr zřizovatele s postupem školy - rozebrat přínos realizovaných projektů 	<p>Rozbor zprávy o hospodaření, porovnání s dlouhodobým záměrem zřizovatele – provádí vedení školy v pedagogické radě</p> <p>Přínos realizovaných projektů posoudí jejich řešitelé – písemná zpráva předaná vedení školy, souhrn rozebere vedení školy v pedagogické radě</p> <p>Priority pro další období jsou stanoveny po následné diskusi všech zaměstnanců školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ověřit materiálové vybavení školy - vybavení odborných učeben a předmětových komisí pomůckami - vybavení školy výpočetní technikou - vybavení sportovním nářadím a náčiním - analýza uspokojování potřeb jednotlivých žadatelů 	<p>Interní dotazníkové šetření pro předmětové komise – výsledky předkládají předsedové předmětových komisí vedení školy</p> <p>Výsledky dotazníkového šetření jsou porovnány se zprávou vedení školy o nakládání s rozpočtem</p> <p>Priority pro další období jsou stanoveny po následné diskusi všech zaměstnanců školy</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozebrat strukturu uchazečů o studium vzhledem k demografickému vývoji a dalším okolnostem 	<p>Analýza přihlášek ke studiu a statistik zřizovatele – provádí vedení školy, výsledky jsou projednány v pedagogické radě</p> <p>Analýza vstupních testů – provedou třídní učitelé, vedoucí učitelé předmětů a závěry projednají předmětové komise</p>

Průběh vzdělávání

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace
- analyzovat studijní plán a jeho vhodnost vzhledem k zájmům studentů	Analýza učebního plánu – dotazníkové šetření pro učitele, žáky, rodiče a absolventy Rozbor zvolených volitelných předmětů za uplynulé období – provádí vedení školy Úpravy učebního plánu a nabídka volitelných předmětů pro další období jsou stanoveny po projednání v předmětových komisích a pedagogické radě
- analyzovat pestrost a vhodnost používaných metod výuky	Rozbor hospitační činnosti za uplynulé období – provádí vedení školy Hospitační činnost provádí vedení školy průběžně, každý je hospitován aspoň jedenkrát za evaluační období, začínající učitelé vícekrát Dotazník pro žáky posledních ročníků a nedávné absolventy – rozbor provede vedení školy a opatření pro další období jsou přijata po projednání v pedagogické radě
- analyzovat kvalitu odvedené práce jednotlivými učiteli	Rozbor hospitační činnosti Rozbor hodnocení jednotlivých učitelů vedením školy Pohovor vedení školy s jednotlivými učiteli – diskuse
- rozebrat a posoudit organizaci školního roku včetně sestavení rozvrhu hodin a posouzení jeho vhodnosti	Dotazník pro žáky a absolventy Rozbor zařazených mimorozvrhových akcí žáků, jejich přínos Mimorozvrhové akce žáků jsou stanoveny na další období po projednání v předmětových komisích a pedagogické radě školy Priority pro sestavování rozvrhu v dalším období jsou stanoveny po projednání výsledků dotazníkového šetření v pedagogické radě

Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči a dalšími institucemi, vliv vzájemných vztahů školy, žáků rodičů a dalších osob na vzdělávání

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace
- analyzovat spolupráci s rodiči a dalšími institucemi	Rozbor výročních zpráv o činnosti SPG – provede vedení školy – písemná zpráva Rozbor zápisů třídních schůzek a způsobů řešení připomínek pro třídní učitele – provedou třídní učitelé – písemná zpráva Rozbor spolupráce školy s ostatními institucemi – provede vedení školy – písemná zpráva

Výsledky vzdělávání

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace
- posoudit výsledky vzdělávacího procesu v oblasti vědomostí žáků	Rozbor výsledků maturitních zkoušek – provedou třídní profesori maturitních ročníků – souhrnná zpráva a předsedové PK – souhrnná zpráva Rozbor úspěšnosti absolventů v přijímacím řízení na VŠ – provedou třídní profesori a výchovný poradce – souhrnná zpráva Rozbor výsledků testování třetích ročníků – provedou třídní učitelé, vedoucí předmětů a projednají předmětové komise Je projednáno v pedagogické radě
- posoudit vhodnost pravidel pro hodnocení žáků	Rozbor provedou předmětové komise – písemná zpráva předsedů PK Shrnutí provede vedení školy v pedagogické radě a jsou přijata opatření pro další období

Řízení školy

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace
- analyzovat personální situaci ve škole	Rozbor dalšího vzdělávání učitelů – provede vedení školy na základě pohovorů s učiteli Po projednání v pedagogické radě jsou stanoveny priority pro zapracování výhledu na příští období další období

Výsledky práce školy

Cíle	Evaluační metody, výstupy evaluace
- posoudit výsledky práce školy za uplynulé evaluační období	Porovnání stanovených priorit pro uplynulé evaluační období se skutečností Rozbor výsledků provede vedení školy a po projednání v pedagogické radě jsou stanoveny priority pro další období
- posoudit dopady vnějších vlivů na výsledky práce školy	Rozbor provede vedení školy – písemná zpráva

7. Přehled zkratk použitých v ŠVP

Názvy vyučovacích předmětů:

Aj	anglický jazyk
Bi	biologie
Cj	cizí jazyk
Čj	český jazyk
D	dějepis
F	fyzika
HV	hudební výchova
Ch	chemie
Inf	informatika
M	matematika
Nj	německý jazyk
OV	občanská výchova
Rj	ruský jazyk
TV	tělesná výchova
VkZ	výchova ke zdraví
VV	výtvarná výchova
Z	zeměpis

T	test
Ú	ústní zkoušení
V	vyprávění

Jiné použité zkratky:

EV	environmentální výchova
PsLT	práce s laboratorní technikou
OVO	očekávané výstupy vzdělávacího oboru
PT	průřezová témata
RVP	rámcový vzdělávací program
ŠVP	školní vzdělávací program
RUP	rámcový učební plán
ŠUP	školní učební plán
ŘŠ	ředitel školy

Nástroje hodnocení:

B	beseda
ČD	čtenářský denník
DC	doplňovací cvičení
DF	dokumentární film
Di	diktát
DzC	deník z cest
E	exkurze
Jh	jazykové hry
KMD	klub mladého diváka
Lab	laboratorní práce
Mcv	mluvní cvičení
MoS	modelová situace
PD	popis s demonstrací
Pě	pětiminutovky
Pís	písemná práce
Pok	pokus
PP	praktické provedení
Pro	projekt
PS	práce ve skupinách
PÚ	problémové úlohy
Pv2	práce ve dvojicích
R	referát
R+D	recitace a dramatizace
ŘR	řízený rozhovor
SP	samostatná práce
SA – Ú	sluchová analýza – ústně
SÚ	slohový útvar